

GMINA I MIASTO KOZIEGŁOWY

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY NA LATA 2012-2015

PROJEKT

KOZIEGŁOWY, 2013 r.

**Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk**
Pracownia Badań Środowiskowych i Gospodarki Odpadami
31-261 Kraków, ul. Józefa Wybickiego 7
Telefon: (12) 633 58 69, Fax: (12) 632 35 24

Zleceniodawca:
Gmina i Miasto Koziegłowy
Plac Moniuszki 14
42-350 Koziegłowy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY NA LATA 2012-2015

PROJEKT

Kierownik zespołu autorskiego
dr inż. Beata Kłojzy-Karczmarczyk

Koziegłowy, 2013 r.

Zleceniodawca:
Gmina i Miasto Kozięłowy
Plac Moniuszki 14
42-350 Kozięłowy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA KOZIĘŁOWY NA LATA 2012-2015

PROJEKT

Wykonano zgodnie z umową nr: GR/9/2013, nr rej. 63(C-2)13

Wykonawca:

**Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk**
Pracownia Badań Środowiskowych i Gospodarki Odpadami
ul. Wybickiego 7, 31-261 Kraków

Zespół autorski:

dr inż. Beata Kłojzy-Karczmarczyk

dr inż. Said Makoudi

mgr inż. Janusz Mazurek

mgr inż. Jarosław Staszczak

Jan Żółtek

Kozięłowy 2013 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	6
1.1. Podstawa prawna opracowania.....	6
1.2. Cel opracowania.....	7
1.3. Metodyka prac nad programem.....	8
1.4. Cele polityki ekologicznej państwa województwa śląskiego oraz powiatu.....	9
1.5. Ochrona środowiska w dokumentach strategicznych Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	12
2. Ogólna charakterystyka Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	14
2.1. Położenie administracyjne i geograficzne	14
2.2. Sytuacja demograficzna.....	15
2.3. Warunki hydrologiczne.....	15
2.4. Warunki geologiczne i hydrogeologiczne.....	16
2.5. Środowisko przyrodnicze Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	17
2.6. Użytkowanie terenu i charakterystyka gleb	18
2.7. Sytuacja gospodarcza Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	19
2.8. Walory kulturowe i zabytki Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	20
3. Stan zasobów i ocena zagrożeń środowiska Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	21
3.1. Powietrze atmosferyczne	21
3.1.1. Stan czystości powietrza atmosferycznego	21
3.1.2. Źródła zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.....	26
3.2. Wody powierzchniowe.....	27
3.2.1. Zasoby i stan czystości wód powierzchniowych	27
3.2.2. Zagrożenia powodziowe.....	29
3.2.3. Gospodarka wodno – ściekowa	29
3.3. Wody podziemne.....	30
3.3.1. Zasoby i stan jakości wód podziemnych.....	30
3.3.2. Ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych	31
3.4. Powierzchnia ziemi i zanieczyszczenie gleb.....	32
3.4.1. Stan jakości gleb.....	32
3.4.2. Główne zagrożenia i problemy ochrony gleb.....	33
3.5. Surowce mineralne.....	34
3.6. Klimat akustyczny	35
3.7. Zasoby przyrodnicze.....	39
3.7.1. Formy ochrony przyrody.....	39
3.7.2. Sieć ekologiczna Natura 2000.....	40
3.7.3. Szata roślinna i świat zwierzęcy.....	40
3.7.4. Gospodarka leśna	41
3.8. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	42
3.9. Gospodarka odpadami wytwarzanymi na terenie gminy i miasta Kozięgłowy.....	43
3.10. Główne zagrożenia dla środowiska na obszarze gminy i miasta Kozięgłowy.....	47
– podsumowanie.....	47
4. Cele i zadania programu ochrony środowiska, kierunki działań ekologicznych.....	49
4.1. Priorytety polityki ekologicznej Gminy i Miasta Kozięgłowy.....	50
4.2. Ochrona powietrza atmosferycznego.....	52
4.2.1 Ograniczenie emisji w sektorze komunalnym i przemysłowym.....	53
4.2.2 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.....	54
4.3 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	54

4.4	Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin.....	57
4.4.1	Gleby używane rolniczo.....	58
4.4.2	Zasoby kopalin.....	60
4.5	Ochrona zasobów przyrodniczych.....	61
4.6	Ochrona przed hałasem.....	62
4.6.1	Ochrona przed hałasem przemysłowym.....	65
4.6.2	Ochrona przed hałasem drogowym.....	65
4.6.3	Ochrona przed hałasem kolejowym i hałasem lotniczym.....	67
4.7	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....	67
4.8	Gospodarka odpadami.....	69
4.9	Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska.....	70
5.	Harmonogram realizacji zadań ekologicznych	71
6.	Narzędzia i instrumenty polityki ekologicznej.....	85
6.1.	Instrumenty prawne	85
6.2.	Instrumenty finansowe - źródła finansowania programu.....	86
6.3.	Instrumenty społeczne	95
7.	Zarządzanie i monitoring realizacji programu	98
7.1.	Zarządzanie programem ochrony środowiska	98
7.2.	Monitoring jakości środowiska	99
7.3.	Monitoring polityki środowiskowej	99
8.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	103
9.	Spis wykorzystanych materiałów	109

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa prawna opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 został opracowany w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska i obejmuje poszczególne komponenty środowiska zlokalizowane na obszarze gminy i miasta. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 został wykonany z perspektywą do 2019 roku. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy został wykonany przy wykorzystaniu materiałów i informacji pozyskanych z Urzędu Gminy i Miasta w Koziegłowach, (42-350 Koziegłowy, pl. Moniuszki 14).

Dla realizacji pracy wykorzystano badania i doświadczenia własne IGSMiE PAN, a także prace innych instytutów i placówek naukowo – badawczych oraz dostępną literaturę z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 został opracowany zgodnie z art. 17.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity, Dz. U. z 2013 r., poz. 1232). Zarząd województwa, powiatu, gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14. w/w ustawy Programy ochrony środowiska uchwała odpowiednio Sejmik Województwa, Rada Powiatu oraz Rada Gminy. Z wykonania programu Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu oraz organ wykonawczy Gminy sporządzają, co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio Sejmikowi Województwa, Radzie Powiatu, Radzie Gminy.

"Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy" wykonano zgodnie z:

- Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska.
- Polityką Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016; przyjętą przez Radę Ministrów w grudniu 2008r.
- Wytycznymi sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym; wydanymi przez Ministerstwo Środowiska w grudniu 2002r.

Ponadto Program uwzględnia zapisy zawarte w:

- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

- Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 (kwiecień 2012 r.).
- Strategii Gminy i Miasta Koźiegłowy 2000 - 2015 (wrzesień 2000r.).
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Koźiegłowy.

1.2. Cel opracowania

Nadrzędnym celem „*Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koźiegłowy na lata 2012-2015*” jest weryfikacja i aktualizacja celów i kierunków działań ekologicznych zmierzających do zapewnienia maksymalnej ochrony środowiska jako istotnego elementu rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. W celu wykonania aktualizacji programu, przeprowadzono analizę stanu i tendencji zmian jakości głównych komponentów środowiska na terenie gminy. Zgodnie z przyjętą strukturą zaktualizowanego programu, zdefiniowano w nim nadrzędne cele średniookresowe do roku 2019 oraz wynikające z nich kierunki działań i zadania krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2012 - 2015.

Ochrona środowiska powinna być zagadnieniem spójnym z całością działań realizowanych przez gminę. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza to taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska.

Program ma posłużyć wyznaczeniu oraz realizacji konkretnych zadań środowiskowych (inwestycyjnych i nieinwestycyjnych) w zależności od specyfiki i potrzeb gminy, działań na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Cel ten jest również nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego oraz Programu Ochrony środowiska dla Powiatu Myszkowskiego, z którymi program na szczeblu gminnym powinien współgrać.

Zadania wyznaczone w ramach Programu przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego a w konsekwencji do poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz osób, które korzystać będą w przyszłości z dobrodziejstw gminy w formie szeroko rozumianej turystyki. Planowane kierunki działań na najbliższe lata w wielu przypadkach stanowią kontynuację prac podejmowanych w poprzednim horyzoncie czasowym (lata 2008-2011).

Sporządzony ***Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koźiegłowy na lata 2012-2015*** obejmuje następujące elementy:

- Charakterystyka ogólna obszaru gminy i miasta

- Charakterystyka stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze gminy i miasta w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów.
- Obserwowane oraz przewidywane zagrożenia środowiska przyrodniczego na obszarze gminy.
- Cele ekologiczne postawione do osiągnięcia dla poszczególnych komponentów środowiska.
- Główne kierunki działań zmierzających do poprawy w zakresie ochrony środowiska w okresach krótko- i średnioterminowych.
- Uwarunkowania realizacyjne programu w zakresie koordynacji działań, źródeł finansowania oraz w zakresie zarządzania środowiskiem.
- Zasady monitorowania efektów wdrażania programu.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 z 1998 r. z późn. zm.), gmina stanowi lokalną wspólnotę samorządową na określonym terytorium i powołany został do samodzielnego wykonywania określonych ustawami szczegółowymi zadań publicznych, na których realizację wyposażony został w środki materialne. Wykaz zadań należących do gminy zawiera art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990, Nr 16 poz. 95, z późn. zm.). Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,

1.3. Metodyka prac nad programem

Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015, został opracowany zgodnie z zasadą otwartego planowania, czyli w ścisłej współpracy z przedstawicielami administracji rządowej, samorządowej, instytucji naukowo-badawczych, organizacji ekologicznych oraz z zakładami przemysłowymi funkcjonującymi na danym terenie i lokalną społecznością.

Istotnym aspektem przygotowania programu ochrony środowiska jest ścisła współpraca z przedstawicielami Gminy i Miasta. W pracach nad Programem, wykorzystano również wszelkie dokumenty udostępnione przez Gminę i Miasto takie jak: Program ochrony środowiska z lat 2008-2011, Strategia rozwoju Gminy i Miasta Koziegłowy, Wieloletni Plan Finansowy, ankiety i in. Na podstawie dostarczonych informacji oraz w oparciu o opublikowane wyniki badań środowiska na terenie gminy za lata 2011-2012, uaktualniono dane dotyczące stanu środowiska Gminy i Miasta, poszczególnych jego komponentów oraz realizowanych zadań.

Kierując się potrzebą stosowania jasnych i czytelnych zasad zgodności Programu ochrony środowiska z Polityką ekologiczną Państwa przyjęto, że Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy powinien mieć strukturę zbliżoną do „*Polityki ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*”.

Ponadto należy podkreślić, że podstawowymi danymi wyjściowymi stanowiącymi bazę dla określenia celów i kierunków działań w niniejszym dokumencie były informacje o zmianach środowiska w latach 2011 - 2012.

W niniejszym dokumencie wykorzystano również wiele zapisów z *Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2008 – 2011*, które z uwagi na aktualność problemów w dziedzinie ochrony środowiska nadal zachowały ważność i celowość kontynuacji wyznaczonych wtedy zadań.

1.4. Cele Polityki ekologicznej Państwa, województwa śląskiego oraz powiatu myszkowskiego

Opracowana aktualizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta na lata 2012-2015* wraz z wytyczonymi celami polityki ekologicznej gminy, jest zgodna z założeniami Polityki ekologicznej Państwa (uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „*Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016*”) oraz pozostaje w zgodności z założeniami obowiązującego „*Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018*”.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że państwo zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które powinny prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

Zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy POŚ „*Politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata*”. Jako podstawowy warunek skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa wymienia się respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Realizacja przyjętej polityki ekologicznej państwa opiera się na systemie prawa ochrony środowiska oraz programach, strategiach i polityce ekologicznej, określanych na różnych szczeblach administracji. Polityka ekologiczna Państwa określa zasady i sposoby ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne użytkowanie zasobów przyrody. Wskazuje na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, poprzez znaczny wzrost lesistości, utrzymanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, ochronę terenów wodno-błotnych, ochronę bioróżnorodności, renaturalizację i udrażnianie rzek, poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę klimatu akustycznego oraz ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i poważnymi awariami przemysłowymi, a także przeciwdziałanie zmianom

klimatu oraz uporządkowanie gospodarowania odpadami. Obliguje do zrównoważonego wykorzystywania surowców, materiałów, wody i energii oraz do coraz większego rozwoju energetyki odnawialnej, nakazuje kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią.

Głównym celem Polityki ekologicznej Państwa jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikające z narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe. Zgodnie z tym dokumentem, programy ochrony środowiska mają być ukierunkowane na osiągnięcie głównych celów:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej,
- racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Analizując szczegółowo ustalenia Polityki ekologicznej Państwa można wyróżnić następujące grupy celów koniecznych do uwzględnienia w programach gminnych:

Polityka ekologiczna Państwa jako wstępną strategię wskazuje następujące tematy:

- ochrona bioróżnorodności,
- renaturyzacja i udrażnianie rzek.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony lasów należą:

- przestawienie gospodarki leśnej z dominacji celów gospodarczych na wielofunkcyjność, zgodne z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- kontynuacja prac zmierzających do wzrostu lesistości (docelowo do 30% powierzchni kraju) oraz zalesienie bądź zadrzewienie tzw. korytarzy ekologicznych, łączących poszczególne kompleksy leśne.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony powierzchni ziemi należą:

- ochrona przed erozją przez zakrzewianie śródpolne i wzdłuż cieków wodnych;
- stosowanie dobrych praktyk rolnych;
- rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo przez przywracanie im wartości przyrodniczej lub użytkowej.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony wód należą:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi;
- prowadzenie akcji wśród społeczeństwa w zakresie konieczności oszczędzania wody pitnej.

Do najważniejszego priorytetu w zakresie ochrony przeciwpowodziowej należy:

- opracowanie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru całego kraju oraz
- sporządzenie na jej podstawie map zagrożenia i map ryzyka powodziowego do końca 2013 r.

Do najważniejszych priorytetów z zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami należą:

- wyposażanie wszystkich większych miejscowości w nowoczesne, wysokosprawne oczyszczalnie ścieków, współpracujące z szeroko rozbudowanymi sieciami kanalizacyjnymi do 2015 r.;
- ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed nadmierną i nieuzasadnioną ich eksploatacją oraz przed zanieczyszczeniami z powierzchni terenu.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie geologii należą:

- intensyfikacja poszukiwań ropy i gazu ziemnego, lepsze rozpoznanie wód termalnych;
- zbilansowanie możliwości sekwestracji dwutlenku węgla pod ziemią;
- monitorowanie geozagrożeń;
- ocena możliwości środowiskowego wykorzystania struktur geologicznych;
- promocja i ochrona dziedzictwa geologicznego.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami należą:

- dalsza redukcja emisji gazów i pyłów do atmosfery głównie emisji SO₂, NO_x, NH₃ i lotnych związków organicznych;
- znaczna redukcja emisji drobnych pyłów o granulacji poniżej 2,5 mm oraz opracowanie programów naprawczych dla 161 stref na terenie kraju;
- redukcja emisji dwutlenku węgla o 20 % do 2020 roku;
- wzrost udziału odnawialnych źródeł w produkcji energii do co najmniej 20 % w 2020 roku;
- wprowadzenie oszczędności energii w przemyśle, transporcie i sektorze mieszkaniowym;
- modernizacja przemysłu energetycznego.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie gospodarki odpadami należą:

- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie preselekcji odpadów komunalnych; promocja oraz finansowe wsparcie ich odzysku;
- budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz promieniowaniem jonizujących należy:

- sporządzenie planów ochrony przed hałasem w oparciu o mapy akustyczne w pierwszej kolejności dla dużych miast powyżej 250 tys. mieszkańców;
- rozwinięcie monitoringu hałasu oraz monitoringu pól elektromagnetycznych;
- budowa laboratoriów referencyjnych w zakresie pomiaru pól elektromagnetycznych;
- prowadzenie rozbudowanego systemu nadzoru nad źródłami i odpadami promieniotwórczymi.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 uwzględnia podstawowe założenia polityki ekologicznej państwa zarówno w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobami przyrody jak i zrównoważonego wykorzystania

surowców, materiałów, wody i energii oraz poprawy jakości powietrza środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego i ochrony klimatu.

1.5. Ochrona środowiska w dokumentach strategicznych Gminy i Miasta Koziegłowy

Przy realizacji gminnej polityki ekologicznej układem odniesienia oprócz polityki ekologicznej państwa, województwa i powiatu są lokalne dokumenty o charakterze strategicznym: „Strategia Miasta i Gminy Koziegłowy” oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Koziegłowy”.

Z *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Koziegłowy* wynikają główne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i związane z nimi potencjalne kierunki presji na środowisko, mogące stanowić podstawę do sprecyzowania zadań prewencyjnych programu ochrony środowiska.

Do podstawowych założeń strategii w zakresie ochrony miast historycznych, do jakich zalicza się zespół osadniczy Gminy i Miasta Koziegłowy, należą:

- rozpoznanie oraz ocena zespołów wraz z uzasadnieniem społecznej konieczności ich ochrony,
- zintegrowanie ośrodków historycznych ze współczesnymi organizmami osadniczymi w celu prawidłowego rozwoju urbanistycznego całości zespołów; w ramach nowych tych organizmów zespoły historyczne winny stanowić zarazem trwały element dziedzictwa historycznego,
- fachowa rewaloryzacja historycznych struktur urbanistycznych i zapewnienie jak najodpowiedniejszego ich wykorzystania,
- nadanie historycznym zespołom osadniczym rangi zjawiska niepowtarzalnego, stanowiącego zarazem element składowy nowego stylu życia i środowiska kulturowego.

Różne zespoły urbanistyczne posiadają szereg cech indywidualnych w ich układach przestrzennych. Są to różnice wynikające z warunków lokalizacji, warunków historycznych i społecznych. Rewaloryzacja zespołów zabytkowych nie może ograniczać się do zabiegów mających na celu konserwację stanu istniejącego, ale powinna być traktowana jako ważny element pielęgnowania i kształtowania środowiska. Jedną z charakterystycznych cech współczesnego stosunku do architektury jest wyostrzona wrażliwość na jej współistnienie ze środowiskiem, w którym ona powstaje. Budynki wznoszone w obrębie lub w sąsiedztwie zespołów zabytkowych muszą być z nimi harmonizowane, nawet jeśli to wymaga operowania formą, która w innym przypadku nie byłaby uzasadniona. W takich terenach intensywność zabudowy, liczba kondygnacji, technologia budowlana itp. muszą być dostosowane do warunków lokalnych.

Przyjęto następujące założenia rewaloryzacji układów i zespołów zabytkowych:

- pozostawienie niezmienionego układu urbanistycznego miasta średniowiecznego,
- ewentualną zmianę programu użytkowania budynków, mającą na celu właściwą ich eksploatację,
- utrzymanie podziału dawnych działek budowlanych z jednoczesnym wykorzystaniem wewnątrz jako prawidłowych przestrzeni wewnątrzblokowych przy zabudowie mieszkaniowej,
- pełne poszanowanie wszystkich wartości stylowych nawarstwień,
- przeprowadzenie w pełnym zakresie prac remontowo-konserwatorskich oraz modernizacji, mającej na celu wyposażenie budynków w instalację wodnokanalizacyjną, centralnego ogrzewania, gazową, elektryczną i telefoniczną,
- maksymalne wyeliminowanie ruchu kołowego.

W praktycznej działalności ochrona środowiska kulturowego utożsamiana jest z ochroną zabytkowych układów urbanistycznych. Istnieje tendencja do rozciągania opieki konserwatorskiej na coraz to nowe obszary i zespoły zabudowy w imię li tylko zapobieżeniu ich przebudowie lub oszpeceniu, a nie w imię stwierdzonych wartości historycznych. Coraz częściej odnosi się wrażenie, że adaptowanie zespołów starej zabudowy oraz zapewnienie ładu przestrzennego w miastach i wsiach, możliwe jest tylko po uznaniu ich za zabytkowe i po poddaniu ich oficjalnej ochronie konserwatorskiej.

Dlatego przyjęto zasadę, że ochrona środowiska kulturowego, jest pojęciem znacznie szerszym niż ochrona poszczególnych zabytków i ich otoczenia, będąca częścią działalności urbanistycznej i budowlanej, polega na:

- utrwalaniu i twórczym wykorzystaniu w trakcie rozbudowy i przebudowy miasta i wsi wartościowych związków krajobrazowych, właściwej skali zabudowy,
- zachowaniu i wykorzystaniu składników układu przestrzennego.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIASTA KOZIĘGŁOWY

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina i Miasto Kozięglowy położona jest na krawędzi Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Znajduje się w województwie śląskim i jest częścią powiatu myszkowskiego. Jest drugą, co do wielkości gminą w dawnym województwie częstochowskim i największą gminą powiatu. Sąsiaduje z gminami Poraj, Ożarowice, Siewierz, Woźniki, Kamienica Polska oraz z miastem powiatowym Myszków. Zajmuje pas łagodnych równin poprzecinanych dolinami płynących rzek i strumieni. Obszar całej gminy (łącznie obszary miasta oraz obszary wiejskie) zajmuje 161 km², w 19,9% pokryty jest lasami a pod względem klimatycznym sprzyja rozwojowi rolnictwa. Dodatkowym atutem położenia gminy jest przebiegająca przez jej teren trasa szybkiego ruchu (droga krajowa DK- 1) łącząca Cieszyn z Gdynią z rozwidleniem wiodącym na Warszawę.

Gmina miejsko - wiejska Kozięglowy graniczy z następującymi gminami:

- Kamienica Polska - gmina wiejska (powiat częstochowski);
- Poraj - gmina wiejska (powiat myszkowski);
- Myszków - gmina miejska (powiat myszkowski);
- Siewierz - gmina miejsko - wiejska (powiat będziński);
- Ożarowice - gmina wiejska (powiat tarnogórski);
- Woźniki - gmina miejsko - wiejska (powiat lubliniecki).

Rys 1. Gmina i Miasto Kozięglowy na tle powiatu myszkowskiego [www.gminy.pl].

Gmina i Miasto Kozięglowy jest gminą miejsko – wiejską składa się z:

- Miasta Kozięglowy z dzielnicami: Wyłogi i Rosochacz;

- Gminy Koziegłowy, w skład, której wchodzi 26 sołectw (Cynków, Gniazdów, Gliniana Góra, Koclin, Koziegłówki, Krusin, Lgota Górna, Lgota Mokresz, Lgota Nadwarcie, Markowice, Miłość, Mysłów, Mzyki, Nowa Kuźnica, Oczko, Osiek, Pińczyce, Postęp, Pustkowie Lgockie, Rzeniszów, Siedlec Duży, Stara Huta I, Stara Huta II, Winowno, Wojsławice i Zabijak).

Gmina i Miasto Koziegłowy położona jest pomiędzy aglomeracją katowicką i częstochowską. Dzięki swemu położeniu posiada wielorakie powiązania komunikacyjne, których znaczenie turystyczne oraz gospodarcze w przyszłości ma szansę jeszcze wzrosnąć. Przez gminę przebiegają następujące drogi:

- ♦ krajowa nr 1 (Gdańsk - Częstochowa - Katowice - Cieszyn);
- ♦ wojewódzkie: nr 789 oraz 791

2.2. Sytuacja demograficzna

Wg danych Urzędu Gminy i Miasta w Koziegłowach gminę zamieszkuje 14 284 mieszkańców (stan na 31.12.2012 r.). Wg Głównego Urzędu Statystycznego Gminę i Miasto Koziegłowy zamieszkuje łącznie 14 366 mieszkańców, z czego 6 982 stanowią mężczyźni, a 7 384 kobiety. Gmina podzielona jest na obszar wiejski i miejski. Miasto Koziegłowy zamieszkuje 2 475 mieszkańców, w tym 1 193 mężczyzn oraz 1 282 kobiet. Obszar wiejski natomiast zamieszkuje 11 891 mieszkańców, w tym 5 789 mężczyzn oraz 6 102 kobiet (dane GUS stan na 31.12.2012).

Liczba ludności w gminie i mieście Koziegłowy w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2010 r. obszar gminy zamieszkiwało 14 360 mieszkańców, w 2011 14 372, a w 2012 roku 14 366 (dane GUS).

2.3. Warunki hydrologiczne

Gmina i Miasto Koziegłowy podzielona jest pomiędzy zlewnie Odry z dorzeczami Małej Panwi i Warty oraz zlewnię Wisły z dorzeczem rzeki Brynicy. Sieć wód powierzchniowych, oprócz trzech głównych rzek: Warty, Małej Panwi i Brynicy, tworzą również ich dopływy - do większych należy dopływ Warty - Boży Stok wraz ze swymi dopływami Sarnim i Żółtym Stokiem oraz zbiornik Porajski i mniejsze zbiorniki i oczka wodne. Największym z nich jest zbiornik Koziegłowy, który posiada powierzchnię 1, 275 ha i pojemność 12 750 m³.

Główne ciekі wodne na terenie gminy to:

- **Warta** – ciek II rzędu w dorzeczu Odry. Przebieg Warty w gminie Koziegłowy stanowi jej naturalną granicę administracyjną po stronie wschodniej.

- **Mała Panew** – ciek II rzędu w dorzeczu Odry. Źródła Małej Panwi znajdują się w okolicach Cynkowa i Markowic. Rzeka płynie w kierunku zachodnim, wypływając z gminy Koziegłowy w okolicach wsi Koziołek.
- **Brynica** – ciek wodny IV rzędu w dorzeczu Małej Wisły. Prawy dopływ Czarnej Przemszy. Źródła Brynicy znajdują się w okolicach miejscowości Mysłów na południowy wschód od miasta Koziegłowy. Źródłowy odcinek Brynicy na terenie gminy Koziegłowy biegnie z Mysłowa w kierunku południowym.
- **Boży Stok** – ciek wodny III rzędu w dorzeczu rzeki Odry. Zasila wody Zbiornika Porajskiego wybudowanego na rzece Warcie w gminie Poraj. Źródła rzeki Boży Stok znajdują się w okolicach miejscowości Graniczna.
- **Sarni Stok** – ciek wodny IV rzędu w dorzeczu Odry. Lewy dopływ Bożego Stoku. Źródła Sarniego Stoku znajdują się w okolicach miejscowości Mzyki, na zachód od miasta Koziegłowy. Rzeczka przepływa przez miasto Koziegłowy, gdzie na jej wodach zbudowano zbiornik retencyjny.
- **Złoty Stok** - ciek wodny IV rzędu w dorzeczu Odry. Lewy dopływ Bożego Stoku. Źródła Złotego Stoku znajdują się w okolicach miejscowości Siedlec Duży.

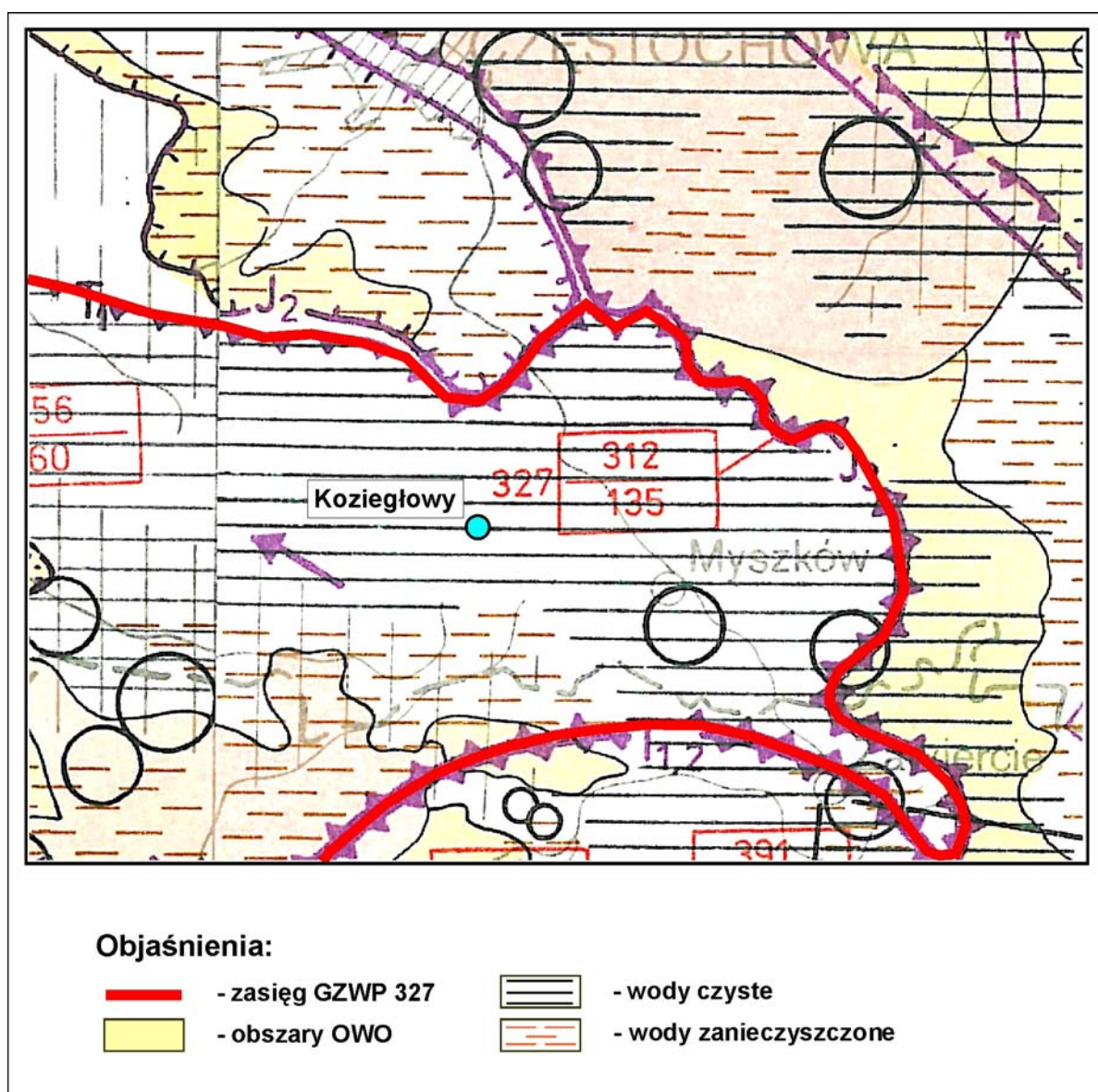
[Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Koziegłowy 2008-2011, 2008, Koncepcja Gospodarki Wodno-ściekowej, 2005]

2.4. Warunki geologiczne i hydrogeologiczne

Gmina i Miasto Koziegłowy leżą w obrębie Niziny Opolskiej oraz Wyżyny Śląsko – Krakowskiej. Podłoże tej części budują środkowo triasowe dolomity margliste i górnio triasowe iłowce oraz ily i mułowce z wkładkami wapieni. Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana od równinnej z rozległymi polami wydmykowymi do falistej z licznymi monoklinowanymi wzniesieniami. Gmina charakteryzuje się stosunkowo dużym nagromadzeniem surowców mineralnych. Niektóre z nich to piaski dolnojurajskie, piaskowce, żwiry, glinki ogniotrwałe oraz ily, iłowce, zlepienie i syderyty. Występują tu również torfy i kruszywa.

Obszar gminy Koziegłowy jest położony w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 327 o nazwie Lubliniec-Myszków, występującego w utworach triasu o typie szczelinowo-krasowym [Kleczkowski A.S (red) 1995]. GZWP stanowią najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych, charakteryzują się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi tj. wydajnością potencjalną pojedynczego otworu studziennego, przewodnością warstwy wodonośnej oraz powinny posiadać wysoką jakość wód. Biorąc powyższe pod uwagę, GZWP wymagają szczególnej ochrony.

Poniżej przedstawiono miasto Koziegłowy na tle położenia Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – nr 327 Lubliniec - Myszków.

Rys 2. Miasto Koziegłowy na tle mapy GZWP (wg Kleczkowskiego A.S.(red), 1995).

2.5. Środowisko przyrodnicze Gminy i Miasta Koziegłowy

Gmina i Miasto Koziegłowy leży na krawędzi Jury Krakowsko - Częstochowskiej, w pasie Wyżyny Śląskiej. W krajobrazie dominują równiny i doliny dopływów Warty. Niewielkie pagórki spotkać można w tzw. Garbie Woźnickim. Cały obszar jest zróżnicowany pod względem mikroklimatycznym sprzyjającym rozwojowi rolnictwa i hodowli. Opis stanu środowiska przyrodniczego wraz z obszarami prawie chronionymi przedstawiono w rozdziale 3.7.

2.6. Użytkowanie terenu i charakterystyka gleb

Użytkowanie terenów wskazuje na rolniczy charakter gminy, gdyż 51,6% jej powierzchni zajmują użytki rolne. Łącznie na terenie gminy i miasta Koziegłowy zinwentaryzowano 2831 gospodarstw, z czego 1619 prowadzi działalność rolniczą. Łączna ilość użytków rolnych to 7449,51 ha (dane GUS – Powszechny spis rolny 2010).

Gmina i Miasto Koziegłowy wchodzi w skład koszęcińskiego regionu glebowo – klimatycznego. W części wyżynnej przeważają gleby okresowo suche, a w części równinnej gleby o właściwym i nadmiernym uwilgotnieniu. Na tym terenie gleby są bardzo zróżnicowane, występuje tu aż 20 różnych typów gleb. Najlepsze gleby zalegają w pasie środkowo – zachodnim i południowo – zachodnim gminy.

Występują między innymi gleby, gleby brunatne wyługowane, brunatne kwaśne, bielcowe, pseudobielcowe, czarne ziemie zdegradowane, mułowo - torfowe, torfowo – mułowe, murszowo – mineralne, murszowate. Brak jest gleb o najwyższej produktywności, tylko na niewielkich obszarach występują gleby II klasy bonitacyjnej, I klasa nie występuje, brak jest również gleb najsłabszych. Pozostały obszar pokrywają gleby wysokiej i średniej jakości. Gleby klas II – IVb stanowią około 70% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Największy powierzchniowo kompleks gleb najlepszych II – IIIb klas bonitacyjnych gruntów ornych występuje w południowej części [Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta i Koziegłowy na lata 2008-2011, 2007].

Kompleksy glebowe występujące na analizowanym terenie to pszenno dobry, pszenno wadliwy, żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby, żytni bardzo słaby. Główne rośliny uprawne to pszenica, żyto, jęczmień i ziemniaki. W gospodarstwach rolnych hoduje się trzodę chlewną i bydło [Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta i Koziegłowy na lata 2008-2011, 2007].

Jakość gleb uwarunkowana jest wieloma procesami, takimi jak:

- wyczerpywanie się składników odżywczych;
- odłogowanie gruntów,
- dzikie wysypiska odpadów lokowane często w wyrobiskach poeksploatacyjnych,
- degradacja gleb – obniżenie wartości użytkowej gleb;
- denudacja – zniszczenie profilu glebowego, zmęczenie gleb;
- zbyt małe nawożenie organiczne, co prowadzi do utraty próchnicy;
- stosowanie zbyt ciężkiego sprzętu uprawowego, co powoduje pogarszanie się struktury gleb.

Żyzność i urodzajność gleb zależy również od odczynu gleby, kwaśny odczyn gleby obniża jej żyzność prowadząc do degradacji urodzajności. Ze względu na różną reakcję roślin na odczyn gleb, przemiany pH mają znaczenie wskaźnikowo – porównawcze. Łatwo na tej podstawie określić

potrzebę uregulowania odczynu, trudniej jednak ocenić przyczynę i stopień degradacji gleby. Tylko pomiary pH prowadzone systematycznie w ciągu odpowiednio długiego czasu pozwolą śledzić nie tylko zmianę odczynu, ale także określić jego przyczynę.

Na obszarze gminy i miasta Koziegłowy stwierdzono degradację gleb przejawiającą się w ich zakwaszeniu oraz skażeniu metalami ciężkimi, węglowodorami wielopierścieniowymi i aromatycznymi. Spowodowane jest to zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego pochodzącym z terenu Częstochowy i Katowic. Dotyczy to również terenów przy trasach komunikacyjnych. Ogólnie warunki środowiska rolniczego zaliczyć można do korzystnych dla produkcji rolniczej, jednak podniesienie produktywności gleb uwarunkowane jest ograniczeniem zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi, przeprowadzeniem na gruntach okresowo mokrych melioracji oraz odkwaszeniem gleb.

2.7. Sytuacja gospodarcza Gminy i Miasta

Z opublikowanych w 2012 roku danych GUS (<http://www.stat.gov.pl/vademecum>) wynika, że na dzień 31 grudnia 2011 roku na terenie gminy i miasta Koziegłowy było zarejestrowanych 1601 podmiotów gospodarczych, co stanowi 22,7% łącznej liczby podmiotów gospodarczych na terenie powiatu. Najwięcej podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy zarejestrowanych jest w sektorze przemysłowym i jest ich 365. W sektorze budowlanym zarejestrowano 124 podmioty a w rolnictwie 42.

Rzadko się zdarza w Polsce, aby jeden rodzaj działalności rzemieślniczej tak dominował w mieście, jak jest w Koziegłowach. „Wyrób sztucznych choinek” to napis najczęściej pojawiający się na tutejszych szyldach. Koziegłowy i okoliczne wsie zyskały nawet miano „zagłębia sztucznochoinkowego”. Wyrób zielonych plastikowych drzewek, które z coraz większym powodzeniem zastępują naturalne świąteczne świerki czy jodły, jest nową specjalnością miejscowych rzemieślników [<http://www.polskaniezwykla.pl>].

Spis większych zakładów przemysłowych zawiera tabela poniżej.

Tab 1. Większe podmioty gospodarcze na terenie gminy i miasta Koziegłowy.

Lp.	Podmiot	Rodzaj głównej działalności
1.	„SoNa” Sp. z o.o. Koziegłówki	Przetwórstwo ryb
2.	Zakłady Mięsne „Józan”, Rzeniszów	Ubojnia
3.	Włodzimierz Kowalczyk Skup i Ubój Zwierząt Rzeźnych, Koziegłówki	Ubojnia
4.	PPH „Żak” Ubojnia Bydła, Cynków	Ubojnia
5.	Wytwórnia napojów gazowanych „Jurajska”, Postęp	Produkcja wód mineralnych

6.	„Dar Natury”, Rzeniszów	Produkcja wód mineralnych
7.	„Żywiec Zdrój” S.A., Rzeniszów	Produkcja wód mineralnych
8.	PPHU „Orion”, Koziegłówki	Przetwarzanie makulatury i tworzyw sztucznych
9.	Zakład Odlewniczy Metali Nieżelaznych „PRESS”, Lgota Nadwarcie	Odlewnia
10.	PPHU „JUREX”, Koziegłowy	Skład opału
11.	„Słotzłom”, Koziegłowy	Skup i sprzedaż złomu
12.	Góra Sławomir. Skup i sprzedaż złomu stalowego i metali kolorowych, Koziegłowy	Skup i sprzedaż złomu
13.	PH Adamex, Siedlec Duży	Skup i sprzedaż złomu
14.	PPHU ADAL, Koziegłówki	Produkcja z tworzyw sztucznych
15.	Kon-Wit, Koziegłowy	Sprzedaż i recykling opon
16.	PPHU „Sonic” S.J., Koziegłowy	Skład materiałów budowlanych, produkcja z tworzyw sztucznych

źródło: dane UGiM Koziegłowy – 2013 r.

2.8. Walory kulturowe i zabytki Gminy i Miasta Koziegłowy

Gmina i Miasto Koziegłowy oprócz walorów przyrodniczych i krajobrazowych posiada także bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe, którego odzwierciedleniem są liczne zabytki.

Do ważniejszych zabytków na terenie miasta i gminy należy zaliczyć:

- Późnogotycki kościół parafialny Bożego Ciała (XV, XVI, XVII w.) - Koziegłowy,
- Kościół św. Barbary (1670 r.),- Koziegłowy,
- Pałac biskupi (XVII/XVIII w.) - Koziegłowy,
- Drewniany późnogotycki kościół filialny (1631 r.) – Cynków,
- Pałac w Czarnym Lesie – Mzyki,
- Sanktuarium św. Antoniego w Koziegłówkach [<http://www.polskaniezwykla.pl>]
- Plebania w Koziegłowach
- Mur plebanii w Koziegłówkach
- Zespół kościelny w Pińczycach [dane UGiM Koziegłowy – 2013 r.]

3. STAN ZASOBÓW I OCENA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKA GMINY I MIASTA KOZIĘGŁOWY

3.1. Powietrze atmosferyczne

Czynnikiem istotnie wpływającym na jakość środowiska i poziom życia mieszkańców jest stan czystości powietrza. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich wartości granicznych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Za zanieczyszczenia powietrza uważa się obecność w dolnej warstwie atmosfery substancji stałych, ciekłych i gazowych, obcych naturalnemu jej składowi oraz występujących w ilościach zagrażających zdrowiu człowieka oraz szkodliwych dla roślin i zwierząt. Ocenę stanu jakości powietrza dla Gminy i Miasta Kozięgłowy sporządzono na podstawie wyników badań i ocen opublikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach za rok 2012.

3.1.1. Stan czystości powietrza atmosferycznego

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi w Polsce w zakresie prowadzenia i rozpowszechniania ocen jakości powietrza są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2013 r. Dz.U. poz. 1232 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1032),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012, poz. 914),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 września 2008 r. w sprawie sposobu monitorowania wielkości emisji substancji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz.U. 2008, nr 183, poz. 1142).

Celem oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

- Dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego), których wartości zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r., poz. 1031). Wynik klasyfikacji jest podstawą do określenia potrzeby podjęcia i prowadzenia

działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie (w tym opracowywania programów ochrony powietrza POP).

- Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach. Informacje te są niezbędne do określenia obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (redukcji stężeń zanieczyszczeń) lub, w przypadku uznania posiadanych informacji za niewystarczające – do przeprowadzenia dodatkowych badań we wskazanych rejonach.
- Wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

Roczna ocena jakości powietrza w strefach jest wykonywana w oparciu o wyniki pomiarów przeprowadzonych w danym roku na stałych stacjach monitoringu. Ocenę wykonuje się pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla następujących substancji:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon (O₃),
- pył zawieszony (PM₁₀)
- ołów (Pb) w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- arsen (As) w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- kadm (Cd) w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- nikiel (Ni) w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- pył zawieszony PM_{2,5} (PM_{2.5}).

Ocena wykonana pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmuje:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- ozon (O₃).

Listę substancji, dla których istnieje obowiązek prowadzenia rocznej oceny jakości powietrza zawiera rozporządzenie MŚ z 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032). Ocenę dla wszystkich zanieczyszczeń wykonuje się w układzie stref określonym w Rozporządzeniu MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914). W nowym układzie, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie: SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, pyłu PM₁₀,

zawartości ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz dla pyłu PM_{2,5}, strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza, zgodnie z art.89 ustawy Prawo ochrony środowiska, stanowią:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji (dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji),
- poziomy docelowe dla niektórych substancji,
- poziomy celów długoterminowych dla ozonu.

Tabela 2. Zestawienie stref oceny powietrza atmosferycznego w województwie śląskim w 2012 roku

Nazwa strefy	Kod strefy	Typ strefy: A-aglomeracja M-miasto >100 tys. P- pozostałe	Obszar strefy [km ²]	Liczba mieszkańców w strefie [tys.]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
Aglomeracja Górnośląska	PL2401	A	1218	1927787	Nie
Aglomeracja Rybnicko - Jastrzębska	PL2402	A	298	295159	Nie
Miasto Bielsko -Biała	PL2403	M	125	174503	Nie
Miasto Częstochowa	PL2404	M	160	235798	Nie
Strefa śląska (w tym Gmina i Miasto Koziegłowy)	PL2405	A	10532	1992110	Tak

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy). Podstawę zaliczenia strefy do określonej klasy, stanowią wyniki oceny uzyskane na obszarach o najwyższych poziomach stężeń danego

zanieczyszczenia w strefie. Gmina i miasto Kozięglowy znajdują się w strefie śląskiej (kod PL2405). Na terenie miasta i gminy Kozięglowy obowiązują dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń powietrza substancjami chemicznymi określone ze względu na:

- ochronę zdrowia ludności,
- ochronę roślin.

W tabelach poniżej przedstawiono w skrócie zasady zaliczenia strefy do określonej klasy (A, B, C, D), które zależą od stężeń zanieczyszczeń występujących na ich obszarze i wiążą się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Tabela 3. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadku gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny i nie jest określony margines tolerancji

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego *	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego*	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych - opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany) - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

Tabela 4. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny i margines tolerancji

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
B	powyżej poziomu dopuszczalnego lecz nie przekraczający poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego - określenie przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu, podjęcie działań w celu zmniejszenia emisji substancji

C	powyżej poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego oraz poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji - opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego - w wyznaczonym terminie
----------	--	--

* od 1.01.2010 dotyczy tylko pyłu PM_{2,5}

Tabela 5. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Oczekiwane działania
A	nie przekraczający poziomu docelowego*	brak
C	powyżej poziomu docelowego*	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu, jeśli POP nie był opracowany pod kątem określonej substancji
C2	powyżej poziomu docelowego	opracowanie programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu, jeśli POP nie był opracowany pod kątem określonej substancji

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMS w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu Klasa C2 – dotyczy tylko pyłu PM_{2,5}

Tabela 6. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego

Klasa strefy	Poziom stężenie ozonu	Wymagane działania
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	brak
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020

Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy nie zlokalizowano żadnych punktów pomiarowych w 2012 roku nie znajdowały się żadne stałe stanowiska pomiarowe. Jednak na terenie powiatu myszkowskiego znajduje się taki punkt. Zlokalizowany jest on w Myszkowie przy ul. Miedzianej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń w 2012 roku.

Tabela 7. Wynikowe klasy na terenie strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń (ochrona zdrowia) oraz klasa ogólna strefy w 2012 roku

Rok	Klasa ogólna strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych substancji w strefie											
		SO ₂	NO ₂	CO	Ben-zen	PM 10	PM 2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
2012	C	C	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C

Tabela 8. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna dla każdej strefy, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO _x	ozon	
2012	A	A	C	C

Przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 występują głównie w sezonie zimowym a związane są z emisją z zakładów przemysłowych zlokalizowanych w pobliżu stacji pomiarowej, z indywidualnym ogrzewaniem budynków oraz z emisją związaną z ruchem pojazdów.

Wynikiem rocznej oceny jakości powietrza w strefie śląskiej w 2013 roku jest klasyfikacja stref wykonana dla kryterium ochrony zdrowia i kryterium ochrony roślin. Zgodnie z tą klasyfikacją dla kryterium ochrony zdrowia strefa śląska zakwalifikowana została do klasy C. Dla kryterium ochrony roślin zaliczono strefę śląską również do klasy C. Do opracowania programów ochrony powietrza (POP) zostały zakwalifikowane wszystkie strefy województwa śląskiego - dla kryterium ochrony zdrowia (strefa śląska ze względu na SO₂, pył zawieszony PM10, benzo(a)piren w pyłe PM10, pył zawieszony PM2,5 oraz ozon), dla kryterium ochrony roślin (strefa śląska ze względu na ozon).

3.1.2. Źródła zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza na terenie strefy śląskiej, w tym gminy i miasta Koziegłowy są następujące rodzaje emisji:

- emisja niska z kotłowni, indywidualnych palenisk domowych oraz prywatnych zakładów,
- emisja z zakładów przemysłowych,
- emisja komunikacyjna.

Niska emisja pochodzi głównie ze spalania węgla słabej jakości w kotłowniach domowych (nie posiadają one w praktyce żadnych urządzeń ochrony powietrza). Zagrożenie stanowi także nielegalne spalanie w kotłach domowych różnego rodzaju materiałów odpadowych, w tym tworzyw sztucznych (opakowań plastikowych). Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Podobne oddziaływanie na środowisko jak niska emisja, mają emisje ze źródeł komunikacyjnych. Na stan jakości powietrza wpływa szczególnie transport samochodowy, który stwarza zagrożenie pogorszenia jakości powietrza w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu. Przez teren gminy i miasta przebiega odcinek krajowej drogi nr 1 oraz kilka odcinków intensywnie uczęszczanych dróg wojewódzkich. W przypadku szlaków komunikacyjnych emitowane są spaliny oraz pyły powstające na skutek ścierania opon i nawierzchni dróg.

Działalność zakładów przemysłowych (produkcyjnych i usługowych) stanowi dodatkowe źródło zanieczyszczenia powietrza nakładające się na pozostałe rodzaje emisji.

Oprócz źródeł lokalnych, na jakość powietrza znacząco wpływają również ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z dużych sąsiednich ośrodków przemysłowych i aglomeracji miejskich (między innymi z Aglomeracji Górnośląskiej).

3.2. Wody powierzchniowe

Wielkość i jakość zasobów wodnych należą do najważniejszych czynników wpływających na ogólny stan środowiska przyrodniczego. Możliwość racjonalnego wykorzystania dostępnych zasobów wody stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego. Wielkość dostępnych aktualnie zasobów wody wynika z naturalnych procesów związanych z jej obiegiem w przyrodzie (poziom opadów atmosferycznych, zdolności retencyjne zlewni, warunki infiltracji wód – budowa geologiczna podłoża). Znaczący wpływ na jakość zasobów wodnych mają czynniki antropogeniczne (działalność przemysłowa, skażenie wód ściekami, melioracja terenów, regulacja cieków wodnych, zmiany struktury wykorzystywania gruntów, urbanizacja, zwiększenie ilości pobieranej wody). W związku z powyższym, zachodzi konieczność przeciwdziałania niekorzystnym tendencjom prowadzącym do pogarszania jakości wody, a co za tym idzie zmniejszania jej zasobów dyspozycyjnych.

3.2.1. Zasoby i stan czystości wód powierzchniowych

Gmina i Miasto Koziegłowy podzielona jest pomiędzy zlewnie Odry z dorzeczami Małej Panwi i Warty oraz zlewnię Wisły z dorzeczem rzeki Brynicy. Sieć wód powierzchniowych, oprócz tych trzech głównych rzek: Warty, Małej Panwi i Brynicy, tworzą również ich dopływy - do większych należy dopływ Warty - Boży Stok wraz ze swymi dopływami Sarnim i Złotym Stokiem oraz zbiornik Porajski i mniejsze zbiorniki i oczka wodne. Największym z nich jest zbiornik Koziegłowy o powierzchni 1 275 ha i pojemności 12 700 m³.

Obowiązek badania i oceny stanu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.). Do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony

środowiska należy wykonywanie badań wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych.

Lata 2010-2012 w zakresie badań i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) stanowią pierwszy cykl pomiarowy sześcioletniego (od 2010 do 2015) cyklu gospodarowania wodami. Głównym celem zadania było dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2010-2012 (www.katowice.pios.gov.pl), w ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych realizowano zadania:

- badania i ocena stanu rzek,
- badania i ocena potencjału ekologicznego i stanu chemicznego zbiorników zaporowych.

W cyklu pomiarowym 2010-2012 badania monitoringowe prowadzono w 201 punktach pomiarowych zlokalizowanych na 162 jednolitych częściach wód powierzchniowych. Badaniami objęte były rzeki – 179 punktów oraz zbiorniki zaporowe – 22 punkty.

Na terenie omawianego obszaru został zlokalizowany jedynie jeden punkt pomiarowy. Punkt pomiarowy znajduje się w miejscowości Lgota Górna na rzece Warta, powyżej zbiornika Poraj. Odcinek rzeki należy do jednolitej części wód (JCW) Warta do Bożego Stoku. Wyniki przeprowadzonych w 2012 roku pomiarów zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 9. Jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy i Miasta Koźiegłowy

Nazwa jcw	Kod jcw	Kod ppk	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	stan
Warta do Bożego Stoku	PLRW600061811529	PL0251301_1192	Warta - powyżej zbiornika Poraj (Lgota Górna)	IV	I	II	SŁABY	PSD_sr	ZŁY

PSD_sr – przekroczone stężenie średnioroczne

3.2.2. Zagrożenia powodziowe

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Koźiegłowy wyznaczono obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią. Wyznaczenie tego obszaru dokonano na podstawie sporządzonego przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo. Granice tego obszaru zostały uwzględnione w sporządzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kuźnica Nowa, Oczko, Lgota Nadwarcie, Postęp, Miłość oraz zostaną uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Koźiegłowy i Koźiegłówki.

3.2.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Na obszarze gminy i miasta Koźiegłowy woda do celów komunalnych pozyskiwana jest z ujęć podziemnych gminy i miasta Koźiegłowy

Tabela 10. Ujęcia wód na terenie gminy i miasta Koźiegłowy (stan na 31.12.2012 r.)
- dane UGiM Koźiegłowy

Lp.	Ujęcia wody pitnej				Stacje uzdatniania wody			Pow. strefy ochronnej [ha]
	Nazwa ujęcia / lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę		Nazwa / lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę		W granicach ogrodzenia działki
			Wg pozwolenia	Wg wydajności pomp		Wg pozwolenia	Wg wydajności pomp	
1.	Koziegłowy	Wody podziemne	900	1056	Koziegłowy	900	1056	
2.	Rzeniszów	Wody podziemne	685	2160	Rzeniszów	685	2160	
3.	Pińczycze	Wody podziemne	2055	3960				

źródło: UGiM Koźiegłowy – stan na 31.12.2012

Na ogół wody z wymienionych ujęć są dobrej jakości i nadają się bezpośrednio lub po uzdatnieniu do spożycia i na potrzeby gospodarcze. Gmina i Miasto są dosyć dobrze zaopatrzone w sieć wodociągową i posiada poziom zwodociągowania rzędu 88% (dane z gmin, stan na 31.12.2012r.).

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2012 roku wyniosło 32 m³/mieszkańca/rok (dane UGiM Koźiegłowy).

Znacznie wolniej rozwiązywany jest problem gospodarki ściekowej. Między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, istnieje dysproporcja, co stanowi zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Wg stanu na 31.12.2012 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosi 4,5km, jednak Gmina i Miasto Koźiegłowy planuje do 2015 roku dobudować 73 km sieci, z której będzie korzystać 70% mieszkańców Gminy i Miasta.

Tabela 11. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie gminy i miasta Koziegłowy
– stan na 31.12.2012 r.

Lp.	Gmina	Sieć wodociągowa (km) (długość sieci wodociągowej rozdzielczej)	Sieć kanalizacyjna (km)	km sieci kanalizacyjnej/100 km sieci wodociągowej
1.	GiM Koziegłowy	209,6	4,5	2,15

źródło: UGiM Koziegłowy – stan na 31.12.2012

Tabela 12. Skanalizowanie i zwodociągowanie na terenie gminy i miasta Koziegłowy
– stan na 31.12.2012

Lp.	Gmina	Wodociąg %	Kanalizacja %	Ilość przyłączy wodociągowych	Ilość przyłączy kanalizacji
1.	Koziegłowy	88	2	4508	82

źródło: UGiM Koziegłowy – stan na 31.12.2012

Tabela 13. Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie gminy i miasta Koziegłowy
– stan na 31.12.2012

Lp.	Nazwa /lokalizacja	RLM (liczba)	Przepustowość projektowa m ³ /d	Dociążenie %	Zamierzenia (likwidacja, modernizacja)
1.	Rzeniszów*	b.d	300	25	bd

źródło: UGiM Koziegłowy – stan na 31.12.2012

3.3. Wody podziemne

3.3.1. Zasoby i stan jakości wód podziemnych

Obszar gminy Koziegłowy jest położony w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 327 o nazwie Lubliniec-Myszków, występującego w utworach triasu o typie szczelinowo-krasowym. GZWP stanowią najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych, charakteryzują się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi tj. wydajnością potencjalną pojedynczego otworu studziennego, przewodnością warstwy wodonośnej oraz posiadają wysoką jakość wód. Biorąc powyższe pod uwagę, GZWP wymagają szczególnej ochrony. Lokalizacja gminy na tle GZWP nr 327 została przedstawiona w rozdziale 2 na rys 2.

Na terenie gminy, w latach 2011 i 2012 roku nie były prowadzone badania wód podziemnych. Najbliższym punktem monitoringowym Gminy i Miasta Koziegłowy jest punkt na terenie powiatu myszkowskiego znajduje się jeden punkt. Punkt jest zlokalizowany w gminie Żarki. Stan jakości wody został zakwalifikowany do II klasy.

Tabela 14. Wyniki badań monitoringowych wód podziemnych na terenie powiatu myszkowskiego
(brak punktów pomiarowych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy)

Rok	Miejscowość	Identyfikator UE	Klasa jakości wody w punkcie	Wskaźniki w granicach stężeń V klasy jakości	Wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości	Wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości
2012	Żarki	PL02G118_002	II	-	-	-

3.3.2. Ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych

Podstawowym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych są zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Umownie można je podzielić pod względem zasięgu występowania na obszarowe, liniowe i punktowe.

Ze względu na pochodzenie zanieczyszczeń można je podzielić na: geogeniczne czyli związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi i geologicznymi oraz antropogeniczne. Najczęściej mamy do czynienia z zanieczyszczeniami poligenetycznymi powstającymi w wyniku oddziaływania na danym obszarze różnych rodzajów zanieczyszczeń.

Występujące obecnie punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń stanowią przede wszystkim:

- ścieki socjalno-bytowe z zabudowy mieszkaniowej,
- ścieki deszczowe spływające z dróg, placów i stacji paliw,
- zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych.

Gmina jest w małym stopniu skanalizowana, ścieki socjalno - bytowe z budynków zlokalizowanych na terenach nieskanalizowanych odprowadzane są przede wszystkim do szamb, lub bezpośrednio do lokalnych rowów przydrożnych i cieków. Nieszczelne szamba oraz "dzikie" wyloty kanalizacji stanowią znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Ścieki te wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT₅, ChZT, azot amonowy i fosforany.

Ścieki deszczowe z dróg, placów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe i podziemne głównie substancjami ropopochodnymi spłukiwanymi z nawierzchni dróg.

Na terenie gminy znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana na terenie miejscowości Rzeniszów, wybudowana w 1998r. Przepustowość oczyszczalni wynosi 300 m³/d. Do oczyszczalni dopływają ścieki z jedynie niewielkiej części miejscowości Rzeniszów.

Drugi obiekt oczyszczalni na terenie gminy Koziegłowy zlokalizowany jest w miejscowości Postęp, we wschodniej części gminy. Jest to mechaniczno-biologiczno-chemiczna oczyszczalnia ścieków przemysłowych działająca przy Wytwórni Napojów Gazowanych „Jurajska” od 1999 roku. Oczyszczalnia wg. pozwolenia wodnoprawnego posiada przepustowość równą Q_{sr}=550 m³/d. Rzeczywista przepustowość oczyszczalni uzależniona jest od sezonowości produkcji.

Do oczyszczalni doprowadzane są ścieki przemysłowe (określane jako biologicznie rozkładalne) oraz ścieki bytowe z terenu zakładu prowadzącego wydobycie wód mineralnych, przerób wód, produkcję napojów gazowanych oraz butelkowanie wód i napojów. Najbardziej uciążliwymi ładunkami zanieczyszczeń obciążone są ścieki ze środków dezynfekujących wykorzystywanych do mycia i dezynfekcji butelek w rozlewni. Znaczna większość ścieków sanitarnych na terenie gminy gromadzona jest w zbiornikach bezodpływowych oraz odprowadzana w sposób niekontrolowany do ziemi i rowów melioracyjnych.

3.4. Powierzchnia ziemi i zanieczyszczenie gleb

3.4.1. Stan jakości gleb

Ochrona gleb w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska prowadzona jest w ramach ochrony powierzchni ziemi i polega na zachowaniu możliwości ich produkcyjnego wykorzystania oraz utrzymaniu jakości na poziomie wymaganych standardów (określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09.09.2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi). Ustawa ta postanawia, że oceny jakości gleb i ziemi oraz obserwacji długofalowych zmian w tym zakresie dokonuje się w ramach monitoringu krajowego, który realizowany jest przez IUNG Puławy i przewiduje pobieranie prób badawczych z profili glebowych położonych w ściśle określonych miejscach kraju.

Na terenie Miasta i Gminy Koziegłowy nie ma aktualnie punktów pomiarowo-kontrolnych włączonych do krajowej sieci monitoringu gleb. Przyczyną tego jest brak potencjalnych źródeł skażeń gleby. W związku z powyższym, ocena stopnia zanieczyszczenia gleb na terenie gminy i miasta jest utrudniona.

Badania jakości gleb na terenie województwa śląskiego są również wykonywane przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach. W 2009 roku teren powiatu myszkowskiego (w tym gmina Koziegłowy) został objęty badaniami jakości gleby.

Badania odbyły się w zakresie oznaczenia:

- pH, zawartości makroskładników (P, K, Mg),
- zawartości metali ciężkich (Pb, Cd, Ni, Cr i Hg),
- zawartości mikroelementów (Zn, Cu, Fe, Mn i B),
- zawartości azotu mineralnego (z poziomu 0-30, 30-60 i 60-90 cm) w 54 próbkach gleby.

Analiza odczynu i zasobności gleby wykazała ich zróżnicowanie, z przewagą bardzo kwaśnych, kwaśnych i lekko kwaśnych (81%), gleby obojętne stanowią 15% a zasadowe tylko 4% w związku z tym potrzeby wapnowania użytków rolnych, z których pobrano 27 próbek gleby określono jako konieczne, potrzebne i wskazane (59%) oraz jako ograniczone i zbędne (41%).

Zawartość makroskładników tj. fosforu, potasu i magnezu jest zróżnicowana z przewagą średniej (30%) w przypadku fosforu, niskiej w przypadku potasu (41%) i bardzo wysokiej magnezu (37%).

Stwierdzono zróżnicowane zawartości poszczególnych mikroelementów w badanych próbkach gleby z przewagą zawartości średniej w przypadku boru, manganu, miedzi i żelaza oraz wysokiej w przypadku żelaza. Na przebadanych użytkach rolnych nie występuje niedobór mikroelementów, wysoka i średnia zawartość mikroelementów jest wystarczająca do prawidłowego wzrostu i rozwoju roślin.

Uzyskane wyniki zawartości badanych metali ciężkich: ołowiu, kadmu, niklu, chromu i rtęci w glebie mieszczą się w granicach wartości dopuszczalnej, co kwalifikuje te grunty pod uprawę roślin do spożycia przez ludzi i zwierzęta a także pod pozostałe uprawy. Ogółem najwięcej gleb jest o bardzo wysokiej (ponad 34% zawartości azotu mineralnego), a najmniej o niskiej (3,7%) zawartości.

Przeprowadzona analiza wykazała nieznacznie podwyższoną zawartość azotu mineralnego w próbkach gleb pobranych w 7 punktach głównie w poziomie 60-90cm ppt. [Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019, 2012].

3.4.2. Główne zagrożenia i problemy ochrony gleb

Główne zagrożenia dla gleb na terenie gminy i miasta Koziegłowy podobnie jak na obszarze całego województwa związane są przede wszystkim z działalnością gospodarczą i postępującą urbanizacją terenów rolniczych. Do najważniejszych czynników powodujących degradację gleb należy zaliczyć:

- pogłębiające się niedobory wody,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie atmosfery,
- degradację fizyczną, chemiczną i biologiczną gleb,
- urbanizację i osadnictwo.

Działalność przemysłowa, komunalna i rolnicza człowieka, może prowadzić do niekorzystnych zmian w środowisku glebowym. Stopień uszkodzenia gruntów i gleb określa się stosując pojęcia degradacji i dewastacji:

- grunty zdegradowane to grunty, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej,
- grunty zdewastowane to grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku przyczyn, o których mowa powyżej.

3.5. Surowce mineralne

Gmina charakteryzuje się stosunkowo dużym nagromadzeniem surowców mineralnych. Niektóre z nich to piaski dolnojurajskie, piaskowce, żwiry, glinki ogniotrwałe oraz ily, iłowce, zlepieńce i syderyty. Występują tu również torfy i kruszywa.

Istotne znaczenie dla gminy i miasta Koziegłowy mają wody mineralne. Produkcja wód mineralnych obejmuje Wytwórnę Wód Gazowanych „Jurajska” w Postępie. Wytwórnia ta posiada własną oczyszczalnię ścieków, oraz Wytwórnę Wód Mineralnych „Dobrawa” Sp. z o.o. w Rzeniszowie.

Tabela 15. Zasoby surowców na terenie gminy i miasta Koziegłowy

Nazwa złoża	Surowiec	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. ton]		Wydobycie [tys. ton]
			geologiczne bilansowane	przemysłowe	
Koziegłowy III	Piaski i żwiry	R	666	-	-
Koziegłówki	Piaski i żwiry	R	390	-	-
Koziegłówki I	Piaski i żwiry	R	39	-	-
Mysłów	Piaski i żwiry	T	221	193	-
Rejon Lgota Górna	Piaski i żwiry	P	1236	-	-
Rejon Rzeniszów	Piaski i żwiry	R	830	-	-
Rzeniszów I	Piaski i żwiry	Z	33	-	-
Rzeniszów	Wapienie i margle	R	1709	-	-

źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019, 2012 - stan na 31.12.2011

R – złoża o zasobach rozpoznawalnych szczegółowo (w kat. A+B+C)

E – złoża eksploatowane,

Z – złoża, z którego wydobyć zostało zaniechane,

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2),

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo.

3.6. Klimat akustyczny

Hałas stanowi jedno z zagrożeń cywilizacyjnych. Rozwój gospodarczy związany jest z powstawaniem nowych zakładów przemysłowych, rozwojem transportu, a co za tym idzie ze zwiększonym generowaniem hałasu przemysłowego, komunalnego i komunikacyjnego. Obecnie narażone na hałas są nie tylko budynki mieszkalne, szkoły i inne obiekty położone w pobliżu arterii komunikacyjnych bądź zakładów przemysłowych, lecz również tereny wypoczynkowo–rekreacyjne, a nawet tereny leśne.

Rozpoznanie problemu nadmiernej emisji hałasu do środowiska jest znacznie mniejsze w porównaniu do innych zagadnień ochrony środowiska. Badania przeprowadzone w ostatnich latach na obszarze województwa śląskiego wskazują jednak na poszerzanie się obszarów o niekorzystnym klimacie akustycznym, co prowadzi do zwiększenia populacji objętej szkodliwym jego wpływem. Do głównych źródeł hałasu wpływających na zwiększenie uciążliwości akustycznej dla środowiska zewnętrznego należy ruch drogowy i kolejowy oraz działalność prowadzona na terenach niektórych obiektów przemysłowych.

Hałas drogowy

Szybki rozwój motoryzacji indywidualnej w ostatnich latach połączony ze wzrostem przewozów transportowych przyczynił się do znacznego pogorszenia klimatu akustycznego zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych.

Badanie hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Koźiegłowy zostało przeprowadzone w dwóch rejonach badań uzgodnionych z Urzędem Gminy Koźiegłowy. Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Koźiegłowy wykonano w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa Śląskiego na lata 2010 - 2012”, w celu określenia wpływu poziomu hałasu drogowego na terenie zabudowy chronionej pod względem akustycznym. Celem badań była ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie Koźiegłów, z uwzględnieniem czynników natężenia i struktury ruchu pojazdów i składów pociągów oraz warunków pogodowych mających wpływ na propagację hałasu w głąb sąsiadujących terenów. Badania prowadzono w porze letniej 2012 roku. Badania akustyczne w zakresie akustyki środowiska hałasu drogowego, prowadziło akredytowane laboratorium WIOŚ w Katowicach.

Przy lokalizacji punktów referencyjnych spełniono warunki techniczne i metodyczne oraz uwzględniono dostępność do poszczególnych terenów, posesji i mieszkań w przewidywanych miejscach lokalizacji aparatury pomiarowej z możliwością dokonania prawidłowej rejestracji przebiegów zmian poziomów dźwięku w poszczególnych dobach pomiarowych. Badania wykonano w 2 rejonach oznaczonych kolejnymi symbolami:

- RB1 – droga wojewódzka (DW 789), rejon Placu St. Moniuszki, od ul. Kościuszki do Drogi Krajowej Nr 1, 900 m,

- RB2– droga wojewódzka (DW 789), rejon ul. Woźnickiej, od skrzyżowania z Droga Krajową DK1 do granicy gminy, 3800 m.

Nr rejonu	Rejon zabudowy	Przeznaczenie terenu
RB1	Koziegłowy, Droga Wojewódzka (DW 789), pl. St. Moniuszki, od ul. kościuszki do skrzyżowania z Droga Krajową DK1, 900 m.	Tereny mieszkaniowo - usługowe
RB2	Koziegłowy, ul. Woźnicka do skrzyżowania z Droga Krajową DK1 do granicy gminy, 3800 m.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LDWN i LN, które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem (załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. poz. 826 oznaczono indeksem (*)) oraz w odniesieniu do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2012. poz. 1109 oznaczono indeksem (**)) zawarto w tabeli poniżej.

Tabela 16. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu

Lp	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w rok	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50*/50**	45*/45**	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55*/64**	50*/59**	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	60*/68**	50*/59**	55	45

4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	65*/70**	55*/65**	55	45
---	--	----------	----------	----	----

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą

1) L_{DWN} — długookresowego średniego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], wyznaczanego w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6 do godz. 18), pory wieczoru (od godz. 18 do godz. 22) oraz pory nocy (od godz. 22 do godz. 6);

2) L_N — długookresowego średniego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], wyznaczanego w ciągu wszystkich pór nocy w roku (od godz. 22 do godz. 6);

3) $L_{Aeq D}$ — równoważnego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], dla pory dnia (od godz. 6 do godz. 22);

4) $L_{Aeq N}$ — równoważnego poziomu dźwięku A, wyrażonego w decybelach [dB], dla pory nocy (od godz. 22 do godz. 6).

Wyniki badań akustycznych w bezpośrednim sąsiedztwie badanych odcinków dróg, przy których zlokalizowane są budynki mieszkalne na terenie Koziegłów, wskazują na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego zarówno w dzień jak i w porach nocnych.

W zakresie uzyskanych wartości wskaźników oceny hałasu środowiskowego

RB1 – Koziegłowy, droga wojewódzka (DW 789), rejon pl. St. Moniuszki, od ul. Kościuszki do skrzyżowania z Drogą Krajową DK1, 900 m.

standardy akustyczne obowiązujące na dzień wykonywania badań (oznaczenie z górnym indeksem (*)):

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_{DWN}^{7d}$ o 11,0 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_N^{7n}$ o 12,8 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_{Aeq D}$ o 10,6 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_{Aeq N}$ o 14,1 dB

nowe standardy akustyczne (oznaczenie z górnym indeksem (**)):

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{DWN}^{7d}$ o 3,0 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_N^{7n}$ o 3,8 dB

- **przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq D}$ o 5,6 dB**
- **przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq N}$ o 8,1 dB**

RB2 – Koziegłowy rejon ul. Woźnickiej, od skrzyżowania z Drogą Krajową DK1 do granicy gminy, 3800 m.

standardy akustyczne obowiązujące na dzień wykonywania badań (oznaczenie z górnym indeksem (*)):

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_{DWN}^{7d}$ o 15,8 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_N^{7n}$ o 14,0 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_{Aeq D}$ o 12,8 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $*L_{Aeq N}$ o 14,9 dB

nowe standardy akustyczne (oznaczenie z górnym indeksem ()):**

- **przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{DWN}^{7d}$ o 6,8 dB**
- **przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_N^{7n}$ o 5,0 dB**
- **przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq D}$ o 6,8 dB**
- **przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu $**L_{Aeq N}$ o 8,9 dB**

Reasumując, ocena powyższa odzwierciedla sytuację akustyczną środowiska z badanego okresu 2012 roku, przy konkretnej topografii terenu, istniejącej zabudowie mieszkaniowej, rejestrowanych natężeniach ruchu pojazdów i z uwzględnieniem panujących wówczas warunków meteorologicznych w Koziegłowach. Udokumentowane powyżej uciążliwości hałasowe powodowane ruchem pojazdów na badanej drodze gminy Koziegłowy w 2012 r. stanowią podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne (procedury lokalizacyjne) oraz właściwego zagospodarowania przestrzennego terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie uciążliwych dróg.

Hałas kolejowy

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

Hałas lotniczy

Samoloty, śmigłowce, motolotnie charakteryzują się bardzo wysokim poziomem emitowanego dźwięku. Droga rozprzestrzeniania się fali dźwiękowej uniemożliwia zastosowanie skutecznych

zabezpieczeń przed hałasem. Stąd też emisja hałasu obejmuje stosunkowo duże obszary. Hałas lotniczy ma jednak przede wszystkim znaczenie lokalne.

Z uwagi na brak lotniska na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy oraz gmin ościennych, nie występują tu problemy związane z oddziaływaniem hałasu lotniczego w środowisku. Utworzone w ostatnim dziesięcioleciu korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego nie wpływają na klimat akustyczny na terenie gminy.

Hałas przemysłowy

Zagrożenie hałasem przemysłowym na terenie gminy występuje w mniejszym stopniu. Źródła hałasu przemysłowego mają zasięg lokalny i nie powodują znaczącego pogorszenia klimatu akustycznego na terenie gminy i miasta.

Na terenie gminy występuje wiele podmiotów gospodarczych, z których większość stanowią firmy zajmujące się działalnością handlową i usługową, następnie przemysłowe i budowlane, a w dalszej kolejności firmy transportowe. Przeważająca ilość firm funkcjonuje w sektorze prywatnym. Głównie są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Na hałas przemysłowy mają wpływ wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są np.: czerpnie powietrza, wentylatory, sprężarki, itp. usytuowane na zewnątrz budynków zaś źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane (np. hale produkcyjne), w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi.

3.7. Zasoby przyrodnicze

3.7.1. Formy ochrony przyrody

Podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony przyrody jest Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz.U. 2013 r., poz. 627 ze zm.). Określa ona cele, zasady i formy ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej oraz krajobrazu.

Na terenie gminy i miasta Koziegłowy znajduje się rezerwat przyrody Cisy w Hucie Szklanej oraz 5 pomników przyrody

Rezerwat Przyrody "Cisy w Hucie Starej" utworzony został w 1957 roku. Zajmuje powierzchnię 2,07 ha i chroni naturalne środowisko cisa w lesie mieszanym z udziałem sosny pospolitej, świerka pospolitego, olszy czarnej i dębu bezszypułkowego. W 1988 roku zidentyfikowano ok. 80 okazów cisa pospolitego w wieku ok. 90 lat.

Pomniki przyrody:

- Leśnictwo Lgota, oddz. 291g - 2 dęby szypułkowe - nr 10/37 - 1998
- Postęp - 3 dęby szypułkowe - nr 10/319 – 1998

3.7.2. Sieć ekologiczna NATURA 2000

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie różnorodności biologicznej krajów Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Jest ona tworzona w oparciu o dwie dyrektywy unijne:

- Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dn. 21.05.1992. r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych i dzikiej flory i fauny (w oparciu o nią tworzone będą Specjalne Obszary Ochrony - SOO),
- Dyrektywę Rady 79/409/EWG z dnia 02.04.1979. r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (stanowiącej podstawę do wydzielenia Obszarów Specjalnej Ochrony - OSO).

Na terenie gminy i miasta Koziegłowy nie wyznaczono żadnych obszarów europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

3.7.3. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Poza ochroną cennych przyrodniczo obiektów i obszarów ustawa o ochronie przyrody przewiduje również ochronę gatunkową dla elementów flory i fauny, których listę zawierają odpowiednie rozporządzenia Ministra właściwego do spraw środowiska. Celem tej ochrony jest zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, jak też zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Na terenie gminy nie przeprowadzano szczegółowej inwentaryzacji zasobów rzadkich, bądź chronionych gatunków roślin i zwierząt, tym nie mniej należy spodziewać się tutaj występowania takich gatunków jak cis pospolity - *Taxus baccata* L., kalina koralowa - *Viburnum opulus* L., kocanki piaskowe - *Chelidonium majus* L., konwalia majowa - *Convallaria majalis* L., kopytnik pospolity - *Asarum europaeum* L., kruszyna pospolita - *Frangula alnus* Mill., krusznik szerokolistny - *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, kukulka szerokolistna - *Dactylorhiza majalis* (Rchb.), pierwiosnek lekarski - *Primula veris* L., widłak goździsty - *Lycopodium clavatum* L. i wawrzynek wilczełyko - *Daphne mezereum* L.

Spśród zwierząt na terenie gminy powinny występować następujące gatunki zwierząt chronionych (obecność odpowiednich siedlisk, występowanie w gminach ościennych).

- Płazy i gady: Traszka grzebieniasta - *Triturus cristatus* (Laur.); Kumak nizinny - *Bombina orientalis* (L.); Ropucha szara - *Bufo bufo* L.; Jaszczurka zwinka - *Lacerta agilis* (L.), jaszczurka żyworodna - *Lacerta vivipara* (L.), padalec - *Anguis fragilis* (L.)

- Ptaki: Błotniak stawowy - *Circus aeruginosus* (L.); Bocian biały - *Ciconia ciconia* (L.); Cyraneczka - *Anas crecca* (L.); Czapla siwa - *Ardea cinerea* (L.); Czernica - *Aythya fuligula* (L.); Dzięcioł duży - *Dendrocopos major* (L.); Dzięcioł średni - *Dendrocopos medius* (L.); Dzięcioł zielony - *Picus viridis* L.; Dzięciołek - *Dendrocopos minor* (L.); Gil - *Pyrrhula pyrrhula* (L.); Grzywacz - *Columba palumbus* L.; Kopciuszek - *Phoenicurus phoenicurus* (Gm.); Kowalik - *Sitta europaea* (L.); Kukułka - *Cuculus canorus* (L.); Łozówka - *Acrocephalus palustris* (Bechst.); Myszołów zwyczajny - *Buteo buteo* (L.); Pełzacz ogrodowy - *Certhia brachydactyla* (L.); Perkoz dwuczuby - *Podiceps cristatus* (L.); Perkoz zausznic - *Podiceps nigricollis* (L.); Płomykówka - *Tyto alba* (Scop.); Pójdźka - *Athene noctua* (Scop.); Pustułka - *Falco tinnunculus* L.; Raniuszek - *Aegithalos caudatus* (L.); Rokitniczka - *Acrocephalus schoenobaenus* (L.); Rybitwa czarna - *Chlidonias nigra* (L.); Słowik szary - *Luscinia luscinia* L.; Szczygieł - *Carduelis carduelis* (L.); Trzciniak - *Acrocephalus arundinaceus* (L.); Wilga - *Oriolus oriolus* (L.).
- Ssaki: Gronostaj - *Mustela erminea* (L.); Łasica - *Mustela nivalis* (L.); Wiewióрка pospolita - *Sciurus vulgaris* (L.)

[Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2008-2011, 2007]

3.7.4. Gospodarka leśna

Podstawowymi przepisami prawnymi regulującymi zagadnienia gospodarki leśnej są:

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U.2011, nr 12, poz. 59 ze zm.) ,
- Rozporządzenie Rady Wspólnot Europejskich Nr 2080/92 EWG określające m.in. wielkość i zakres wsparcia finansowego udzielanego właścicielom zalesiającym grunty rolne (wymóg stosowania tego rozporządzenia, które znacząco przyspieszyło tempo zalesień w państwach zachodnich, powstał z chwilą wejścia Polski do UE).

W 2012 roku lesistość Gminy i Miasta Koziegłowy jest na poziomie średnim i wynosi 19,9%. Wyższy poziom lesistości występuje na terenach wiejskich (20,8%), a niższy w mieście Koziegłowy (15,3%). Wskaźnik lesistości Gminy i Miasta pozostaje praktycznie na tym samym poziomie od roku 2002, kiedy to wynosił 19,5 %. Dla porównania lesistość województwa wynosi 31,8 - wg danych GUS 2012 r. Lasy i grunty leśne w gminie zajmują ok. 3245,6 ha. W Lasach Państwowych prowadzona jest gospodarka leśna na powierzchni około 2546,6 ha, a powierzchnia lasów prywatnych w gminie wynosi obecnie 699,0 ha [dane GUS – stan na rok 2012].

Na terenie lasów kumulują się różne negatywne zjawiska pochodzenia biotycznego i antropogenicznego, wpływające na ogólne osłabienie istniejących drzewostanów i całych ekosystemów leśnych. Spośród typowych form degeneracyjnych lasu, definiowanych w typologii leśnej:

⇒ **neofityzacja**, czyli wprowadzenie do drzewostanów gatunków obcych, introdukowanych;

⇒ **monotypizacja**, czyli uproszczenie struktury warstwowej drzewostanów i ich ujednolicenie gatunkowe i wiekowe.

Spośród czynników biotycznych wpływających degradująco na stan lasów, szczególną rolę odgrywają szkody wyrządzane przez zwierzynę. Formą przeciwdziałania tej tendencji jest zalecanie zwiększenia naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny poprzez zagospodarowanie łąk śródleśnych i zakładanie poletek zgryzowych, a także tradycyjne metody palikowania i osłaniania pojedynczych sadzonek oraz grodzenia upraw.

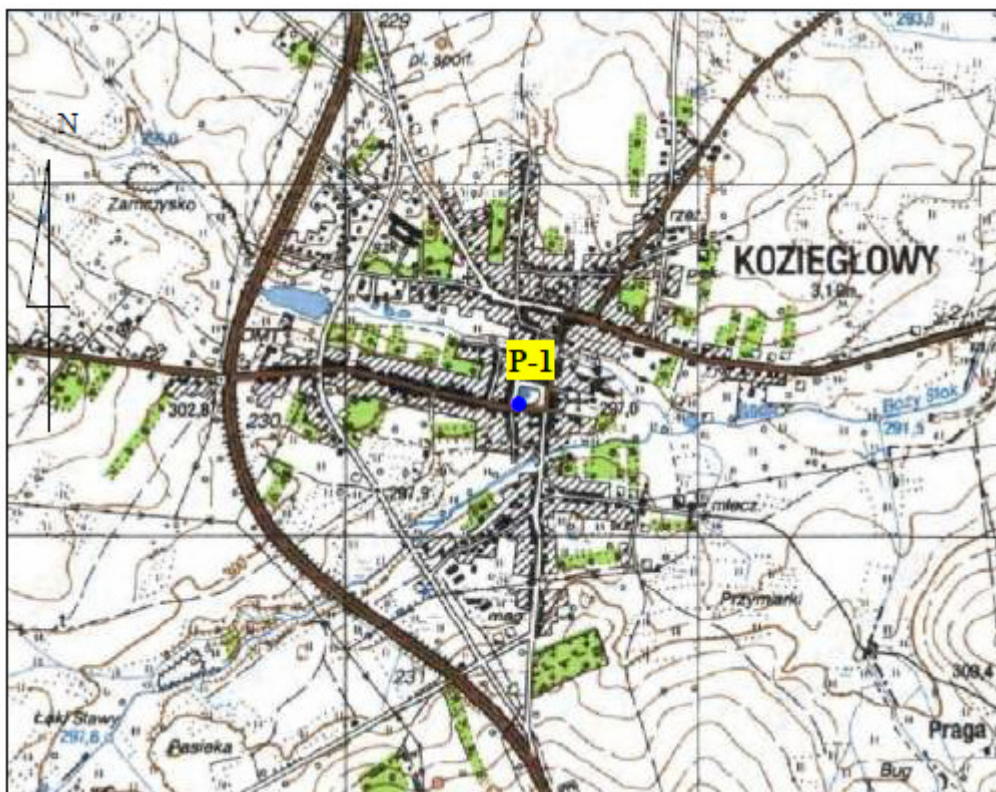
W zakresie czynników abiotycznych, kompleksy leśne z terenu gminy znajdują się w zasięgu negatywnego oddziaływania emitorów lokalnych jak również zlokalizowanych poza granicami gminy, szczególnie w sąsiednich ośrodkach przemysłowych takich jak Częstochowa czy Myszków. Dominacja w drzewostanie monokultur sosnowych mało odpornych na zanieczyszczenia przyspiesza proces degradacji lasów [Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koźiegłowy na lata 2008-2011, 2007].

3.8. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Podstawę realizacji przedmiotowych badań monitoringowych poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 kHz – 3 GHz w środowisku stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w *sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. Nr 221, Poz. 1645) oraz Porozumienie nr 01/2012 Wydziału Monitoringu Środowiska WIOŚ w Katowicach z Laboratorium WIOŚ w Katowicach w przedmiocie realizacji ww. badań.

Celem badań jest określenie poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 kHz – 3 GHz (składowej *elektrycznej* E) w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludności, na terenie obszaru zabudowy mieszkaniowej i usługowej, położonej w mieście Koźiegłowy, w rozumieniu wytycznych Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 221, Poz. 1645), w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska, 2012 r.

Punkt pomiarowy (P-1) poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Koźiegłowy w centralnej jego części – rynek miejski (plac Moniuszki). Wysokość posadowienia sondy pomiarowej wyniosła h: 2 m n.p.t. W sąsiedztwie punktu pomiarowego zagospodarowanie terenu stanowi zwarta zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz obiekty handlowo-usługowe. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa, znajduje się w kierunku północnym w odległości 32 m od punktu pomiarowego. Płyta rynku, gdzie wykonywano pomiary zagospodarowana jest małą architekturą (fontanna, ławki) oraz obsadzona niską zielenią ozdobną. W promieniu $d < 300$ m od punktu pomiarowego nie znajdują się żadne instalacje radiokomunikacyjne, radiolokacyjne, radionawigacyjne, emitujące pola elektromagnetyczne do środowiska.

Rys 3. Lokalizacja punktu pomiarowego na terenie miasta Koziegłowy.

P-1 – punkt pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku

Średnia wartość arytmetyczna skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100kHz – 3 GHz, w punkcie pomiarowym w mieście Koziegłowy wyniosła 0,27 [V/m]. Wartość dopuszczalna nie została przekroczona.

3.9. Gospodarka odpadami wytwarzanymi na terenie gminy i miasta Koziegłowy

Pod pojęciem gospodarki odpadami rozumie się zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów.

Wytwarzanie odpadów komunalnych i przemysłowych może wpływać na stan środowiska naturalnego. Gospodarowanie odpadami na terenie gminy Koziegłowy realizowane było do końca czerwca 2013 roku w oparciu o sporządzony plan gospodarki odpadami, który utracił ważność z uwagi na wejście w życie nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Szczegółowe informacje na temat gospodarki odpadami na terenie gminy Koziegłowy znajdują się aktualnie w wojewódzkiej bazie danych o odpadach (wojewódzki system odpadowy – WSO) oraz w publikacjach GUS. Poniżej zestawiono ilości wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy Koziegłowy, obliczonych na podstawie danych morfologicznych i wskaźników wytwarzania zgodnie z

Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego na lata 2011-2014 (WPGO 2014).

Tabela 17. Masa wytwarzanych odpadów komunalnych na obszarze gminy i miasta Koziegłowy(*)

	obszar miejski		obszar wiejski		Gmina i miasto Koziegłowy
	Mg/M/rok	Mg/rok	Mg/M/rok	Mg/rok	Mg/rok
papier i tektura	0,34	84,2	12,5	148,6	232,8
szkło	0,036	89,1	24,5	291,3	380,4
metal	0,005	12,4	5,8	69,0	81,3
tworzywa sztuczne	0,039	96,5	25,7	305,6	402,1
Odpady wielomateriałowe	0,014	34,7	10,2	121,3	155,9
Odpady kuchenne i ogrodowe	0,129	319,3	79,4	944,1	1263,4
Pozostałe:					
odpady mineralne	0,010	24,8	16,1	191,4	216,2
frakcja < 10 mm	0,024	59,4	41	487,5	546,9
tejstyli	0,014	34,7	5,3	63,0	97,7
drewno	0,001	2,5	1,6	19,0	21,5
niebezpieczne	0,002	5,0	2,1	25,0	29,9
inne	0,016	39,6	12,3	146,3	185,9
odpady wielkogabarytowe	0,009	22,3	3,2	38,1	60,3
odpady z terenów zielonych	0,019	47,0	6,4	76,1	123,1
Ogółem	0,354	871,2	0,246	2926,4	3797,6

(*) na podstawie danych WPGO dla województwa śląskiego 2014

Łączna ilość odpadów wytwarzanych przez mieszkańców, wyliczona na podstawie wskaźników wytwarzania odpadów dla terenów miejskich i wiejskich (WPGO dla województwa śląskiego 2014), kształtuje się na poziomie **3798 Mg/rok**.

Średni oszacowany wskaźnik obrazujący ilość odpadów wytwarzanych w ciągu roku przez jednego mieszkańca Gminy i Miasta Koziegłowy kształtuje się na poziomie **264 kg/mieszkańca/rok**.

Tabela 18. Masa odebranych odpadów komunalnych z obszaru miasta i gminy Koziegłowy

Rodzaj odpadu	2011	2012	2013 (do 31.10.2013)
Zmieszane odpady komunalne	1498,57	1819,7	2613,4
papier i tektura	3,4	5,3	16,49
szkło,	26,9	18,6	75,91
tworzywa sztuczne)	17,1	12,1	39,76
biodegradowalne	-	-	13,2
Razem	1545,97	1855,7	2758,76

Źródło: dane UGiM Koziegłowy – Zestawienie tabelaryczne ilości odebranych odpadów komunalnych (lata 2011 i 2013), Sprawozdanie Burmistrza Gminy i Miasta Koziegłowy z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2012 rok.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego surowcowych odpadów komunalnych (papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wynosił w 2012 roku 2,39 % (dane ze sprawozdania 2012). Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wynosił w 2012 roku 4,92 %. Przed wejścia w życie nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, odpady z terenu gminy Koziegłowy odbierały 21 firm, a po 1 lipca 2013 jedna firma – SITA wyłoniona z przeprowadzonego przetargu na odbiór odpadów komunalnych z terenu gminy.

Szacuje się, że na terenie gminy i miasta Koziegłowy w latach 2011 - 2012, przed wejścia w życie nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, było objętych zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych ok. 70 % ludności, od których odebrano w 2011 i 2012 roku kolejno 1545 Mg i 1855,7 Mg odpadów. Od 1 lipca 2013 roku, po wprowadzeniu zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz uchwaleniu nowego regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, ilość odebranych odpadów wynosiła **2759 Mg**. Zebrane odpady wywożone są poza granicami powiatu myszkowskiego, na składowiska odpadów komunalnych zlokalizowane w miejscowości Sobuczyna.

Do gromadzenia odpadów komunalnych wykorzystuje się obecnie:

- worki foliowe dla zbieranych selektywnie odpadów,
- pojemniki 120 i 240 L dla zmieszanych odpadów.

W tabeli poniżej zestawiono ilości odebranych z obszaru gminy zmieszanych odpadów komunalnych oraz sposób ich zagospodarowania, obliczone na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu Burmistrza Gminy i Miasta Koziegłowy z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2012 rok. Dane z tabeli poniżej wykazują, że ilość odebranych w 2012 roku odpadów zmieszanych (200301) wynosiła **1819,7 Mg**,

Tabela 19. Ilość odebranych z obszaru gminy zmieszanych odpadów komunalnych oraz sposób ich zagospodarowania w 2012 roku

	Obszar miejski	Obszar wiejski	Gmina i miasto Kozięglowy
Masa odebranych odpadów [Mg]	545,9	1273,8	1819,7
Masa poddanych składowaniu [Mg]	23,6	55,2	78,8
Masa odpadów poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania [Mg]	616,2	579,5	1195,7

Źródło: Sprawozdanie Burmistrza Gminy i Miasta Kozięglowy z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2012 rok.

Jednym z problemów jakie występują w zakresie gospodarki odpadami na terenie gmin jest zjawisko powstawania nielegalnych miejsc deponowania odpadów. Powstają one najczęściej w miejscach gdzie zlokalizowane były wcześniej duże kontenery na odpady komunalne, nad brzegami rzek i potoków, w zagłębieniach terenu, w lasach i przy polnych drogach. Gmina Kozięglowy, zgodnie z nałożonymi na nie obowiązkami wynikającymi z Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z późn. zmianami, przeprowadza likwidację „dzikich wysypisk” na bieżąco.

Na terenie gminy i miasta do 2012 roku zlikwidowano 5 tzw. „dzikich wysypisk” o łącznej powierzchni 43975 m². Pozostaje jeszcze 25 nielegalnych miejsc składowania odpadów o ogólnej powierzchni 57313 m². Są one zlokalizowane w poeksploatacyjnych wyrobiskach surowców mineralnych (piasek, żwir, wapień, glina). Opis i lokalizacje tych wysypisk przedstawia tabela poniżej.

Tabela 20. Lokalizacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy i miasta Kozięglowy w roku 2012

Lp	Lokalizacja	Charakterystyka miejsca	Powierzchnia (m ²)
1	Siedlec Duży	wyrobisko poeksploatacyjne kruszywa (piasek)	80
2	Siedlec Duży	wyrobisko poeksploatacyjne piasku	80
3	Nowa Kuźnica	wyrobisko poeksploatacyjne piasku	1 500
4	Lgota Górna	wyrobisko poeksploatacyjne żwiru	8 000
5	Gliniana Góra- Brzeziny	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	840
6	Brzeziny	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	700
7	Brzeziny	wyrobisko poeksploatacyjne żwiru	1 000
8	Kozięglówki - Warpie	wyrobisko poeksploatacyjne piasku i żwiru	750
9	Kozięglówki	wyrobisko poeksploatacyjne kruszywa piasku i żwiru	1 200
10	Gniazdów	wyrobisko poeksploatacyjne żwiru	7 500
11	Cynków	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	1 610
12	Cynków	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	9 100
13	Cynków	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	1 748
14	Cynków	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	600
15	Cynków	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	495
16	Wojślawice Duże	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	300
17	Rzeniszów	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	666
18	Rzeniszów	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	225
19	Mysłów	wyrobisko poeksploatacyjne piasku i żwiru	324
20	Pińczyce	wyrobisko poeksploatacyjne piasku i żwiru	3 900

21	Pińczycze	wyrobisko poeksploatacyjne żwiru	210
22	Pińczycze	wyrobisko poeksploatacyjne żwiru	6 000
23	Zabijak	naturalne obniżenie terenu	8 160
24	Markowice	wyrobisko poeksploatacyjne żwiru	1 500
25	Cynków	wyrobisko poeksploatacyjne wapienia	450

Źródło: dane UGiM Koziegłowy – stan na listopad 2013.

W dziedzinie gospodarki odpadami, istotne znaczenie posiada gospodarowanie odpadami azbestowymi. Gmina i Miasto Koziegłowy aktywnie uczestniczy w usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. W okresie 2009 – 2013 z terenu gminy usunięto 151,885 Mg powstałych wyrobów zawierających azbest. Pomoc Gminy polega na dofinansowywaniu kosztów odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych w ramach ustalonego limitu. Źródłem finansowania są środki zabezpieczone w budżecie Gminy oraz udział własny mieszkańców.

W tabeli poniżej zestawiono ilości odpadów azbestowych usuniętych w okresie 2009 – 2013 z terenu miasta i gminy.

Tabela 21. Zestawienie ilości usuniętych odpadów zawierających azbest z terenu gminy i miasta Koziegłowy w latach 2009 - 2013

Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy i Miasto Koziegłowy 2723,2 [Mg]	Ilość usuniętych odpadów azbestowych [Mg]				
	2009	2010	2011	2012	2013*
	44,04	11,64	31,292	29,404	35,509
	Ilość pozostałych wyrobów zawierających azbest				
	2679,16	2667,52	2636,23	2606,82	2571,32

*Źródło: Dane UGiM Koziegłowy; * stan na koniec listopada 2013 roku*

3.10. Główne zagrożenia dla środowiska na obszarze gminy i miasta Koziegłowy - podsumowanie

Analiza stanu środowiska na terenie gminy i miasta Koziegłowy przeprowadzona w oparciu o wyniki badań wykonywanych głównie przez WIOŚ w latach 2011-2012 oraz analiza informacji o stanie działań w zakresie ochrony środowiska przekazanych przez Urząd Gminy i Miasta i inne instytucje, pozwala wyciągnąć wnioski, że do najistotniejszych problemów Gminy i Miasta Koziegłowy w dziedzinie ochrony środowiska należy zaliczyć:

- nienajlepszy stan jakości wód powierzchniowych,
- dysproporcję pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- napływ emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z aglomeracji sąsiednich (aglomeracja górnośląską, częstochowską),
- wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym.

Przedstawione powyżej problemy i związane z nimi zagrożenia dla środowiska przyrodniczego w gminie, wynikają często z przyczyn niezależnych od stopnia realizacji programu ochrony środowiska. Konsekwentna realizacja przyjętych w programie celów i priorytetów ekologicznych, szczególnie w zakresie poprawy stanu ekologicznego najbardziej zagrożonych komponentów środowiska, powinna w dalszym ciągu stanowić podstawę planowania szczegółowych zadań i nakładów finansowych związanych z ochroną środowiska w gminie.

4. CELE I ZADANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, KIERUNKI DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH

Cele ekologiczne programu ochrony środowiska, stanowią zbiór najważniejszych działań po osiągnięciu których, powinna nastąpić poprawa jakości konkretnego elementu środowiska lub powinien zostać utrzymany obecny zadowalający jego stan.

Na podstawie analizy stanu aktualnego środowiska na terenie gminy i miasta Koziegłowy (rozdz. 2. oraz rozdz. 3. programu) oraz wytycznych dokumentów wyższego szczebla, wyznaczono główne kierunki działań służące do osiągnięcia poszczególnych celów ekologicznych oraz konkretne zadania ekologiczne prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków, a tym samym celów ekologicznych. Działania te w większości mają charakter ciągły i powinny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu.

Wszystkie wyznaczone cele oraz kierunki działań i zadania, stanowią podstawę realizacji polityki ekologicznej Gminy. Zgodnie z przyjętą strukturą programu zdefiniowano cele nadrzędne w trzech podstawowych dziedzinach:

- działania o charakterze systemowym,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego.

Zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy POŚ „*Politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata*”. Zdefiniowanym celom nadrzędnym, założonym do realizacji do roku 2019, przypisano wynikające z nich kierunki działań i zadania krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2012 - 2015.

Cele i zadania ekologiczne są zgodne z założeniami Polityki ekologicznej Państwa (uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „*Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016*”) oraz z założeniami „*Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018*” i wytycznymi „*Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Myszkowskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 - 2019*”.

Wyznaczone cele, kierunki i zadania ekologiczne, określają plan działań Gminy i Miasta Koziegłowy, zmierzających do poprawy jakości wszystkich komponentów środowiska na jej terenie.

4.1. Priorytety polityki ekologicznej Gminy i Miasta Kozięglowy

Wybór celów nadrzędnych i wynikających z nich priorytetów ekologicznych oraz zadań krótkoterminowych dla Gminy i Miasta Kozięglowy, wynika z priorytetów i zadań z zakresu ochrony środowiska wyszczególnionych w aktualnie obowiązujących następujących dokumentach wyższego rzędu z których największe znaczenie posiadają:

- Polityka ekologiczna Państwa,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myszkowskiego,
- Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Kozięglowy,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy i Miasta Kozięglowy

Przy określaniu celów i zadań ekologicznych kierowano się również następującymi uwarunkowaniami określającymi charakter i specyfikę gminy:

- przemysłowo-rolniczy charakter gospodarki,
- perspektywy rozwoju rekreacyjno - turystycznego gminy,
- aktualny stan środowiska naturalnego i komfort życia mieszkańców gminy,
- aktualny stopień realizacji przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu środowiska.

Biorąc pod uwagę przeprowadzoną analizę stanu aktualnego środowiska w latach 2011 - 2012 i w latach poprzednich, ocenę zagrożeń i możliwości rozwoju gospodarczego gminy oraz wytyczne dokumentów wyższego rzędu, jako cel nadrzędny polityki ekologicznej Gminy i Miasta Kozięglowy w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięglowy na lata 2012-2015 przyjęto:

***Wysoka jakość środowiska warunkiem zrównoważonego
i dynamicznego rozwoju gminy i miasta Kozięglowy***

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w dużej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania środków finansowych oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony ludności. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z zadaniami krótko- i długookresowymi, określonymi na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji aktualnej i przewidywanych zagrożeń środowiska w rejonie miasta i gminy Kozięglowy.

Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej gminy i miasta, w zakresie ochrony środowiska, powinien być realizowany poprzez wdrażania zadań, których realizacja skutkuje poprawą stanu obecnego lub zachowaniem dobrego stanu dla poszczególnych elementów środowiska:

- jakości powietrza atmosferycznego,

- jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne korzystanie z zasobów glebowych,
- racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych,
- ochrona obszarów i obiektów przyrodniczych,
- utrzymanie lub zwiększenie lesistości gminy,
- zmniejszenie uciążliwości hałasu i promieniowania elektromagnetycznego dla mieszkańców i środowiska,
- prawidłowa gospodarka odpadami,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków i zadań ekologicznych, w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska, będzie elementem wypełniania zadań określonych w polityce ekologicznej państwa i powinna prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy i miasta.

Cele ekologiczne dla Gminy i Miasta Koziegłowy:

1. Zapewnienie wysokiej jakości powietrza w klasie A oraz redukcja emisji pyłów i gazów.
2. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, rozbudowa systemu kanalizacji oraz racjonalne zużycie wody i ochrona przed powodzią.
3. Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją.
4. Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.
5. Zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku.
6. Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nieprzekraczającym dopuszczalnego lub ich obniżenie do wartości dopuszczalnych.
7. Minimalizacja ilości powstających odpadów i eliminacja zagrożeń wynikających z gospodarowania odpadami.
8. Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz wzrost lesistości gminy.
9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Ochrona poszczególnych elementów środowiska powinna być realizowana w oparciu o przepisy zawarte w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska - tekst jednolity. (Dz.U. z 2013, poz. 1232) oraz w pozostałych ustawach szczegółowych, w tym:

- ochrona wód – w myśl przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne [tekst jednolity - Dz.U. 2012, poz. 145, z późn. zm.],
- ochrona środowiska związana z eksploatacją złóż – w myśl przepisów ustawy – Prawo Geologiczne i Górnicze z dnia 9.06. 2011 [Dz. U. 2011, nr 163, poz. 981 z późn. zm.]

- ochrona obszarów i obiektów o wartościach przyrodniczych, krajobrazu, zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem oraz drzew, krzewów i zieleni – w myśl przepisów Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 .04.2004 [Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.],
- ochrona lasów – w myśl przepisów Ustawy o lasach z dnia 28.09. 1991 [tekst jednolity - Dz. U. 2011 nr 12, poz. 59 z późn. zm.],
- ochrona dziko występujących zwierząt – w myśl przepisów ustawy - Prawo Łowieckie z dnia 13 .01.1995 [tekst jednolity - Dz. U.2013, poz. 1226],
- ochrona zwierząt gospodarskich i domowych – w myśl przepisów Ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21. 08. 1997 [Dz.U. 2013, poz. 856],
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – w myśl przepisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 . 02. 1995 [tekst jednolity - Dz. U. 2013, poz. 1205.],
- gospodarka odpadami - w myśl przepisów Ustawy o odpadach z dnia 27. 04. 2001 roku [tekst jednolity - Dz. U. 2013, poz. 21].

4.2. Ochrona powietrza atmosferycznego

Czynnikiem, który w znacznym stopniu wpływa na stan środowiska przyrodniczego, (w tym na poziom życia mieszkańców regionu) jest stan czystości powietrza. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich stężeń lub, co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Za zanieczyszczenia powietrza uważa się obecność w dolnej warstwie atmosfery substancji stałych, ciekłych i gazowych, obcych naturalnemu jej składowi oraz występujących w ilościach zagrażających zdrowiu człowieka oraz szkodliwych dla roślin i zwierząt.

Do zadań priorytetowych w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego należy ograniczenie niskiej emisji z lokalnych źródeł grzewczych oraz emisji liniowej (ze źródeł komunikacyjnych). W tym kierunku należy kontynuować likwidację lokalnych kotłowni opalanych paliwem o niskiej jakości. Należy zwiększyć promocję wykorzystania innych nośników ciepła niż węgiel czyli gazu i oleju opałowego, których wykorzystanie do procesu spalania w znacznym stopniu ograniczy emisje szkodliwych substancji do atmosfery. Zadaniem Gminy w kierunku zminimalizowania emisji liniowej będzie usprawnienie komunikacji na drogach poprzez budowę nowych odcinków dróg, modernizację istniejących i budowę tras rowerowych. Priorytet ten wymaga przeprowadzenia działań skoordynowanych z jednostkami szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego w zakresie modernizacji dróg przebiegających przez teren gminy. Zadania te wpłyną również korzystnie na poprawę środowiska akustycznego w gminie.

Uwzględniając założenia ochrony powietrza określono:

Cel ekologiczny:

Osiągnięcie poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego

Kierunki działań:

1. Ograniczenie emisji w sektorze komunalnym i przemysłowym;
2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

4.2.1. Ograniczenie emisji w sektorze komunalnym i przemysłowym

W gminie i mieście Koziegłowy emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi głównie z ogrzewania indywidualnego w sektorze komunalnym. Źródłem powstawania zanieczyszczeń jest przede wszystkim wykorzystywane w przestarzałych urządzeniach grzewczych paliwo w postaci węgla o niskiej jakości, a także różnego typu materiały odpadowe.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji kierunku działania:

- opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w gminie,
- eliminowanie węgla, jako paliwa w kotłowniach lokalnych, gospodarstwach domowych oraz w kotłowniach w małych i średnich zakładach przemysłowych, rzemieślniczych i usługowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej, gazu;
- promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych – głównie energia słoneczna, zasoby wód podziemnych i powierzchniowych, ciepło gruntu;
- rozpoznanie zasobów i możliwości oraz realizacja wykorzystania źródeł energii odnawialnej: słonecznej, wodnej, ciepła gruntu;
- rozbudowa sieci gazowej na obszarze miasta;
- wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne i wykonujących inwestycje termomodernizacyjne;
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych);
- budowa urządzeń ograniczających emisje pyłów i gazów z instalacji przemysłowych w sektorze gospodarczym oraz ich ciągła modernizacja;
- usprawnienie systemu kontroli przestrzegania przepisów dot. Ochrony środowiska, w tym ochrony powietrza;

- wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze.

4.2.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych

Ruch drogowy jest istotnym zagrożeniem dla środowiska i zdrowia człowieka. Zwiększające się natężenie ruchu, stan dróg oraz stan techniczny pojazdów stanowią źródło zagrożeń, w tym przyczyniają się do wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji kierunku działania:

- bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych;
- Budowa i organizacja tras rowerowych;
- Utrzymanie czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej;
- Tworzenie pasów zieleni ochronnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

4.3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Priorytet ten wiąże się ochroną istniejących zasobów wód powierzchniowych płynących i stojących (zbiorniki wodne użytkowane do celów rekreacji i wypoczynku) poprzez eliminację istniejących zagrożeń w postaci zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych do wód. W zakresie tego priorytetu realizowane będą zadania z zakresu rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Do zadań tych należy objęcie kanalizacją sanitarną terenów dotąd nieskanalizowanych i odprowadzenie ścieków do gminnych lub w uzasadnionych przypadkach do przydomowych oczyszczalni ścieków. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód, ale także do rozwoju funkcji wypoczynkowo - turystycznej gminy.

Zaopatrzenie w wodę

Z analizy stanu istniejącego wynika, że gmina Koziegłowy wyposażona jest w sieć wodociągową w 88%. Zakłada się pełne zwodociągowanie gminy Koziegłowy, więc szacunkowo do wykonania pozostanie ok. 30 km nowej sieci wodociągowej wraz z przyłączami. W związku z rozbudową sieci wodociągowej konieczna będzie również budowa nowego ujęcia wody, które przewidywane jest w miejscowości Markowice o wydajności min 20 m³/h. Część istniejącej sieci wodociągowej znajduje się w złym stanie technicznym, docelowo wymiany wymagają wszystkie rury stalowe.

Ważnym zadaniem do wykonania jest inwentaryzacja studni kopanych na terenie Gminy, pod kątem ich zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem. Studnie nieeksploatowane powinny być zasypane lub właściwie zabezpieczone.

Na terenie gminy Koziegłowy w miejscowości Postęp znajduje się Wytwórnia Napojów Gazowanych „Jurajska”. Należy prowadzić działania uświadamiające mieszkańców o konieczności zachowania zasobów wody pitnej, poprzez np. akcje w szkołach, kampanie reklamowe itp.

Kanalizacja i oczyszczanie ścieków sanitarnych

Koncepcja rozwoju sieci kanalizacyjnej wraz z rozbudową oczyszczalni została przedstawiona w Koncepcji programowo-przestrzennej gospodarki ściekowej dla gminy i miasta Koziegłowy.

W gminie rozpatrywane są trzy warianty odprowadzania i oczyszczania ścieków. Przewiduje się skanalizowanie całego terenu gminy za wyjątkiem zabudowy rozproszonej, gdzie zakłada się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. W studium uwarunkowań wskazuje się wariant z budową ośmiu oczyszczalni wraz z kanalizacją sanitarną. Docelowo ścieki z terenu gminy zamierza się oczyszczać w następujących oczyszczalniach ścieków (OŚ) komunalnych [*Koncepcja Programowo Przestrzenna Gospodarki Ściekowej, Abrys 2005*]:

Gmina Koziegłowy podpisała porozumienie ws budowy oczyszczalni ścieków w miejscowości Żarki Letnisko wspólnie z Gminą Poraj. Również planowana jest budowa oczyszczalni ścieków dla Aglomeracji Koziegłowy.

Istniejąca oczyszczalnia OŚ Rzeniszów przewidziana jest do rozbudowy do przepustowości 1100 m³/d, która oczyszczać będzie ścieki z miejscowości Markowice, Wojsławice oraz Rzeniszów. Długość sieci sanitarnej wraz z przykanalikami do wykonania wyniesie ok. 250 km, w tym ok. 80 km przykanalików. Na terenach zabudowy rozproszonej gdzie nie ma ekonomicznego uzasadnienia budowy kanalizacji sanitarnej należy przewidywać budowę oczyszczalni przydomowych.

Na terenie gminy istnieje również oczyszczalnia ścieków należąca do Wytwórni Wód Gazowanych „Jurajska” w Postępie. Przepustowość oczyszczalni wynosi 346 m³/d. Oczyszczalnia przyjmuje około 60 m³/dobę ścieków komunalnych z gospodarstw domowych miejscowości Postęp. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Warty. Znaczna większość ścieków sanitarnych na terenie gminy gromadzona jest w zbiornikach bezodpływowych oraz odprowadzana w sposób niekontrolowany do ziemi i rowów melioracyjnych.

Kanalizacja deszczowa

W zakresie budowy kanalizacji deszczowej zakłada się wstępnie budowę ok. 15 km sieci deszczowej. Przy odprowadzaniu ścieków deszczowych z terenów zanieczyszczonych (stacje benzynowe, parkingi, drogi wojewódzkie i krajowe itp.) należy przewidywać wykonanie podczyszczalni wód deszczowych w celu usunięcia zawiesiny (do wartości 100 mg/l) i substancji ropopochodnych (do wartości 15 mg/l).

Ochrona przed powodzią i suszą

W zakresie ochrony należy opracować kompleksowy program ochrony przed powodzią i suszą, który obejmował będzie przede wszystkim:

- pełną regulację rzek i potoków;
- budowę obiektów małej retencji,
- wyznaczenie terenów zalewowych.

Najbardziej przydatne pod obiekty małej retencji są tereny trwałych użytków zielonych, łąki, pastwiska, obniżenia terenowe, które z uwagi na pokrywę roślinną względnie dobrze zniosą krótkotrwałe okresy zalewowe. Tereny zalewowe mogą być utworzone również w rejonach pól ornych na glebach o dobrej przepuszczalności i mniejszych spadkach.

Wyznaczone tereny zalewowe powinny zostać umieszczone w Planie zagospodarowania przestrzennego gminy z wpisem o zakazie budowy nowych budynków na tych terenach.

Cel ekologiczny

„Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona bogatych zasobów wód podziemnych jako podstawowego źródła zaopatrzenia w wodę”

Kierunki działań:

Ochrona zasobów wodnych.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji kierunku działania:

- opracowanie programu ochrony przed powodzią;
- inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy;
- wymiana wodociągów stalowych znajdujących się w najgorszym stanie technicznym,
- rozbudowa kanalizacji w Rzeniszowie;
- modernizacja OŚ Rzeniszów;
- modernizacja ujęcia wody w Pińczycach,
- modernizacja stacji uzdatniania w Rzeniszowie
- wymiana pozostałych wodociągów z rur stalowych;
- rozbudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami, L = ok. 30 km;
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej;
- budowa oczyszczalni ścieków zgodnie z przyjętą koncepcją;
- budowa oczyszczalni przydomowych na terenach zabudowy rozproszonej;
- budowa stacji uzdatniania;
- budowa ujęcia wody w Markowicach;

- budowa kanalizacji deszczowej o długości L = ok. 15 km;
- edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody;
- propagowanie dobrych praktyk rolniczych;
- likwidacja „nielegalnych” odprowadzeń ścieków komunalnych do cieków wodnych.

4.4. Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin

W rozumieniu ustawy – Prawo Ochrony Środowiska, pod pojęciem powierzchni ziemi rozumie się: naturalne ukształtowanie terenu, gleba oraz znajdująca się pod nią ziemia do głębokości oddziaływania człowieka, z tym, że pojęcie "gleba" oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie.

Ochrona powierzchni ziemi, w myśl w/w ustawy, polega na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości poprzez racjonalne gospodarowanie, zachowanie wartości przyrodniczych, zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania, ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania, utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub, co najmniej na poziomie wymaganych standardów, doprowadzenie jakości gleby i ziemi, co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane. W przypadku wystąpienia zanieczyszczenia gleby lub ziemi albo niekorzystnego przekształcenia naturalnego terenu, należy, zgodnie z wymienioną ustawą, przeprowadzić rekultywację. Uwzględniając założenia ochrony powierzchni ziemi oraz ochrony zasobów kopalin określono:

Cel ekologiczny:

Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją i rekultywacja obszarów zdegradowanych

Kierunki działań:

1. Gleby użytkowane rolniczo;
2. Zasoby kopalin.

4.4.1. Gleby użytkowane rolniczo

Na terenie gminy Koziegłowy warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej zaliczane są do korzystnych. Wiele terenów pokrytych jest urodzajnymi glebami sprzyjającymi uprawie wysokogatunkowych roślin. Z tego powodu rolnicy mają szansę na przekwalifikowanie kilku gospodarstw na produkcję ekologiczną.

Ciekawe ukształtowanie terenu i atrakcyjna lokalizacja skłania mieszkańców pobliskich aglomeracji Częstochowskiej i Katowickiej do wypoczynku w ostojach natury, jaką oferują właściciele gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy.

Teren gminy i miasta Koziegłowy charakteryzuje się dobrej jakości warunkami rolniczymi, jednak ze względu na zanieczyszczenie metalami ciężkimi, emisje przemysłowe i motoryzacyjne, a

także nieracjonalną gospodarkę kopalinami stan ten ulega przeobrażeniu na niekorzyść środowiska naturalnego i człowieka jako jego użytkownika.

Degradacja chemicznych właściwości gleb wiąże się przede wszystkim z takimi procesami jak zakwaszenie gleb i zwiększona zawartość metali ciężkich, których źródłem jest głównie komunikacja i zanieczyszczenia z okolic Katowic i Częstochowy oraz odpady bytowe i technologiczne. Istotny wpływ na stan gleb ma zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego pyłami i gazami nawet w znacznych odległościach od źródeł emisji. Mimo zaleceń dużych dawek wapnowania około 50% gleb na terenie gminy charakteryzuje się odczynem kwaśnym lub bardzo kwaśnym.

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi i gleb jest eksploatacja surowców naturalnych zarówno ta zakończona jak i ta jeszcze trwająca. Zagrożeniem są również składowiska surowców przemysłowych paliw płynnych, a także składowiska odpadów. Dodatkowym zagrożeniem dla terenów leśnych jest występowanie dzikich składowisk odpadów.

Tereny zdegradowane przez wykopaliska surowców naturalnych należy rekultywować, likwidować dzikie składowiska odpadów i wykorzystać pod zieleń siejąc rośliny na zielony nawóz, rośliny łąkowe, zadrzewiać lub zalesiać.

Nieuożytki i odłogi można wykorzystać na zakładanie plantacji energetycznych. Uprawa ta przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczenia środowiska poprzez zmniejszenie zużycia węgla na korzyść ekologicznego paliwa oraz do ograniczenia procesów erozji zarówno wietrznej jak i wodnej.

Na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinno się dążyć do:

- zachowania intensyfikacji produkcji rolniczej,
- doskonalenia struktury obszarowej istniejących gospodarstw,
- lepszego wykorzystania potencjału rolnego poprzez właściwy dobór struktury użytkowania gruntów, wyższy standard upraw, lepsze wykorzystanie bazy gospodarczej,
- rozwoju gospodarstw specjalistycznych o standardach ekologicznych,

Ochrona gruntów jest równoważna ochronie powierzchni ziemi, oba te pojęcia znajdują się w Polskim prawodawstwie ekologicznym. Żadna z obowiązujących lub projektowanych ustaw ekologicznych nie ujmuje w miarę całościowo zagadnień ochrony gruntów, dlatego dla prowadzenia właściwej gospodarki rolnej należałoby wyznaczyć dokładniejsze granice obszarów zanieczyszczonych i przeprowadzić ich klasyfikację na szczeblu lokalnym. W oparciu o wyznaczone obszary powinny być sporządzone i weryfikowane plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniające optymalne wykorzystanie terenu z uwagi na jego przydatność rolniczą.

Rolnicy powinni w swoich gospodarstwach dążyć do wprowadzenia Zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, opracowanego i przyjętego w 2001r., czyli programu działań, który zawierałby cykl działań w formie szkoleń i działań edukacyjnych dla rolników i producentów żywności obejmujących również praktyki.

Ważnym zadaniem w zakresie ochrony ziemi i gleb jest również zintegrowanie produkcji rolniczej, wprowadzenie obowiązku atestacji sprzętu ochrony roślin oraz coroczna kontrola stosowanych nawozów i środków ochrony roślin. Realizacja tych zadań przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczenia i niepotrzebnej degradacji środowiska glebowego, co zapewni zrównoważenie rozwoju rolnictwa. Istotnym jest również, aby w odstępach 3-5 lat przeprowadzać badania użytków rolnych na zawartość metali ciężkich i w zakresie odczynu pH. Wyniki takie pozwolą na dostosowanie gatunków roślin do panujących warunków glebowych. Ułatwią również kontrolowanie stanu środowiska i zachodzących w nim zmian.

Na terenach gdzie powietrze, woda i gleba są wysokiej jakości i nie uległy zanieczyszczeniu rolnicy powinni kontynuować obecne metody gospodarowania, co pozwoli na zachowanie specyfiki krajobrazu wsi polskiej. Jednak gospodarstwa muszą się rozwijać i unowocześniać, ich właściciele powinni dążyć do scalania i wymiany gruntów w kierunku stworzenia większych, bardziej konkurencyjnych gospodarstw o wyspecjalizowanym profilu produkcji. Właściciele mniejszych gospodarstw powinni dbać o stosunki dobrosąsiedzkie i korzystną współpracę z innymi gospodarstwami, zakładać grupy producencie, co w konsekwencji wszystkim przyniesie zwiększenie konkurencyjności, a tym samym zwiększenie dochodów.

Na tych terenach istnieją warunki do zakładania gospodarstw ekologicznych. Gospodarstwa takie zakłada się w środowisku, które pozwala maksymalnie ograniczyć zanieczyszczenia, których źródłem jest przemysł lub drogi szybkiego ruchu. Troska o środowisko wyraża się przez utrzymywanie bogactwa roślinności łąk i pastwisk, zakładanie i pielęgnacja zadrzewień śródpolnych, ochronę strumieni i oczek wodnych, ograniczenie skażeń gleby i wody.

Jednym z głównych celów rolnictwa ekologicznego jest wytwarzanie wartościowej żywności bez zanieczyszczania środowiska. Wraz z rozwojem rolnictwa ekologicznego, które jest jednym z zadań w zakresie ochrony przyrody rolnicy powinni rozwijać ofertę turystyczną, która w połączeniu z gospodarstwem w okresie letnim pełni funkcje edukacyjne i co jest ostatnio bardzo modne daje szansę wypoczynku na łonie natury i obcowania z przyrodą korzystając z darów polskiej wsi. Z tym zagadnieniem wiąże się również pewne niebezpieczeństwo, zagęszczenie zabudowy powoduje lokalną degradację antropogeniczną oraz zanieczyszczenie gleby.

Obecna sytuacja społeczności i obszarów wiejskich w Polsce oraz nowe priorytety nowej polityki ekologicznej i wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej wskazują, że rolnictwo ekologiczne powinno być głównym elementem zrównoważonego rozwoju wsi.

Podstawowe zadania ekologiczne

- zagospodarowanie nieużytków i odłogów (min. poprzez uprawy energetyczne, zalesianie);
- Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi;
- wyznaczenie obszarów wymagających rekultywacji;

- zorganizowanie w gminie punktu informacji dla rolników przy udziale Ośrodka Doradztwa Rolniczego.
- rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych przez eksploatację surowców naturalnych i po dzikich wysypiskach odpadów na terenach należących do gminy;
- wspieranie procesów konsolidacji i scalania gospodarstw rolnych;
- coroczna kontrola ilości stosowanych nawozów mineralnych;
- przeprowadzenie badań odczynu pH i zanieczyszczeń glebowych;
- promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.

4.4.2. Zasoby kopalin

Gmina charakteryzuje się stosunkowo dużym nagromadzeniem surowców mineralnych. Niektóre z nich to piaski dolnojurajskie, piaskowce, żwiry, glinki ogniotrwałe oraz ily, iłowce, zlepienie i syderyty. Występują tu również torfy i kruszywa.

Istotne znaczenie dla gminy i miasta Koziegłowy mają wody mineralne. Produkcja wód mineralnych obejmuje Wytwórnę Wód Gazowanych „Jurajska” w Postępie. Wytwórnia ta posiada własną oczyszczalnię ścieków, oraz Wytwórnę Wód Mineralnych „Dobrawa” Sp. z o.o. w Rzeniszowie.

Cel ekologiczny:

Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

- rozpoznanie możliwości zasobowych i perspektywicznych regionu w zakresie zasobów naturalnych;
- prowadzenie poszukiwań i szczegółowe dokumentowanie złóż wód mineralnych,
- ochrona złóż perspektywicznych i niezagospodarowanych poprzez uwzględnienie obszaru ich występowania w studiach uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego;
- renaturalizacja i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
- ustanowienie i egzekwowanie postanowień stref ochrony wód mineralnych;
- weryfikacja zasad ochrony wód w utworzonych strefach ochronnych,
- monitorowanie wpływu eksploatacji złóż kopalin na środowisko,
- ograniczony rozwój eksploatacji na obszarach cennych przyrodniczo,
- planowanie zagospodarowania złóż z uwzględnieniem walorów krajobrazowych.

4.5. Ochrona zasobów przyrodniczych

Wdrożenie sieci obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody, zachowanie ciągłości "korytarzy ekologicznych", ustalenie spójnej koncepcji zagospodarowania przeobrażonych i zdegradowanych terenów, wyznaczenie obszarów dla rozwoju funkcji rekreacyjno – wypoczynkowych, zmiana "modelu" gospodarki leśnej – przy jednoczesnym racjonalnym użytkowaniu zasobów naturalnych (lasów, gleb, naturalnych zbiorowisk nieleśnych, walorów krajobrazowych) – to główne wskaźniki osiągnięcia stanu docelowego w dziedzinie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej.

Dla osiągnięcia stanu docelowego w zakresie ochrony przyrody niezbędne staje się również stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej: dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez programy zintegrowanej edukacji ekologicznej, koordynowanej przez lokalne organizacje i stowarzyszenia lub własną aktywność Gminy w tym zakresie.

Zabezpieczenie realizacji wszystkich w/w potrzeb umożliwi pozyskanie środków z zewnętrznych pomocowych funduszy ekologicznych: WFOŚiGW, NFOŚiGW oraz środków UE.

Ochrona zasobów przyrody ma prowadzić do zachowania istniejącego jej stanu (różnorodności gatunkowej) oraz stwarzania warunków do jak najlepszego rozwoju.

Uwzględniając konieczność ochrony zasobów przyrody określono

Cel ekologiczny:

Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych oraz wzrost lesistości gminy.

Kierunki działań:

1. Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych
2. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt
3. Ochrona lasów
4. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody

Podstawowe zadania ekologiczne:

- Powiększenie liczby obszarów objętych ochroną prawną w gminie;
- Kształtowanie i rozwój systemu zieleni urządzonej.
- Spopularyzowanie i uatrakcyjnienie przyrodniczo i rekreacyjnie atrakcyjnych obszarów gminy;
- Zwiększanie lesistości - w oparciu o grunty nieprzydatne rolniczo i zdegradowane działalnością przemysłową, eksploatacyjną.
- Uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w programach zrównoważonego rozwoju gminy,
- Obejmowanie zasobów przyrody i jej składników formami ochrony przewidywanymi ustawą lub przepisami szczególnymi,

- Opracowywanie i wykonywanie planów ochrony określonych w ustawie obszarów objętych ochroną oraz programów ochrony gatunków i ich siedlisk.
- Ustalenie granicy rolno - leśnej w celu wyznaczenia obszarów do zadrzewień i zalesień;
- Wspieranie proekologicznych działań Nadleśnictwa Złoty Potok w realizacji wytycznych "Programu ochrony przyrody" lasów nadleśnictwa.

4.6. Ochrona przed hałasem

Głównymi źródłami emisji hałasu do środowiska na obszarze gminy są: ruch drogowy i niektóre obiekty przemysłowe. Zgodnie z przepisami ochrony środowiska bieżące przeciwdziałanie zagrożeniom dla klimatu akustycznego polegać ma na zapewnieniu jak najlepszego stanu klimatu akustycznego na terenie gminy. Dla osiągnięcia poprawy klimatu akustycznego i zmniejszenia skali narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu, podjęte działania muszą być przedmiotem polityki długofalowej oraz związanymi z nią programami naprawczymi. Oprócz działań o charakterze ciągłym niezbędna też będzie realizacja zadań doraźnych oraz realizowanych w krótszych horyzontach czasowych. Główne problemy w zakresie oddziaływania hałasu na terenie gminy Koziegłowy wynikające z diagnozy stanu aktualnego to:

- Niekorzystne rozszerzanie się terenów zagrożonych hałasem związanym z eksploatacją dróg. Znaczący wzrost ruchu pojazdów, w tym całodobowego ruchu samochodów ciężarowych, powoduje zwiększenie liczby osób narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu związanego z eksploatacją dróg. Na obszarach zagrożonych hałasem drogowym należy obligować zarządców dróg do wypełniania obowiązków dotyczących eliminacji uciążliwości akustycznych poprzez realizację infrastruktury przeciwhałasowej (dotyczyć to będzie przede wszystkim dróg i ulic objętych modernizacją lub rozbudową), budowę obwodnic wyprowadzających ruch pojazdów z centrów miejscowości oraz budowę nowych alternatywnych dróg.
- Działalność zakładów produkcyjnych. Zagrożenie hałasem przemysłowym stanowi mniejszy problem, niż zagrożenie hałasem drogowym. Nadmierna emisja hałasu związanego z działalnością zakładów produkcyjnych, winna być ograniczana przez zakłady produkcyjne np. poprzez stosowanie zabezpieczeń akustycznych na urządzeniach powodujących hałas lub poprawę izolacyjności akustycznej budynków, w których prowadzona jest działalność produkcyjna (w ramach modernizacji lub zmiany profilu produkcyjnego).

Podstawowe działania Gminy zmierzające do ograniczenia ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego, mającego niekorzystny wpływ na ludzi i środowisko, to w przypadku hałasu komunikacyjnego wydawanie decyzji nakazujących ograniczenie oddziaływania na środowisko w zakresie emisji hałasu związanego z eksploatacją dróg (zgodnie z art. 362 POŚ), a w przypadku zakładów wydawanie decyzji określających dopuszczalne poziomy hałasu emitowanego do środowiska (zgodnie z art. 115a POŚ).

Z dniem 23 października 2012 roku weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające dotychczasowe rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Dotychczas obowiązujące rozporządzenie zawierało jedno z najostrzejszych norm w Unii Europejskiej. W nowym rozporządzeniu limity te zostały podniesione. W wyniku tego nastąpiło zmniejszenie powierzchni obszarów narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne źródeł hałasu. Źródłami, dla których ustalono rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 1109), dopuszczalne poziomy hałasu, w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe w tym torowiska tramwajowe poza pasem drogowym i koleje linowe,
- linie elektroenergetyczne,
- starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu.

Politykę Unii Europejskiej w zakresie walki z hałasem określa dyrektywa 2002/49/WE w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub na tym poziomie, a w przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na jego zmniejszeniu do co najmniej dopuszczalnego. Ponadto problem zagrożenia hałasem należy integrować z aspektami planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Głównym kierunkiem działań w zakresie ochrony przed hałasem na terenie gminy i miasta Koziegłowy jest zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego. Dla realizacji tych celów wyznaczono zadania o charakterze inwestycyjnym. Zadaniem ciągłym dla WIOŚ jest kontrola zakładów przemysłowych w zakresie emisji, dla gmin - systematyczne uwzględnienie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska.

Realizacja zadań w zakresie ochrony przed hałasem przyczyni się do zmniejszenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego który jest głównym problemem w zakresie emisji hałasu w gminie. Brak realizacji zaproponowanych działań spowoduje nieuchronny wzrost uciążliwości hałasu. W celu ochrony obszaru gminy przed hałasem, konieczne jest realizowanie wynikających z celu nadrzędnego następujących kierunków działań w latach 2013-2019:

Cel ekologiczny

"Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów"

Realizacja tego celu winna być poprzedzona dokładnym rozpoznaniem klimatu akustycznego, wszędzie tam, gdzie istnieją źródła generujące hałas o wartościach poziomu równoważnego przekraczających wartości dopuszczalne.

Dokładne rozpoznanie stanu narażenia na hałas jest podstawą podjęcia działań zmierzających do eliminacji lub minimalizacji tego typu zagrożeń. Działania te będą w głównej mierze dotyczyć usprawnienia ruchu drogowego jak i budowy ekranów przeciwakustycznych oraz kontroli jednostek emitujących hałas i egzekwowania przestrzegania dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku.

Jako cele pomocnicze w zakresie poprawy stanu środowiska w gminie, w tym poprawy stanu klimatu akustycznego, należy przyjąć:

- Usprawnienie systemu komunikacji drogowej,
- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowane remonty i modernizację dróg,
- Poprawę klimatu akustycznego poprzez zmniejszenie emisji hałasu do środowiska.

Kierunki działań

1. Ochrona przed hałasem komunikacyjnym.
2. Ochrona przed hałasem przemysłowym.

Zadania ekologiczne

- Opracowanie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem;
- Inwentaryzacja stanu zagrożenia hałasem na terenie gminy.
- Kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.
- Stworzenie gminnej bazy danych o obiektach stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska.
- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowe remonty i modernizację dróg.
- Tworzenie stref buforowych pomiędzy nowoprojektowanymi centrami wytwórczości i usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej.
- Opracowanie i przyjęcie jednolitej metody i systemu prognozowania zasięgu uciążliwego oddziaływania hałasu.
- Opracowanie i przyjęcie jednolitego zestawu danych sprawozdawczych

Na terenie gminy mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny tych terenów, z drugiej strony występują miejsca, które nie są narażone na jakąkolwiek formę oddziaływania akustycznego związanego z działalnością człowieka.

Racjonalnie prowadzona polityka rozwoju przestrzennego gminy z jej podstawowymi funkcjami winna być prowadzona i ukierunkowana na powstrzymanie degradacji oraz przywracanie walorów środowiska naturalnego, w tym na poprawę i kształtowanie klimatu akustycznego.

4.6.1. Ochrona przed hałasem przemysłowym

Na terenie gminy działalność gospodarczą prowadzi wiele podmiotów gospodarczych. Część z nich to zakłady produkcyjne, rzemieślnicze czy usługowe stanowiące potencjalne źródła hałasu do środowiska. Pojedyncze zakłady, warsztaty czy przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu.

Procedury lokalizacyjne, system oceny oddziaływania na środowisko, system kontroli całościowy dają możliwość oddziaływania na jednostki organizacyjne niespełniające wymagań ochrony środowiska przed hałasem. W drodze decyzji administracyjnej ustalany jest dopuszczalny poziom hałasu emitowany z terenu danej jednostki organizacyjnej do środowiska.

Dopuszczalną emisję hałasu dla obiektów usytuowanych na terenie gminy i miasta Koziegłowy ustala Starosta Myszkowski w drodze indywidualnej decyzji, w oparciu o charakter, przeznaczenie i sposób zagospodarowania oraz użytkowania terenu, jak i obowiązujące standardy dla obszarów otaczających obiekt. Daje to możliwość przeprowadzenia badań kontrolnych WIOŚ.

Nie przestrzeganie ustaleń decyzji administracyjnej skutkuje sankcjami finansowymi w postaci kar. Pozwala to na coraz skuteczniejszą ochronę środowiska przed hałasem.

4.6.2. Ochrona przed hałasem drogowym

Ochronę przed uciążliwościami powstającymi w związku z eksploatacją dróg, zapewnia się przez stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających emisję i rozprzestrzenianie się a w szczególności zabezpieczeń akustycznych oraz właściwą organizację ruchu.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 1 oraz dwie drogi wojewódzkie nr 789 i 791, które wykorzystywane są nie tylko przez prywatne samochody osobowe, czy też samochody dostawcze, lecz także przez ciężkie samochody dostawcze. Stan nawierzchni tych dróg jest bardzo zróżnicowany - od dobrego po dostateczny, co niewątpliwie ma wpływ na poziom hałasu.

Zarządzający drogą jest obowiązany do okresowych pomiarów poziomów hałasu w środowisku, w związku z jej eksploatacją. Ponadto organ ochrony środowiska (starosta), w drodze decyzji może nałożyć na zarządzającego drogą obowiązek prowadzenia, w określonym czasie pomiarów poziomów hałasu w środowisku w związku z eksploatacją drogi, jeżeli przeprowadzone kontrole poziomów hałasu w środowisku, który jest emitowany w związku z jej eksploatacją dowodzą przekraczania standardów jakości środowiska. Minister Środowiska określił, w drodze rozporządzenia,

wymagania w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011, Nr 140, poz. 824). W rozporządzeniu zostały ustalone przypadki, w których w związku z eksploatacją dróg wymagane są:

- 1) ciągle pomiary poziomów wskazanych energii w środowisku,
- 2) okresowe pomiary poziomów energii w środowisku,
- 3) referencyjne metodyki wykonywania pomiarów,
- 4) kryteria lokalizacji punktów pomiarowych,
- 5) sposoby ewidencjonowania przeprowadzonych pomiarów.

Wyniki pomiarów, zarządzający drogą przedkłada organowi ochrony środowiska, o ile pomiary te mają szczególne znaczenie dla systematycznej obserwacji zmian stanu środowiska wynikających z eksploatacji tych obiektów. Minister właściwy do spraw środowiska określił, w drodze rozporządzenia, rodzaje wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg, które ze względu na szczególne znaczenie dla systematycznej obserwacji zmian stanu środowiska, wynikających z eksploatacji tych obiektów, powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminy i sposób ich prezentacji (Dz. U. 2003, Nr 18 poz. 164).

Zarządzający drogą, zaliczoną do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, sporządza, co 5 lat mapę akustyczną terenu, na którym eksploatacja obiektu może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Mapę akustyczną sporządza się we fragmentach obejmujących obiekty na obszarach poszczególnych powiatów. Zarządzający drogą przedkłada fragment mapy akustycznej obejmującej określony powiat właściwemu wojewodzie i staroście.

Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego na najbardziej obciążonych skrzyżowaniach np. poprzez zastosowanie ronda, remonty i modernizację dróg, ustanowienie ograniczenia ruchu dla centrów miejscowości wpłynie na poprawę klimatu akustycznego terenów przyległych.

Hałas drogowy powinien być uwzględniony przez organy administracji w przypadkach udzielania pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych w bezpośredniej odległości od istniejących i planowanych dróg. Budynki z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinny być wznoszone poza zasięgiem uciążliwości określonych w przepisach ochrony środowiska (w tym także przed hałasem i wibracjami), a w przypadku, gdy ich lokalizacja znajdzie się w zasięgu oddziaływania uciążliwości muszą zostać zastosowane środki techniczne zmniejszające je do poziomu określonego w przepisach ochrony środowiska.

Przy modernizacji dróg i ulic należy zwrócić szczególną uwagę na dobór nawierzchni właściwej dla rzeczywistej prędkości pojazdów. Zastosowanie „cichych nawierzchni” drogowych poprawi warunki akustyczne w środowisku zewnętrznym o około 5 dB. Nie zapewni to jednak

warunków komfortu akustycznego w tych punktach, w których poziom dźwięku przed zastosowaniem działań ochronnych jest większy niż 65 dB w porze dziennej i 55 dB w porze nocnej. Jedyną dostępną metodą redukcji hałasu pozostaje budowa ekranów ochronnych oraz wymiana okien na bardziej dźwiękoizolacyjne, które zapewnią warunki komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń zamkniętych. Wymagania dotyczące izolacyjności okien według wymagań normy zależą od poziomu hałasu samochodowego określonego dla szesnastu godzin pory dziennej oraz ośmiu godzin nocy.

4.6.3. Ochrona przed hałasem kolejowym i hałasem lotniczym

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. W chwili ewentualnej budowy i eksploatacji linii kolejowych nie będzie można powodować przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska, a tym samym nie można powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający linią kolejową ma tytuł prawny.

Jeżeli w związku z eksploatacją linii kolejowej utworzono obszar ograniczonego użytkowania, eksploatacja nie może spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza tym obszarem.

Z uwagi na brak lotnisk na terenie gminy jak i gmin ościennych, problemy związane z oddziaływaniem hałasu lotniczego w środowisku są marginalne. Oddziaływanie hałasu lotniczego ma charakter przypadkowy i związane jest przede wszystkim z przelotem samolotów sportowych oraz komunikacji lotniczej małego zasięgu. Utworzone w ostatnim dziesięcioleciu korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego nie wpływają na klimat akustyczny na terenie gminy. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na ochronę środowiska jest poprawa klimatu akustycznego na terenie gminy i miasta Koziegłowy poprzez zahamowanie wzrostu zagrożeń wynikających z emisji hałasu do środowiska jak i podjęcie działań zmierzających do obniżenia poziomu hałasu do obowiązujących normatywów.

4.7. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi, według art. 121 ustawy POŚ, polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- ◆ utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- ◆ zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Ustawa Prawo ochrony środowiska określa obowiązki związane z ocenami i pomiarami poziomów pól elektromagnetycznych na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz

w miejscach dostępnych dla ludności. Art. 123 w wym. ustawy, nakłada na Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska obowiązek badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645), określa sposób wyboru punktów pomiarowych i wymaganą częstotliwość prowadzenia pomiarów oraz sposoby prezentacji wyników pomiarów. Zakres prowadzenia badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach, a także przez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych, w przypadku ich przekroczenia.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring ten, zgodnie z art. 26 ust. 1, pkt. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska, obejmuje pozyskiwanie informacji w zakresie promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Uwzględniając konieczność ochrony przed polami elektromagnetycznymi określono:

Cel ekologiczny:

Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nieprzekraczającym dopuszczalnego lub ich obniżenie do wartości dopuszczalnych.

Zadania ekologiczne:

- Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego. Przedstawiona w ocenie stanu środowiska lokalizacja źródeł jest nie pełna. Szczególnie dotyczy to operatorów sieci komórkowych, gdzie tempo powstawania nowych obiektów jest znaczące.
- Gromadzenie danych zawierających informacje o źródłach promieniowania oraz o stwierdzonych przekroczeniach dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych z podziałem na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i tereny dostępne dla ludności wykorzystując dane z państwowego monitoringu środowiska.

4.8. Gospodarka odpadami

1 stycznia 2012 roku weszła w życie nowa ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. Z 2011 r, Nr 152, poz. 897], która wprowadza istotne zmiany w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie gminy. Zmiany te obejmują m. in:

- przejęcie organizacji przez gminę odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- wprowadzenie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Uwzględniając założenia prawidłowej gospodarki odpadami określono:

Cel ekologiczny:

Usprawnienie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy

Kierunki działań

Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi w ramach wyznaczonego regionu gospodarki odpadami

Zadania ekologiczne:

- Objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy;
- Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów;
- Skierowanie w roku 2013 na składowiska nie więcej niż 50 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995) poprzez organizację zbiórki odpadów ulegających biodegradacji;
- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych w celu osiągnięcia w 2014 roku limitu deponowania odpadów opakowaniowych na składowiskach na poziomie 80 %;
- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów remontowo-budowlanych w celu osiągnięcia w 2014 roku limitu odzysku i recyklingu na poziomie 60 %;
- Kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych w celu osiągnięcia w 2014 roku limitu odzysku i recyklingu na poziomie 80 %;
- Kontynuacja prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych w celu osiągnięcia w 2014 roku limitu odzysku i recyklingu na poziomie 70 %;
- Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami wśród mieszkańców gminy;
- Kontynuacja likwidacji dzikich składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie gminy;
- Aktualizacja i wdrożenie programu usuwania azbestu.

4.9. Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska

Ważnym zadaniem jest wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Uwzględniając założenia prawidłowej edukacji społeczeństwa określono:

Cel ekologiczny:

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w celu uzyskania aprobaty dla działań proekologicznych podejmowanych przez władze publiczne

Zadania ekologiczne:

- Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych);
- Kontynuacja współorganizowania „akcji” Sprzątanie Świata”;
- Współudział w organizowaniu konkursów o tematyce ekologicznej dla młodzieży i dorosłych;
- Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego oraz prowadzenia działalności rolniczej;
- Włączenie w akcję edukacji ekologicznej jednostek samorządowych oraz proekologicznych organizacji pozarządowych;
- Podnoszenie wiedzy nauczycieli w zakresie zagrożeń i ochrony środowisk;
- Doposażenie bibliotek szkolnych w materiały literaturowe z zakresu ochrony środowiska.

5. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej Gminy i Miasta Kozięgłowy w zakresie ochrony środowiska, powinien być osiągnięty poprzez realizację celów nadrzędnych i przypisanych im kierunków działań (celów średniookresowych do 2019 r. realizowanych w sferze działań systemowych, w zakresie ochrony zasobów naturalnych oraz w dziedzinie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego) oraz wynikających z nich szczegółowych zadań krótkoterminowych realizowanych w latach 2012-2015.

Program ochrony środowiska jest dokumentem w którym w sposób kompleksowy rozpatruje się zadania ochrony poszczególnych komponentów środowiska, które realizowane są zgodnie z zasadą „zrównoważonego rozwoju” wszystkich obszarów życia społeczno-gospodarczego w gminie. Wybrane do realizacji cele w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy jakości środowiska, umożliwiają lepsze wykorzystanie szans rozwoju gospodarczego, przy zachowaniu stref funkcjonalnych w rozwoju przestrzennym, a przede wszystkim przy stałej poprawie jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń. Istotnymi zagadnieniami ujętymi w niniejszym dokumencie są również cele w sferze systemowej, będące działaniami na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz doskonalenia sposobów zarządzania środowiskiem.

Założono, że przyjęte do realizacji cele i zadania będą wypadkową obiektywnych potrzeb gminy i realnych możliwości ich spełnienia. Ich wybór wynika głównie z:

- zadań obligatoryjnych, nałożonych na Gminę przez ustawodawcę, zawartych w obowiązujących aktach prawnych i wytycznych „Polityki ekologicznej Państwa”,
- bezpośrednich zagrożeń środowiska, potwierdzonych diagnozą stanu środowiska naturalnego w gminie Kozięgłowy,
- Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego,
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Myszkowskiego,
- Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Kozięgłowy 2000 -2015,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Kozięgłowy (2000).

W harmonogramie działań ekologicznych dla Gminy i Miasta Kozięgłowy zastosowano następujący hierarchiczny układ celów:

- Cele nadrzędne przypisane zostały do poszczególnych komponentów środowiska,
- Kierunki działań w ramach celu nadrzędnego,
- Zadania do realizacji w ramach kierunków działań.

W poniższej tabeli zestawiono cele ekologiczne i zadania szczegółowe, które należy rozumieć jako katalog działań proekologicznych, których realizacja uzależniona jest od aktualnych potrzeb gminy, sytuacji finansowo-ekonomicznej oraz możliwości uzyskania dofinansowania na poszczególne przedsięwzięcia z Wojewódzkiego bądź Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, z funduszy strukturalnych i z pozostałych środków unijnych.

Zadania Gminy podzielone są dodatkowo na zadania własne, koordynowane i przeniesione. Poprzez koordynację rozumie się zaplanowane uczestniczenie w danym zadaniu lub procesie. W związku z tym niektóre zadania (np. realizowane bezpośrednio przez mieszkańców termomodernizacje) mające pośredni wpływ na stan środowiska w gminie nie są dla Gminy, ani zadaniami własnymi, ani koordynowanymi. Zadania własne powinny być realizowane w większości z budżetu Gminy. Większość zadań dla Gminy to zadania koordynowane.

Realizacja zadań inwestycyjnych spoczywa głównie na Gminę i związana jest w większości z infrastrukturą (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, drogi) której stan wpływa znacząco na poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego oraz na poziom życia mieszkańców gminy.

Tabela 22. Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata **2012-2015 z perspektywą do 2019 roku**

ZADANIA WŁASNE GMINY I MIASTA - zadanie finansowane w całości lub w części ze środków będących w dyspozycji Gminy i Miasta.

ZADANIA KOORDYNOWANE - zadania finansowane przez przedsiębiorstwa oraz finansowane ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy i miasta, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim lub centralnym.

ZADANIE PRZENIESIONE – zadanie przewidziane do realizacji na 2012 - 2015 i niezrealizowane.

ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
BOŚ – Bank Ochrony Środowiska
ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ZUK – Zespół Usług Komunalnych w Koziegłowach
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach

KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	Lata realizacji	Jednostka realizująca lub współpracująca	Źródła finansowania
Cel: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza w klasie A oraz redukcja emisji pyłów i gazów				
Ograniczenie emisji w sektorze komunalnym i przemysłowym	Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach obiektów stanowiących mienie gminne	działanie ciągłe	Gmina	środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, kredyty BOŚ
	Eliminowanie węgla jako paliwa w gospodarstwach domowych oraz w kotłowniach, małych i średnich zakładów przemysłowych, rzemieślniczych i usługowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej czy gazu	działanie ciągłe	właściciele i zarządcy obiektów, Gmina	środki własne jednostek realizujących WFOŚiGW, NFOŚiGW, kredyty BOŚ
	Promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna, zasoby wodne, ciepło gruntu, energia wiatru	działanie ciągłe	Gmina, organizacje pozarządowe,	Środki własne Gminy oraz jednostek realizujących, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	Budowa urządzeń ograniczających emisje pyłów i gazów z instalacji przemysłowych w sektorze gospodarczym oraz ich ciągła modernizacja	działanie ciągłe	Gmina, właściciele i zarządcy budynków	środki własne gminy oraz jednostek realizujących, NFOŚiGW, WFOŚiGW, kredyty BOŚ, środki pomocowe UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

	Rozbudowa sieci gazowej na obszarach wiejskich, zwłaszcza na terenach przewidzianych do rozwoju turystyki	działanie ciągłe	zakłady gazownicze	Środki własne jednostek realizujących, kredyty komercyjne
	Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne i wykonujących inwestycje termomodernizacyjne.	działanie ciągłe	Gmina, właściciele obiektów	środki własne gminy i właścicieli obiektów, kredyty BOŚ, fundusz termomodernizacyjny
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych	działanie ciągłe	Gmina, właściciele budynków	środki własne gminy i właścicieli budynków, kredyty BOŚ, fundusz termomodernizacyjny
	Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych)	działanie ciągłe	Gmina, organizacje pozarządowe	środki własne gminy i jednostek realizujących, WFOŚiGW
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych	Rozbudowa transportu publicznego na terenie gminy oraz zachęcanie mieszkańców do korzystania z tego rodzaju transportu	działanie ciągłe	Właściciele firm przewozowych, gmina	środki własne jednostek realizujących
	Bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych	działanie ciągłe	Gmina, Zarządcy dróg	Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE
Cel: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona bogatych zasobów wód podziemnych jako podstawowego źródła zaopatrzenia w wodę				
Ochrona zasobów wodnych	Opracowanie programu ochrony przed powodzią	zadanie przeniesione na lata 2014- 2015	Gmina, Zarządcy cieków	Środki własne gminy, środki zarządców cieków
	Rozbudowa sieci wodociągowej na obszarze gminy na nowych terenach pod zabudowę L = ok.30 km	działanie ciągłe	Gmina, ZUK	Środki własne gminy, WFOŚiGW, środki pomocowe UE, środki własne mieszkańców i ZUK
	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami L = ok. 70 km	zadanie przeniesione: realizacja od 2014	Gmina, ZUK, Przedsiębiorstwa Wod-Kan.	środki własne gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne mieszkańców, środki pomoc. UE
	Budowa we współpracy z Gminą Poraj oczyszczalni ścieków w m. Żarki Letnisko	2013-2014	Gmina Koziegłowy, Gmina Poraj	Środki własne gmin
	Budowa nowej oczyszczalni ścieków w Koziegłowach	od 2015	Gmina	Środki własne gminy, środki zewnętrzne
	Budowa kanalizacji deszczowej L= ok. 15 km wraz z budową podoczyszczalni.	2007 - 2015	Gmina	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki pomocowe UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

Ochrona zasobów wodnych	Wymiana wodociągów stalowych znajdujących się w najgorszym stanie technicznym	2007 -2015	Gmina	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki pomocowe UE Środki właścicieli obiektów, środki pomocowe UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Rzeniszowie	2007 - 2015	Gmina	Środki właścicieli obiektów, środki pomocowe UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	Modernizacja ujęcia wody w Pińczycach	2012	Gmina	Środki właścicieli obiektów, środki pomocowe UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	Przeprowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników	działanie ciągłe	Gmina, organizacje pozarządowe	Środki własne gminy PFOŚiGW, WFOŚiGW
	Stopniowe ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych i punktowych pochodzących z działalności rolniczej	działanie ciągłe	ODR, Gmina, właściciele nieruchomości	środki własne gminy i właścicieli nieruchomości, WFOŚiGW
	Preferowanie użytkowania łąkowego oraz kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych	działanie ciągłe	RZGW, ZMiUW	środki RZGW, ZMiUW, WFOŚiGW
	Opracowanie i sukcesywne wdrażanie programów ochrony wód powierzchniowych w układzie zlewniowym rzek oraz wprowadzenie monitoringu jakościowego wód powierzchniowych	działanie ciągłe	RZGW, ZMiUW, WIOŚ, jednostki naukowo-badawcze, gmina,	środki własne powiatu, RZGW, ZMiUW
	Opracowanie indywidualnych planów gospodarowania dla poszczególnych rzek i ich odcinków, uwzględniających potrzeby konsumpcji wody, zabezpieczenia przeciwpowodziowego i ochrony przyrody	działanie ciągłe	WIOŚ, RZGW, ZMiUW	środki własne WIOŚ, RZGW, ZMiUW
	Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń, a szczególnie stężeń substancji biogennych źródeł w ściekach odprowadzanych z istniejących lokalnych oczyszczalni	działanie ciągłe	Właściciele nieruchomości Gmina	środki własne właścicieli, środki pomocowe UE, środki Gmina WFOŚiGW.
	Rozpoznanie ognisk i obiektów o największym zagrożeniu dla wód podziemnych	działanie ciągłe	Powiat WIOŚ, jednostki badawcze	środki własne powiatu, przedsiębiorców, WFOŚiGW, NFOŚiGW.
	Rozpoznanie możliwości wykorzystania i wykorzystanie zasobów wód mineralnych w celach gospodarczych oraz rekreacyjno-turystycznych i zdrowotnych.	działanie ciągłe	jednostki naukowo-badawcze, przedsiębiorcy	Środki własne przedsiębiorców, środki pomocowe UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Systematyczna kontrola oraz konserwacja wałów i urządzeń melioracji podstawowej	działanie ciągłe	ZMiUW	Środki ZMiUW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

	Inwentaryzacja i budowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji szczegółowej	działanie ciągłe	ZMiUW	środki własne jednostek administrujących, WFOŚiGW.
	Propagowanie dobrych praktyk rolniczych	działanie ciągłe	ARiMR, ODR	środki własne jednostek realizujących, WFOŚiGW.
Cel: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją oraz rekultywacja obszarów zdegradowanych				
Gleby użytkowane rolniczo	Zagospodarowywanie nieużytków i odłogów (poprzez uprawy energetyczne, zalesianie)	działanie ciągłe	ARiMR, ODR, właściciele gruntów	Środki jednostek realizujących, WFOŚiGW,
	Wyznaczenie obszarów wymagających rekultywacji	działanie ciągłe	Gmina, właściciele obszarów	środki własne gminy, środki jednostek realizujących, WFOŚiGW
	Rekultywacja i zagospodarowywanie terenów zdegradowanych przez eksploatację surowców naturalnych	działanie ciągłe	Starostwo	środki własne gminy, środki jednostek realizujących, Powiat, WFOŚiGW.
	Funkcjonowanie w gminie punktu informacji dla rolników	działanie ciągłe	Gmina, ODR	środki własne ODR
	Przeprowadzanie badań odczynu pH i zanieczyszczeń glebowych	działanie ciągłe	ODR, właściciele obszarów	Środki jednostek realizujących, WFOŚiGW
	Zapobieganie zanieczyszczeniu gleb środkami ochrony roślin	działanie ciągłe	ODR, właściciele obszarów	Środki jednostek realizujących, WFOŚiGW
	Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego (zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych wyłączonych z produkcji rolnej i przeznaczonych na inne cele oraz zagospodarowywanie gruntów o niskiej przydatności rolniczej)	działanie ciągłe	Gmina, właściciele obszarów	środki własne gminy, właściciele, WFOŚiGW
	Podnoszenie jakości i struktury gleb poprzez wykorzystanie kompostu	działanie ciągłe	ODR, właściciele obszarów	środki własne gminy, środki jednostek realizujących
	Ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną	działanie ciągłe	Właściciele nieruchomości, ODR	Środki jednostek realizujących, WFOŚiGW
	Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb oraz przeciwdziałanie zakwaszaniu.	działanie ciągłe	ODR, właściciele obszarów	Środki jednostek realizujących, WFOŚiGW
	Prowadzenie działalności edukacyjnej upowszechniającej zasady dobrej praktyki rolniczej	działanie ciągłe	ODR, ARiMR	Środki jednostek realizujących, WFOŚiGW
	Propagowanie zasad rozwoju rolnictwa proekologicznego dla produkcji zdrowej i czystej żywności.	działanie ciągłe	ODR, ARiMR	Środki ODR, WFOŚiGW, środki pomocowe UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

	Rozwój rolnictwa proekologicznego zwłaszcza w produkcji owoców metodami ekologicznymi.	działanie ciągle	ODR, ARiMR, Gmina, właściciele obszarów	środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE
	Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.	działanie ciągle	Gmina, ODR, właściciele obszarów	środki własne gminy, WFOŚiGW, środki jednostek realizujących
	Rozpoznanie możliwości zasobowych i perspektywicznych regionu w zakresie zasobów naturalnych	zadanie ciągle	Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
Zasoby Kopalin	Prowadzenie poszukiwań i szczegółowe dokumentowanie złóż wód mineralnych	zadanie ciągle	Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
	Ochrona złóż perspektywicznych i niezagospodarowanych poprzez uwzględnienie obszaru ich występowania w studiach uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego	zadanie ciągle	Gmina, Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
	Renaturalizacja i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;	zadanie ciągle	Gmina, Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
	Ustanowienie, weryfikacja i respektowanie postanowień stref ochrony wód mineralnych oraz wód podziemnych przeznaczonych do spożycia;	zadanie ciągle	Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze, RZGW	środki własne jednostek realizujących
	Ograniczony rozwój eksploatacji na obszarach cennych przyrodniczo	zadanie ciągle	Gmina, Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
	Monitorowanie wpływu eksploatacji złóż kopalin na środowisko	zadanie ciągle	Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
	Racjonalne gospodarowanie zasobami perspektywicznymi regionu (w tym wody mineralne)	zadanie ciągle	Powiat, Właściciele obiektów Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących

	Planowanie zagospodarowania złóż z uwzględnieniem walorów krajobrazowych	zadanie ciągłe	Jednostki naukowo badawcze	środki własne jednostek realizujących
Cel: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów				
Ochrona przed hałasem komunikacyjnym	Wspieranie inwestycji ograniczających ujemny wpływ hałasu (budowa ekranów akustycznych i tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej, a także izolacja budynków, wymiana okien)	działanie ciągłe	Zarządcy dróg	środki Zarządców dróg, środki pomocowe UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Opracowanie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem	działanie ciągłe	Gmina, Zarządcy dróg	środki Zarządców dróg, środki pomocowe UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Inwentaryzacja stanu zagrożenia hałasem na terenie gminy	działanie ciągłe	WIOŚ, Zarządcy dróg	środki Zarządców dróg, WIOŚ, środki pomocowe UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem	działanie ciągłe	Gmina, Zarządcy dróg	środki Zarządców dróg, środki pomocowe UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowane remonty i modernizację dróg	działanie ciągłe	Gmina, zarządcy dróg	środki Zarządców dróg, środki pomocowe UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Opracowanie i przyjęcie jednolitej metody i systemu prognozowania zasięgu uciążliwego oddziaływania hałasu	działanie ciągłe	WIOŚ, Powiat, Gmina, jednostki naukowo-badawcze	WFOŚiGW, środki własne powiatu
Ochrona przed hałasem przemysłowym	Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych, zwłaszcza tych zlokalizowanych w pobliżu jednostek osadniczych lub na ich terenie	działanie ciągłe	WIOŚ, Powiat, jednostki naukowo-badawcze	WFOŚiGW, środki własne powiatu
	Egzekwowanie w zakładach zmian technologicznych w przypadku przekroczeń emisji hałasu (stosowania obudów dźwiękochłonnych, ekranów, tłumików akustycznych)	działanie ciągłe	WIOŚ, jednostki badawcze, przedsiębiorcy	środki własne przedsiębiorców
	Tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej wokół obiektów przemysłowych	działanie ciągłe	Przedsiębiorcy	środki własne przedsiębiorców

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

	Wyznaczanie stref buforowych pomiędzy nowopowstającymi obiektami przemysłowymi lub usługowymi a terenami zabudowy mieszkaniowej	działanie ciągłe	Przedsiębiorcy, Gmina, powiat	środki własne przedsiębiorców,
Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych oraz wzrost lesistości gminy				
Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych	Powiększenie liczby obszarów objętych ochroną prawną w gminie, tworzenie nowych lub zwiększanie zasięgu istniejących form ochrony przyrody	działanie ciągłe	Gmina, Zarządzający obiektami	środki własne jednostek realizujących
	Kształtowanie i rozwój systemu zieleni urządzonej	działanie ciągłe	Gmina, Wojewoda, Zarządcy obszarów lub obiektów	środki własne gminy, WFOŚiGW
	Spopularyzowanie i uatrakcyjnienie przyrodniczo i rekreacyjnie atrakcyjnych obszarów gminy	działanie ciągłe	Gmina, Wojewoda, Zarządcy obszarów lub obiektów	środki własne gminy, WFOŚiGW środki zarządzających
	Zwiększenie lesistości w oparciu o grunty nieprzydatne rolniczo i zdegradowane działalnością przemysłową, eksploatacyjną	działanie ciągłe	ARiMR, ODR, Wojewoda, Gmina, Zarządzający obiektem lub obszarem	WFOŚiGW, środki zarządzającego obiektem, środki pomocowe UE
	Uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w programach ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju Gminy	działanie ciągłe	Gmina	Środki własne gminy, WFOŚiGW, środki pomocowe UE
	Opracowanie i aktualizacja planów ochrony obszarów chronionych na terenie gminy oraz ich realizacja	działanie ciągłe	Gmina, Zarządzający obiektami	środki własne jednostek realizujących
	Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz pielęgnacja zadrzewień na gruntach własnych	działanie ciągłe	Gmina, Wojewoda, Zarządcy obszarów lub obiektów	środki własne gminy, WFOŚiGW, środki zarządzających
	Przygotowanie planu zabiegów konserwacyjnych i pielęgnacyjnych parków oraz pomników przyrody	działanie ciągłe	Wojewoda, Gmina, Zarządzający obiektem lub obszarem	WFOŚiGW, środki zarządzającego obiektem
	Utrzymanie, przebudowa i budowa ścieżek rowerowych	działanie ciągłe	Gmina, zarządzający obszarem	Środki własne gminy, WFOŚiGW, środki pomocowe UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

	Przeciwdziałanie rozwojowi budownictwa mieszkalnego i rekreacyjnego na terenach chronionych	działanie ciągle	Gmina,	środki własne gminy
	Wprowadzanie przez władze gminne na terenie gminy indywidualnych form ochrony przyrody, jeżeli wojewoda uprzednio nie wprowadził tych form. Kompetencje władz gminy dotyczą uznania za pomnik przyrody, użytek ekologiczny, stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej i zespół przyrodniczo-krajobrazowy	działanie ciągle	Gmina	środki własne gminy
	Objęcie ochroną walorów krajobrazowych terenów w obszarach wiejskich, degradowanych zabudową chaotyczną i rozproszoną	działanie ciągle	Gmina	środki własne gminy, powiatu
	Opracowanie planów ochrony i ochrona siedlisk i stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt	działanie ciągle	RDOŚ, Wojewoda, Lasy Państwowe	Środki własne gminy, WFOŚiGW, środki pomocowe UE
Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	Dokarmianie zwierząt dziko żyjących	działanie ciągle	Koła Łowieckie, Nadleśnictwa	Środki własne Kół Łowieckich, Nadleśnictw
	Wzmoczona ochrona, w tym zachowanie lub odtwarzanie obszarów występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt, szczególnie rzadkich i zagrożonych	działanie ciągle	RDOŚ, Powiat, Wojewoda	środki własne jednostek, WFOŚiGW, środki pomocowe UE
	Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby, szkodniki)	działanie ciągle	Starostwo, Lasy Państwowe	środki własne jednostek, WFOŚiGW
Ochrona lasów	Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów	działanie ciągle	Lasy Państwowe, właściciele nieruchomości, Gmina	środki własne powiatu, Wojewody, WFOŚiGW, środki Lasów Państwowych
	Stworzenie systemu zachęcającego rolników do zalesiania nieużytków będących ich własnością	działanie ciągle	ARiMR, ODR	środki pomocowe UE, WFOŚiGW
	Zwiększenie nadzoru nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa	działanie ciągle	Starostwo	środki własne powiatu, środki pomocowe UE
	Wprowadzanie organizacji ruchu turystycznego i urządzeń turystycznych w lasach, w sposób aby turystyka i rekreacja nie kolidowały w spełnianiu przez lasy funkcji ekologicznych, produkcyjnych i poprodukcyjnych	działanie ciągle	Gmina, Lasy Państwowe, Zarządcy lasów	środki własne gminy, zarządców lasów, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015

Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody	Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców a zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody; wspieranie proekologicznych działań Nadleśnictwa Żłoty Potok	działanie ciągłe	Gmina, organizacje pozarządowe	środki własne gminy, powiatu, WFOŚiGW
Cel: Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nieprzekraczającym dopuszczalnego lub ich obniżenie do wartości dopuszczalnej				
Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nie przekraczającym dopuszczalnego lub ich obniżenie do wartości dopuszczalnej	Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	działanie ciągłe	WIOŚ, Wojewoda, Polskie Sieci Energetyczne, Urzędy Telekomunikacyjne, operatorzy sieci komórkowej	Środki własne jednostek, WFOŚiGW, środki pomocowe UE
	Przeprowadzenie weryfikacji uzyskanych pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych przez istniejące dzisiaj instalacje. Informacje o obszarach występowania promieniowania elektromagnetycznego powinny znaleźć odzwierciedlenie w Planie zagospodarowania przestrzennego	działanie ciągłe	Gmina, WIOŚ	Środki własne gminy, WFOŚiGW
	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem odbioru odpadów	zadanie przeniesione na 2012-2013	Gmina	Środki własne gminy
Gospodarka odpadami	Zwiększanie stopnia segregacji i odzysku odpadów	zadanie ciągłe	Gmina	Środki własne gminy
	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	zadanie ciągłe	Gmina	Środki własne gminy
	Likwidacja dzikich wysypisk	zadanie ciągłe	Gmina	Środki własne gminy, środki pomocowe UE
	Usuwanie materiałów zawierających azbest	zadanie ciągłe	Gmina, właściciele nieruchomości	Środki własne gminy, środki właścicieli nieruchomości

Cel: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców				
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców a zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody	działanie ciągłe	Gmina, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe	Środki własne Gminy, środki pomocowe UE, WFOŚiGW
	Stworzenie i realizacja programu edukacji ekologicznej dla szkół	działanie ciągłe	Gmina, Powiat, jednostki oświatowe	Środki własne gminy, powiatu, WFOŚiGW
	Organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska.	działanie ciągłe	Gmina, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe	Środki własne gminy, NFOŚiFW, WFOŚiGW
	Promowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy	działanie ciągłe	Gmina	środki własne gminy
	Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego oraz prowadzenia działalności rolniczej	działanie ciągłe	Gmina, Powiat, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Lasy Państwowe, ODR, ARiMR	Środki własne jednostek, WFOŚiGW
	Rozwój przyrodniczych ścieżek dydaktycznych	działanie ciągłe	Gmina, Lasy Państwowe, jednostki pozarządowe	Środki własne jednostek, środki pomocowe UE, WFOŚiGW
	Włączenie w akcję edukacji ekologicznej jednostek samorządowych oraz proekologicznych organizacji pozarządowych	działanie ciągłe	Gmina, Powiat	środki własne gminy, WFOŚiGW

Cel: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych				
Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Wykorzystywanie zasobów energii odnawialnej do celów energetycznych, ciepłowniczych i innych przyjaznych środowisku	działanie ciągłe	Gmina, właściciele obiektów	środki własne gminy, jednostek realizujących, WFOŚiGW, środki pomocowe UE.
	Opracowanie i wdrożenie przez gminę (zgodnie z Prawem Energetycznym) planu zaopatrzenia w energię.	zadanie przeniesione 2013-2015	Gmina	środki własne gminy
	Prowadzenie termomodernizacji dążącej do poprawy parametrów energetycznych budynków stanowiących mienie gminne oraz prywatne.	działanie ciągłe	Gmina, właściciele i zarządcy obiektów	środki własne gminy, jednostek realizujących, WFOŚiGW, środki pomocowe UE

Tabela 23. Szacowane koszty wybranych zadań ekologicznych dla gminy i miasta Koziegłowy.

L.p.	Zadanie	Nakłady finansowe zł/rok
1	Modernizacja ujęcia wody w Pińczycach	40 000 ¹⁾
2	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy i miasta	256 500 ¹⁾
3	Modernizacja stacji uzdatniania w Rzeniszowie	250 000 ¹⁾
4	Rozbudowa monitoringu pompowni wody	17 500 ¹⁾
5	I etap budowy oczyszczalni ścieków dla zlewni Koziegłowy	879 973 ²⁾
6	Budowa wspólnie z Gminą Poraj oczyszczalni ścieków w miejscowości Żarki Letnisko	2.000.000 ⁵⁾
7	Budowa sieci kanalizacyjnej – Zlewnia Koziegłowy\	226 994 ²⁾
8	Budowa– zlewnia Postęp –etap 2	2 086 895 ²⁾
9	Budowa sieci kanalizacyjnej – Koziegłówki – Osiek - Mysłów	196 478 ²⁾
10	Budowa dróg gminnych	926 150 ²⁾
11	Termomodernizacja budynków szkół i MGOPK	290 915,5 ³⁾
12	Inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy	20 000 ⁴⁾
13	Intensyfikacja działań dla propagowania zachęt i zasad dla rozwoju rolnictwa proekologicznego na glebach słabych (klasy V i VI), dla produkcji zdrowej i czystej żywności. Rozwój rolnictwa proekologicznego zwłaszcza w produkcji owoców metodami ekologicznymi.	2 000 ⁴⁾
14	Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów - Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni	18 000 ⁴⁾
15	Likwidacja i rekultywacja "dzikich wysypisk" i innych terenów zdegradowanych przez odpady	5 000 ⁴⁾
16	Dofinansowanie do utylizacji materiałów zawierających azbest	30 000 ⁵⁾
17	Edukacja ekologiczna społeczeństwa, dofinansowanie konkursów ekologicznych w szkołach – sfinansowanie zakupu nagród dla laureatów	10 000 ⁵⁾

Szacowane koszty wybranych zadań ekologicznych dla gminy i miasta Koziegłowy sporządzono na podstawie udostępnionych danych przez Urząd Miasta i Gminy ⁵⁾ Koziegłowy oraz następujących dokumentów:

- ¹⁾- Załącznik do Uchwały Rady Gminy i Miasta Koziegłowy nr 102/XVI/2012 z dnia 26 stycznia 2012 - Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu Zespołu Usług Komunalnych w Koziegłowach na lata 2012 – 2014,
- ²⁾- Wykaz przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej – załącznik nr 2 do Uchwały nr 228/XXXVI/2013 Rady Gminy i Miasta Koziegłowy z dnia 28.11.2013,
- ³⁾- Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2013-2016 – Przychody i rozchody,
- ⁴⁾- Zadania przeniesione z Programu Ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2008-2011.

6. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY POLITYKI EKOLOGICZNEJ

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym, od wielkości pozyskanych środków finansowych oraz od stopnia zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczeństwa.

Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ekologicznej. Program nie jest dokumentem decyzyjnym, ale wspomagającym działanie decyzyjne. Opracowany program ochrony środowiska, powinien stanowić przesłankę konstruowania budżetu Gminy i Miasta i jest podstawą do ubiegania się o środki pomocowe ze źródeł krajowych i funduszy Unii Europejskiej. Poszczególne wytyczne zawarte w Programie, powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Program służyć będzie koordynacji działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy i miasta Koziegłowy.

Realizacja procesu zrównoważonego rozwoju prowadzona jest według zasad zawartych w aktualnej Polityce ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016. Polityka ekologiczna gminy jest i będzie realizowana przy zastosowaniu omówionych poniżej instrumentów zarządzania programem: prawnych, finansowych oraz społecznych.

6.1. Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych. Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca z 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) organem stanowiącym i kontrolnym w gminie jest rada gminy. Ponadto ustawa przedstawia katalog zadań własnych gminy. Wśród nich są między innymi sprawy: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, składowania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zieleni gminnej i zadrzewienia. Zadania gminy w zakresie ochrony środowiska zawarte w ustawie są przedstawione ogólnikowo, jednakże każde z tych zadań jest uszczegółowione w szeregu innych aktów prawnych, do których przestrzegania gmina jest zobowiązana.

Na poziomie gminy organem ochrony środowiska jest wójt/burmistrz/prezydent miasta. Do jego kompetencji zaliczane są przede wszystkim zadania wynikające z planowania przestrzennego oraz rozpatrywanie wszelkich spraw, nie należących do kompetencji starosty lub powiązanych z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami.

Burmistrz posiada uprawnienia do wydawania następujących decyzji dotyczących korzystania ze środowiska:

- decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;
- zezwolenie na wycinkę drzew i krzewów;
- wpis do rejestru działalności uregulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- zezwolenie na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transporty nieczystości płynnych (Zadania samorządu terytorialnego w zakresie gospodarki odpadami);
- decyzja w sprawie zatwierdzenia ugody zawartej pomiędzy właścicielami gruntów w sprawie zmiany stanu wody na gruntach (Obowiązki właścicieli nieruchomości przyległych do wód);
- decyzja w sprawie nałożenia obowiązku prowadzenia pomiarów emisji (Wykonywanie pomiarów i przekazywanie wyników do właściwych organów);
- decyzje ustalające wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia (Przestrzeganie wymogów określonych w wydanych decyzjach administracyjnych);
- przyjmowanie określonych w ustawie POŚ wyników pomiarów, wykonywanych przez prowadzących instalacje (Wykonywanie pomiarów i przekazywanie wyników do właściwych organów);
- przyjmowanie zgłoszeń instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko (Zgłaszanie przydomowych oczyszczalni ścieków);
- przyjmowanie informacji o posiadanych substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska;
- wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach planowanych przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko;
- wydawanie postanowienia w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

6.2. Instrumenty finansowe - źródła finansowania programu

Realizacja poszczególnych projektów związanych z ochroną środowiska wymaga nakładów finansowych co jest możliwe poprzez wykorzystanie m.in.:

- środków publicznych - pochodzących z budżetu gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
- środków prywatnych - środki własne inwestora,
- środków publiczno-prywatnych - pochodzących z budżetu gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych oraz środków własnych inwestora.

Formy finansowania inwestycji ekologicznych to głównie:

- udziały własne gminy lub przedsiębiorstw,
- zobowiązania kapitałowe (kredyty, pożyczki, obligacje, leasing),
- udziały kapitałowe – (akcje i udziały w spółkach),
- dotacje.

Skuteczna realizacja zadań postawionych w Programie ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2012-2015 wymaga zabezpieczenia odpowiednich środków budżetowych oraz pozabudżetowych. Do realizacji Programu konieczne jest posiadanie sprawnego systemu finansowania zadań ochrony środowiska, w którym źródłami finansowania są:

- budżet gminy,
- fundusze ekologiczne,
- programy pomocowe,
- środki własne inwestorów.

Jednostki organizacyjne, instytucje i podmioty realizujące zadania inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zadania w zakresie edukacji ekologicznej, mogą czynić starania o uzyskanie pomocy finansowej ze środków funduszy strukturalnych, funduszy celowych, fundacji oraz banków. Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne.

Dokładne określenie źródeł, a szczególnie wielkości środków możliwych do pozyskania stwarza duże trudności, szczególnie tych po roku 2013. Odnosi się to zarówno do środków własnych jak i innych, w tym szczególnie dotyczy to dostępności środków unijnych w aktualnym okresie programowania - lata 2013-2020.

W zależności od rodzaju zadania formą dofinansowania może być dotacja, preferencyjny kredyt lub pożyczka. Poniżej w syntetycznej formie, wymienione zostały najważniejsze potencjalne źródła finansowania zadań ekologicznych Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2012-2015.

- **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (www.nfosigw.gov.pl) promuje duże przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony środowiska. Celem działalności NFOŚiGW jest wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz wybranych zadań lokalnych, szczególnie istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.
- **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** w Katowicach (WFOŚiGW), powstał w 1993 roku. Jest publiczną instytucją finansową, realizującą politykę

ekologiczną województwa śląskiego. Realizując swoją misję, Fundusz koncentruje się na wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe oraz zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

- **Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ)**, jest bankiem komercyjnym, nastawionym na finansowanie przedsięwzięć służących wyłącznie ochronie środowiska. Współpracuje z organizacjami zajmującymi się finansowaniem działań z zakresu ochrony środowiska np. NFOŚiGW, WFOŚiGW. Bank współfinansuje w szerokim zakresie zadania z zakresu ochrony wody i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony powierzchni ziemi. Szczegółowe, aktualne informacje o zasadach finansowania banku, znajdują się na stronie internetowej <http://www.bosbank.pl/>.
- **Fundusze strukturalne Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska dostępne w latach 2007-2013.** W ramach funduszy strukturalnych działają programy operacyjne. W Polsce dostępne są następujące programy operacyjne (PO):
 - Regionalne programy operacyjne wojewódzkie (RPO),
 - PO Infrastruktura i środowisko (Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego),
 - PO Kapitał ludzki,
 - PO Innowacyjna gospodarka,
 - PO Rozwój Polski Wschodniej,
 - Programy europejskiej współpracy terytorialnej,
 - PO Pomoc techniczna,
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w ochronie środowiska w Polsce, w okresie programowym na lata 2007-2013 był Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program obejmuje wsparciem takie dziedziny jak: transport, środowisko, energetykę, kulturę i dziedzictwo kulturowe, szkolnictwo wyższe, a także ochronę zdrowia. W zakresie ochrony środowiska przewidziano dofinansowanie dla dużych inwestycji komunalnych, inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego, a także edukacji ekologicznej. Wsparcie z Programu otrzymują zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, parki narodowe i Lasy Państwowe. Środowiskowe priorytety Programu w latach 2007-2013 to:

Oś priorytetowa 1 - Gospodarka wodno-ściekowa (zredukowanie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych ze ściekami do wód i ziemi oraz zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej).

Oś priorytetowa 2 - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (zmniejszenie presji na powierzchnię ziemi - zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych).

Oś priorytetowa 3 - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (ograniczenie ryzyka zagrożeń ekologicznych poprzez inwestycje i system monitorowania).

Oś priorytetowa 4 - Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska (ograniczanie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko i dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego).

Oś priorytetowa 5 - Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych (ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz strat zasobów różnorodności biologicznej, w tym działania z zakresu edukacji ekologicznej).

Oś priorytetowa 10 - Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku (poprawa bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie oddziaływania sektora energetycznego na środowisko; wsparcie będzie udzielane na podwyższenie sprawności wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i użytkowania energii, w tym wzrost wykorzystania energii odnawialnej i biopaliw).

Nadal trwają prace nad przygotowaniem nowych programów operacyjnych, które pozwolą na kontynuację realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska do roku 2020. Na poziomie krajowym z polityki spójności w latach 2014-2020 realizowanych będzie 5 tematycznych programów operacyjnych (www.pois.gov.pl):

- Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Wiedza Edukacja Rozwój,
- Inteligentny Rozwój,
- Polska Cyfrowa,
- Program dla Polski Wschodniej,
- Program pomocy technicznej.

Celem **Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** będzie wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Obszary planowane do wsparcia w tym programie to przede wszystkim:

- gospodarka niskoemisyjna,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem,

- ochrona środowiska naturalnego,
- efektywność wykorzystania zasobów w sektorze środowiska,
- dziedzictwo kulturowe,
- zrównoważony transport,
- bezpieczeństwo energetyczne,
- sektor zdrowia.

W ramach realizacji **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** przewidziano następujące osie priorytetowe, z których dla realizacji zadań programów ochrony środowiska najważniejsza jest Oś II - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- Oś priorytetowa I: Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej,
- Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- Oś priorytetowa III: Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej,
- Oś priorytetowa IV: Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej,
- Oś priorytetowa V: Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego,
- Oś priorytetowa VI: Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego,
- Oś priorytetowa VII: Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,
- Oś priorytetowa VIII: Pomoc techniczna,

Śląski Regionalny Program Operacyjny. Celem głównym ŚRPO na lata 2007-2013 jest stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu. Celami szczegółowymi są:

- Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy,
- Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie,
- Wzrost konkurencyjności turystycznej regionu,
- Wzrost znaczenia kultury jako czynnika rozwoju społeczno – gospodarczego,
- Ochrona oraz poprawa jakości środowiska,
- Wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa,
- Ukształtowanie efektywnego i zintegrowanego systemu transportowego,
- Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy,
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu,
- Skuteczna absorpcja środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.

Działania z zakresu ochrony środowiska realizowane są w ramach osi priorytetowej V: Środowisko. Cel szczegółowy Programu: Ochrona oraz poprawa jakości środowiska

Głównymi wnioskami wynikającymi ze Szczytu Rady Europejskiej w Goeteborgu 15-16 czerwca 2001 r., dla województwa śląskiego w kontekście środowiska jest dążenie do racjonalizacji wykorzystania zasobów naturalnych i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów oraz zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona ekosystemów.

Zgodnie z Komunikatem Komisji Europejskiej pt. „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: strategiczne wytyczne wspólnotowe 2007-2013” inwestycje środowiskowe mogą mieć wpływ na gospodarkę na trzy sposoby: mogą zapewnić długookresową stabilność wzrostu gospodarczego, zmniejszając zewnętrzne koszty środowiskowe dla gospodarki (np. koszty opieki zdrowotnej, koszty oczyszczania czy też likwidacji szkód), jak również stymulują innowacyjność i tworzenie miejsc pracy. W celu zmaksymalizowania korzyści gospodarczych oraz zminimalizowania kosztów, należy priorytetowo traktować zwalczanie zanieczyszczeń u źródła.

Celem głównym priorytetu jest ochrona oraz poprawa jakości środowiska. Realizacja celu głównego będzie następować poprzez cele szczegółowe priorytetu:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku.
- poprawa jakości powietrza.
- doskonalenie systemu zarządzania środowiskiem.
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa.

10 grudnia 2013 r. Zarząd Województwa Śląskiego uchwałą nr 2820/300/IV/2013 przyjął aktualizację Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WSL na lata 2007-2013. Z uwagi na trwający proces wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, a także mając na uwadze efektywne wydatkowanie wygenerowanych oszczędności i dostępnych środków, niewykorzystanych w ramach alokacji, zaistniała konieczność aktualizacji zapisów „Szczegółowego opisu priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013”(URPO WSL) polegających na przesunięciu wolnych zasobów finansowych do:

- Poddziałania 1.2.4 Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa;
- Poddziałania 3.2.2 Infrastruktura okołoturystyczna/ podmioty publiczne;
- Działania 4.2 System informacji kulturalnej;
- Działania 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa i działania 5.5 Dziedzictwo przyrodnicze;
- Poddziałania 6.2.2 Rewitalizacja – małe miasta” , a także pomiędzy ścieżkami wyboru projektów Priorytetu VI. Zrównoważony rozwój miast.

- Działania 8.3 Infrastruktura kształcenia ustawicznego.

Szczegółowy zakres zmian przedstawiony został w Rejestrze zmian, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały nr 2820/300/IV/2013 z dnia 10 grudnia 2013 r. <http://rpo.slaskie.pl/>

22 października 2013 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął trzecią wersję Projektu Regionalnego Programu Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Struktura dokumentu została dostosowana do wzoru komisyjnego, według podręcznika przygotowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. W tabelach finansowych uwzględniono dodatkową pulę środków na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) oraz Obszary Strategicznej Interwencji. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>

W ramach Priorytetu V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów wspierane będą działania, których celem jest ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami. Realizacja zaprogramowanych przedsięwzięć będzie kontynuacją projektów z RPO WSL 2007-2013, na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska, zwiększenia konkurencyjności gospodarki dzięki bardziej efektywnemu wykorzystaniu zasobów, jak również ochrony różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego.

Cele priorytetu V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez realizację inwestycji w sektorze wodno-ściekowym,
- ograniczenie ilości odpadów zagrażających środowisku poprzez realizację inwestycji związanych z gospodarką odpadami,
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- ochrona dziedzictwa kulturowego.

Planowane formy wsparcia w ramach Priorytetu V dla działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów zagrażających środowisku poprzez realizację inwestycji związanych z gospodarką odpadami, poprawą jakości wód powierzchniowych i podziemnych, realizację inwestycji w sektorze wodno-ściekowym, ochroną i przywróceniem różnorodności biologicznej, rekultywacją terenów zdegradowanych oraz ochroną dziedzictwa kulturowego, to pomoc bezzwrotna (dotacja).

W przypadku inicjatywy JESSICA, planowaną formą wsparcia będzie pomoc zwrotna (instrumenty finansowe). W Priorytecie przewiduje się występowanie pomocy publicznej. O wsparcie w ramach Priorytetu V mogą ubiegać się podmioty, które realizują projekt, będący przedmiotem wsparcia, na terenie województwa śląskiego.

Główni beneficjenci

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej);
- Organizacje pozarządowe;
- Instytucje kultury;
- Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- Inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, których ustawowym lub statutowym celem jest działalność w zakresie kultury;
- Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera;
- Przedsiębiorcy;
- Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie zgodne z zapisami ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym oraz ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi.

Program Operacyjny Rozwoju Obszarów Wiejskich

Siedmioletni Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013 ma przyczynić się do zapewnienia opłacalności produkcji rolnej, modernizacji gospodarstw i przetwórstwa artykułów rolnych, wspartych przez rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej. W ramach PROW zagadnienia środowiskowe realizowane są w ramach następujących priorytetów:

Oś priorytetowa 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego – działania:

- poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów, gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi).

Oś priorytetowa 2 - Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich – działania:

- wsparcie gospodarstw na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW),
- program rolnośrodowiskowy (Płatności rolnośrodowiskowe),
- zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne,
- odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych.

Oś priorytetowa 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej – działania:

- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej,
- gospodarka wodno-ściekowa w szczególności zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
- tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych,
- wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, - energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.

Program Life+

LIFE+ jest kontynuacją Instrumentu Finansowego LIFE, utworzonego przez Komisję Europejską w 1992 roku. W latach 2004-2006 z tej formy dofinansowania skorzystała również Polska, na obszarze której realizowano cztery projekty z zakresu ochrony środowiska i różnorodności biologicznej. W odróżnieniu od poprzednich edycji, program LIFE+ składa się z trzech komponentów określonych przez tematykę projektów a nie ich realizatora. Nabór przedłożonych projektów następuje na poziomie krajowym, jednak ostateczna ocena i związana z nią decyzja o przyznaniu dofinansowania zależy od Komisji Europejskiej. LIFE+ bezpośrednio wspiera realizację priorytetów 6. Programu Działań na Rzecz Środowiska (2002-2012), do których należą:

- ochrona przyrody i bioróżnorodności,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- zminimalizowanie negatywnych skutków wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie ludzi,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i racjonalna gospodarka odpadami.

Aktualny okres składania wniosków do projektu LIFE+ kończy się w roku 2013 i najprawdopodobniej program będzie kontynuowany. W Polsce programem LIFE+ zarządza NFOŚiGW.

Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach

Preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, bez możliwości umorzeń udzielane są przez Bank Ochrony Środowiska S.A.(BOŚ). Kredytobiorca musi posiadać część własnych środków na sfinansowanie zadania. BOŚ przy udzielaniu pożyczek kieruje się podobnymi kryteriami jak FOŚiGW – do głównych kryteriów zalicza się efektywność ekologiczną zadania i jego zgodność z priorytetami dla polityki ekologicznej województwa.

Komercyjne kredyty bankowe

Komercyjne kredyty bankowe ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, nie mogą być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy. Warunki

komercyjnych kredytów inwestycyjnych udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego są każdorazowo negocjowane indywidualnie.

Własne środki inwestorów

Niektóre inwestycje będą pokrywane ze środków własnych różnych podmiotów gospodarczych i inwestorów prywatnych. Inwestycje przewidywane do realizacji przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowywane z kredytów komercyjnych oraz uzupełniająco z funduszy ochrony środowiska, pod warunkiem uznania danego zadania za priorytetowe.

6.3. Instrumenty społeczne

Istotnym elementem skutecznego zarządzania środowiskiem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa oraz przyjazne dla środowiska nawyki i codzienna postawa ludności. Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane. Właściwa informacja przyspiesza proces edukacji. W przypadku osiągnięcia właściwego poziomu edukacji, komunikacja z grupami zadaniowymi jest łatwiejsza, a przekazywane informacje są właściwie odbierane i wykorzystywane.

Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a także umiejętność porozumiewania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizowanej polityki ekologicznej. Gmina, przy wsparciu organizacji ekologicznych oraz placówek oświatowych i badawczych, powinny zapewnić odpowiednie wsparcie medialne, zadbać o sprzyjającą atmosferę oraz promować wyniki akcji na rzecz ochrony środowiska.

Tradycyjne instrumenty, takie jak pozwolenia oraz system opłat i kar nie spełnią całego zakresu celów i zadań wyznaczonych przez Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy. Każda grupa zadaniowa (jednostka realizująca zadanie oraz wszyscy mieszkańcy) ponosi odpowiedzialność za zapewnienie czystego środowiska, zapobieganie problemom i ukierunkowanie przyszłego rozwoju. Mieszkańcy gminy powinni być informowani o zadaniach poprzez prasę, biuletyny, internet, lokalne stacje telewizyjne i radiowe, czy też poprzez środki pośrednie, takie jak pozarządowe organizacje ekologiczne.

Realizacja celów programu ochrony środowiska poprzez edukację ekologiczną, jest zadaniem długotrwałym, które należy realizować w sposób ciągły w działaniach urzędu, co w dłuższym horyzoncie czasu przynosi korzyści ekologiczne i umożliwia rozwiązanie lub złagodzenie ważnych problemów ekologicznych. Nawet wieloletnie nakłady na edukację ekologiczną i często z nią związaną profilaktykę zagrożeń są znacznie niższe, niż wynikające z ich zaniedbania, koszty likwidacji strat ekologicznych lub szybkiego wdrożenia wymagań prawnych.

Podstawowe znaczenie posiada prowadzenie ciągłej kampanii informacyjno-edukacyjnej w szkołach. Szkoły mają bardzo szerokie możliwości włączenia się w proces informacyjno-edukacyjny

związany z problematyką ochrony środowiska. W tym zakresie możliwe są zarówno formy zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych. Szkoły powinny w szczególności:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej, szkołami wyższymi, jednostkami badawczymi, terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej oraz innymi instytucjami i organizacjami (w tym z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi),
- uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Dla osiągnięcia tych celów szkoła powinna wprowadzić różne formy działań bezpośrednio skierowanych na pobudzenie świadomości, podnoszenie poziomu wiedzy i wyrabianie umiejętności wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również u wszystkich mieszkańców. Spośród zalecanych form edukacyjno-oświatowych należy wymienić, między innymi:

- ścieżki tematyczne w ramach przedmiotu o środowisku w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- badania ankietowe dzieci i młodzieży,
- rozmowy i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele wydziałów ochrony środowiska urzędów gmin i starostwa, przedstawiciele zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych, jednostek naukowo-badawczych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, aukcje, pokazy,
- dni otwarte w zakładach przemysłowych i w jednostkach badawczych,
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami,
- tworzenie klubów młodego ekologa.

Kampania informacyjno-edukacyjna dla podmiotów gospodarczych jest drugim ważnym kierunkiem podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa. Główny ciężar działań informacyjno-szkoleniowych dla podmiotów gospodarczych z terenu gminy powinny przejąć izby gospodarcze, izby rzemieślnicze, cechy, kongregacje kupieckie, itp. Zakres szkoleń powinien obejmować, między innymi:

- zagadnienia prawne w ochronie środowiska,
- obowiązki podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony środowiska,
- zagadnienia związane ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT),

- zagadnienia związane z obniżaniem materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności procesów technologicznych,
- zagadnienia związane z możliwością pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarkę odpadami przemysłowymi wraz z recyklingiem odpadów.

Zdecydowana większość osób czynnych zawodowo ma bezpośredni wpływ na stan środowiska. Wynika to z mniej lub bardziej świadomych decyzji podejmowanych na każdym stanowisku pracy. Realizacja zadań związanych z ochroną środowiska w znacznej mierze zależy od konkretnych działań podejmowanych w zakładach pracy. Skuteczność tych działań wymaga spełnienia następujących warunków:

- wiedza o ochronie środowiska w miejscu pracy powinna być upowszechniana przez kierownictwo zakładu, specjalistyczne służby pracownicze i związki zawodowe, włączając w to program doskonalenia zawodowego kadry oraz elementy edukacji środowiskowej związanej ze specyfiką prowadzonej działalności,
- w programach szkoleniowych służb BHP w zakładach pracy, należy podjąć tematykę skutków oddziaływania zakładów na lokalne środowisko i zdrowie ludzi,
- we wszystkich działaniach promocyjnych należy zwrócić uwagę na technologie i rozwiązania przyjazne środowisku.

Kampania informacyjno-edukacyjna powinna być także prowadzona przez organizacje społeczne. Działania pozarządowych organizacji ekologicznych polegają głównie na:

- kształtowaniu świadomości ekologicznej osób zaangażowanych w działania społeczne,
- przybliżaniu społeczeństwu istoty i znaczenia problemów ekologicznych,
- wpływaniu na osoby i instytucje odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem,
- propagowaniu humanistycznego i kulturowego wzorca ekologii.

Współpraca władz Gminy i Miasta z przedsiębiorstwami oraz włączenie się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny powinna być ukierunkowana na:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego i mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie różnego rodzaju kampanii ekologicznych.

7. ZARZĄDZANIE I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

7.1. Zarządzanie programem ochrony środowiska

Podstawową zasadą realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy powinna być zasada wykonywania zadań przez jednostki związane z systemem zarządzania środowiskiem, świadome istnienia programu i ich uczestnictwa w nim. Można wyodrębnić następujące podmioty uczestniczące w realizacji Programu:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność Gminy i Miasta, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywać się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. W aktualnej Polityce Ekologicznej Państwa do szczególnie ważnych mierników realizacji polityki ekologicznej zaliczono:

- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska a naukowo uzasadnionym dopuszczalnym (ładunkiem krytycznym),
- ilość zużywanej energii, materiałów, wody oraz ilość wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji (wyrażoną w wielkościach fizycznych lub wartością sprzedaną),
- stosunek kosztów do uzyskiwanych efektów ekologicznych (dla oceny Programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska).

Wskaźniki powinny być gromadzone i wykorzystywane do ocen realizacji polityki ekologicznej. Poza wymienionymi wyżej miernikami stosowane są również wskaźniki:

- wskaźniki społeczno-ekonomiczne,
- wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko,
- wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa.

Celem realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy jest poprawa stanu środowiska gminy. Zmiany wartości wskaźników charakteryzujących elementy środowiska będą wymiernym efektem realizacji Programu.

Podstawą oceny efektywności wdrażania programu ochrony środowiska jest wynik prowadzonego monitoringu. Monitoring dostarcza informacji na podstawie, których można ocenić, czy stan środowiska ulega poprawie czy pogorszeniu. W pracach kontrolujących efektywność wdrażania programu ochrony środowiska wyróżniamy:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Monitoring środowiska powinien być traktowany jako system kontroli stanu środowiska, dostarczający informacji o uzyskanych efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Jest także narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

7.2. Monitoring jakości środowiska

Monitoring środowiska może być traktowany jako system kontroli stanu środowiska, dostarczający informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Zakres, sposób i częstotliwość prowadzenia badań monitoringowych jest określony odpowiednimi rozporządzeniami oraz wskazówkami i wytycznymi, dostępnymi w opracowaniach specjalistycznych, z odniesieniem do poszczególnych komponentów środowiska.

Badania stanu środowiska realizowane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Prace badawcze wchodzą w skład systemu pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku pozwalającym na ocenę prawidłowości realizowanej polityki ekologicznej. Ocenie podlegają oddzielnie poszczególne elementy monitoringu środowiska:

- monitoring wód powierzchniowych,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring zbiorników zaporowych,
- monitoring wody pitnej,
- monitoring jakości powietrza,
- monitoring gleb,
- monitoring hałasu,
- monitoring promieniowania elektromagnetycznego
- inne doraźne działania monitoringowe.

7.3. Monitoring polityki środowiskowej

Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania zadań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy celami i zadaniami,
- analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Najważniejszym wskaźnikiem oceny osiągnięć gminy są wyniki monitorowania stopnia realizacji zadań. Wyniki oceny rozbieżności pomiędzy celami i analiza przyczyny tych rozbieżności,

będą stanowiły wkład do opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy. Pomiar stopnia realizacji Programu powinien odbywać się poprzez wskaźniki realizacji (mierniki). Mierniki, przydatne przy monitorowaniu polityki ekologicznej Gminy i Miasta, zestawiono w tabeli 24. Wyróżnia się trzy rodzaje wskaźników (mierników monitorowania programu):

Wskaźniki presji wywieranej na środowisko, odnoszą się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów środowiska, przy czym możliwe jest rozróżnienie:

- wskaźników presji bezpośredniej, wyrażonej w kategoriach emisji zanieczyszczeń lub konsumpcji zasobów środowiska,
- wskaźników presji pośredniej, opisujących te szkodliwe formy działalności człowieka, które w efekcie prowadzą do wywierania presji bezpośredniej.

Wskaźniki stanu odnoszą się do jakości środowiska i jakości jego zasobów, odnoszą się więc do ostatecznych celów realizacji Programu i powinny być konstruowane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian dokonujących się w danym okresie czasu.

Wskaźniki reakcji wskazują, w jakim stopniu społeczeństwo zainteresowane jest odpowiedzią na stan środowiska. Reakcja społeczna dotyczyć może indywidualnych i kolektywnych działań prowadzących do ograniczenia, opanowania lub uniknięcia negatywnego oddziaływania na środowisko, ewentualnie powstrzymania postępującej już degradacji środowiska.

W tabeli 24 zestawiono najistotniejsze wskaźniki monitorowania programu. Lista przyjętych wskaźników jest listą otwartą i może, a nawet powinna być modyfikowana w przypadku pojawienia się nowych mierników nie uwzględnionych wcześniej. Proponuje się utrzymanie analizy poziomu mierników w odstępach rocznych w ujęciu ilościowym, a także w ujęciu dynamicznym w celu uchwycenia szybkości przeobrażeń środowiska. Poniższe wskaźniki powinny być szerzej analizowane podczas sporządzania raportów z wykonania programu ochrony środowiska dla gminy, które to raporty zgodnie z obowiązującymi przepisami sporządzane są co 2 lata.

Tabela. 24. Mierniki stopnia realizacji Programu zalecane dla gminy lub powiatu

Mierniki	Jednostka monitorująca	Wskaźnik aktualny 2011– 2012 rok
Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza		
poziom wskaźników zanieczyszczenia powietrza (PM 10) na obszarach badanych	WIOŚ, Jednostki badawcze Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe	Klasa C
poziom wskaźników zanieczyszczenia powietrza (SO ₂) na obszarach badanych		Klasa C
poziom wskaźników zanieczyszczenia powietrza (NO ₂) na obszarach badanych		Klasa A

Kryterium ochrony zdrowia		Klasa C
Kryterium ochrony roślin		Klasa C
Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych:		
poziom zanieczyszczeń 1) fizykochemicznych 2) bakteriologicznych	WIOŚ, stacje SANEPID, Jednostki badawcze Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe Przedsiębiorstwa i Spółki Wodociagowo-Kanalizacyjne	1) Klasa II 2) Klasa IV
Długość odcinków kanalizacyjnych wraz ze wskaźnikiem skanalizowania gminy		4,5 km około 2%
Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód podziemnych		
poziom zanieczyszczeń fizykochemicznych i bakteriologicznych	WIOŚ, PIG, stacje SANEPID, Jednostki badawcze Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe	Brak pomiarów na terenie GiM Koziegłowy
ilość zlikwidowanych ognisk zanieczyszczeń komunalnych i przemysłowych		b.d.
Długość odcinków wodociągów (1) wraz z wskaźnikiem zwodociągowania gminy (2) oraz ilość przyłączy wodociagowych (3)	WIOŚ, stacje SANEPID, Jednostki badawcze Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe Przedsiębiorstwa i Spółki Wodociagowo-Kanalizacyjne	1) 209,6 km 2) 88 % 3) 4508
Ochrona przyrody		
Ilość uznanych nowych form ochrony przyrody	Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe Nadleśnictwo, Jednostki badawcze	0
Formy ochrony przyrody		Pomniki przyrody (5) oraz Rezerwat Cisy w Hucie Starej
Lesistość Gminy i Miasta		19,9%
Zmniejszenie hałasu emitowanego do środowiska		
Ilość punktów monitoringu hałasu	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe Właściciele obiektów	2 (oznaczenia RB1 i RB2)

Przekroczenie wartości dopuszczalnych	WIOŚ, Jednostki badawcze	RB1
		L_{DWN}^{7d} o 3,0 dB L_N^{7n} o 3,8 dB $L_{Aeq D}$ o 5,6 dB $L_{Aeq N}$ o 8,1 dB
		RB2
		L_{DWN}^{7d} o 6,8 dB L_N^{7n} o 5,0 dB $L_{Aeq D}$ o 6,8 dB $L_{Aeq N}$ o 8,9 dB
Gospodarka odpadami		
Ilość odebranych odpadów komunalnych	Urząd Gminy i Miasta	1819,7 Mg
Ilość odebranych selektywnie zebranych odpadów komunalnych	Urząd Gminy i Miasta	36 Mg
Ilość „dzikich wysypisk” na terenie gminy i miasta	Urząd Gminy i Miasta	25
Promieniowanie niejonizującego emitowanego do środowiska		
Ilość punktów pomiarowych (1), wyniki pomiarów promieniowania niejonizującego (2) oraz informacja czy przekroczono dopuszczalną wartość (3)	Urząd Gminy i Miasta WIOŚ, Jednostki badawcze, Starostwo Powiatowe	1) 1 2) 0,27 [V/m] 3) NIE

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań przedstawionych w Programie będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych. Uzyskane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm środowiskowych, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą stopień zaawansowania realizacji Programu i umożliwiać dokonywanie na bieżąco niezbędnych korekt w tym dokumencie.

8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015 został opracowany zgodnie z art. 17.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity, Dz. U. z 2013 r., poz. 1232). Zarząd województwa, powiatu, gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14. w/w ustawy Programy ochrony środowiska uchwała odpowiednio Sejmik Województwa, Rada Powiatu oraz Rada Gminy. Z wykonania programu Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu oraz organ wykonawczy Gminy sporządzają, co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio Sejmikowi Województwa, Radzie Powiatu, Radzie Gminy.

Nadrzędnym celem „Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015” jest weryfikacja i aktualizacja celów i kierunków działań ekologicznych zmierzających do zapewnienia maksymalnej ochrony środowiska jako istotnego elementu rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. W celu wykonania aktualizacji programu, przeprowadzono analizę stanu i tendencji zmian jakości głównych komponentów środowiska na terenie gminy. Zgodnie z przyjętą strukturą zaktualizowanego programu, zdefiniowano w nim nadrzędne cele średniookresowe do roku 2019 oraz wynikające z nich kierunki działań i zadania krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2012 - 2015.

Zadania wyznaczone w ramach Programu przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego a w konsekwencji do poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz osób, które korzystać będą w przyszłości z dobrodziejstw gminy w formie szeroko rozumianej turystyki. Planowane kierunki działań na najbliższe lata w wielu przypadkach stanowią kontynuację prac podejmowanych w poprzednim horyzoncie czasowym (lata 2008-2011).

Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015, został opracowany zgodnie z zasadą otwartego planowania, czyli w ścisłej współpracy z przedstawicielami administracji rządowej, samorządowej, instytucji naukowo-badawczych, organizacji ekologicznych oraz z zakładami przemysłowymi funkcjonującymi na danym terenie i lokalną społecznością.

Istotnym aspektem przygotowania programu ochrony środowiska jest ścisła współpraca z przedstawicielami Gminy i Miasta. W pracach nad Programem, wykorzystano również wszelkie dokumenty udostępnione przez Gminę i Miasto takie jak: Program ochrony środowiska z lat 2008-2011, Strategia rozwoju Gminy i Miasta Koziegłowy, Wieloletni Plan Finansowy, ankiety i in. Na podstawie dostarczonych informacji oraz w oparciu o opublikowane wyniki badań środowiska na terenie gminy za lata 2011-2012, uaktualniono dane dotyczące stanu środowiska Gminy i Miasta, poszczególnych jego komponentów oraz realizowanych zadań.

Opracowana aktualizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta na lata 2012-2015* wraz z wytyczonymi celami polityki ekologicznej gminy, jest zgodna z założeniami polityki ekologicznej państwa (uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „*Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016*”) oraz

pozostaje w zgodności z założeniami obowiązującego „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018 ”.

Ochrona środowiska powinna być zagadnieniem spójnym z całością działań realizowanych przez gminę. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza to taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska. Zrównoważony rozwój to takie prowadzenie strategii, polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, które pozwala zachować zasoby i walory środowiska przyrodniczego w stanie zapewniającym możliwości ciągłego korzystania z nich, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Polityka środowiskowa umożliwia harmonizację rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną walorów środowiska i powoduje konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką sektorową w pozostałych dziedzinach gospodarki.

Sformułowanie podstaw polityki ekologicznej na poziomie gminy wiąże się decydująco z określeniem celu tej polityki, który z jednej strony powinien uwzględniać krajowe i wojewódzkie zadania ochrony środowiska, zaś z drugiej strony tworzyć warunki do realizacji lokalnych celów społeczno-ekonomicznych. Na przyszły stan środowiska przyrodniczego gminy ma wpływ wiele czynników. Są to m.in.: tempo wzrostu poziomu życia mieszkańców, skala aktywności przemysłowo-usługowej, kierunki rozwoju rolnictwa i transportu, dostępność środków finansowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska itp.

Analiza stanu środowiska na terenie gminy i miasta Koziegłowy przeprowadzona w oparciu o wyniki badań wykonywanych głównie przez WIOŚ w latach 2011-2012 oraz analiza informacji o stanie działań w zakresie ochrony środowiska przekazanych przez Urząd Gminy i Miasta i inne instytucje, pozwala wyciągnąć wnioski, że do najistotniejszych problemów Gminy i Miasta Koziegłowy w dziedzinie ochrony środowiska należy zaliczyć:

- nienajlepszy stan jakości wód powierzchniowych,
- dysproporcję pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- napływ emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z aglomeracji sąsiednich (aglomeracja górnośląską, częstochowska),
- wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym.

Przedstawione powyżej problemy i związane z nimi zagrożenia dla środowiska przyrodniczego w gminie, wynikają często z przyczyn niezależnych od stopnia realizacji programu ochrony środowiska. Konsekwentna realizacja przyjętych w programie celów i priorytetów ekologicznych, szczególnie w zakresie poprawy stanu ekologicznego najbardziej zagrożonych komponentów środowiska, powinna w dalszym ciągu stanowić podstawę planowania szczegółowych zadań i nakładów finansowych związanych z ochroną środowiska w gminie.

Biorąc pod uwagę przeprowadzoną analizę stanu aktualnego środowiska w latach 2011 - 2012 i w latach poprzednich, ocenę zagrożeń i możliwości rozwoju gospodarczego gminy oraz wytyczne dokumentów wyższego rzędu, jako cel nadrzędny polityki ekologicznej Gminy i Miasta Kozięgłowy w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2012-2015 przyjęto:

***Wysoka jakość środowiska warunkiem zrównoważonego
i dynamicznego rozwoju gminy i miasta Kozięgłowy***

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w dużej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania środków finansowych oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony ludności. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z zadaniami krótko- i długookresowymi, określonymi na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji aktualnej i przewidywanych zagrożeń środowiska w rejonie miasta i gminy Kozięgłowy.

Sporządzony *Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2012-2015* obejmuje następujące elementy:

- Charakterystyka ogólna obszaru gminy i miasta
- Charakterystyka stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze gminy i miasta w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów.
- Obserwowane oraz przewidywane zagrożenia środowiska przyrodniczego na obszarze gminy.
- Cele ekologiczne postawione do osiągnięcia dla poszczególnych komponentów środowiska.
- Główne kierunki działań zmierzających do poprawy w zakresie ochrony środowiska w okresach krótko- i średnioterminowych.
- Uwarunkowania realizacyjne programu w zakresie koordynacji działań, źródeł finansowania oraz w zakresie zarządzania środowiskiem.
- Zasady monitorowania efektów wdrażania programu.

Na podstawie analizy stanu aktualnego środowiska na terenie miasta i gminy Kozięgłowy wyznaczono główne kierunki działań służące do osiągnięcia poszczególnych celów ekologicznych oraz konkretne zadania ekologiczne prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków, a tym samym celów ekologicznych. Działania te w większości mają charakter ciągły i powinny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu. Wszystkie wyznaczone cele oraz kierunki działań i zadania, stanowią podstawę realizacji polityki ekologicznej gminy.

Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej gminy i miasta, w zakresie ochrony środowiska, powinien być realizowany poprzez wdrażania zadań, których realizacja skutkuje poprawą stanu obecnego lub zachowaniem dobrego stanu dla poszczególnych elementów środowiska:

- jakości powietrza atmosferycznego,
- jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne korzystanie z zasobów glebowych,
- racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych,
- ochrona obszarów i obiektów przyrodniczych,
- utrzymanie lub zwiększenie lesistości gminy,
- zmniejszenie uciążliwości hałasu i promieniowania elektromagnetycznego dla mieszkańców i środowiska,
- prawidłowa gospodarka odpadami,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Poprawa stanu środowiska uzależniona jest od poprawy stanu jego poszczególnych komponentów: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, zasobów przyrodniczych. Natomiast na podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy składa się kilka czynników, które wzajemnie się uzupełniają m.in.: poprawa warunków bytowych, poprawa stanu wyposażenia gminy w urządzenia obsługi turystyki, rekreacji i wypoczynku, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ale również poprawa stanu jakości wód, powietrza oraz terenów leśnych.

Realizacja wyznaczonych celów oraz wynikających z nich kierunków działań ekologicznych, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, będzie elementem wypełniania zadań określonych w polityce ekologicznej państwa i powinna prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy w którym ochrona środowiska i wzrost gospodarczy pozostają w równowadze gwarantującej bezpieczeństwo dla zdrowia i życia mieszkańców gminy i miasta Koziegłowy

1. Ankieta dla potrzeb opracowania aktualizacji programu ochrony środowiska – Gmina i Miasto Koziegłowy, 2013 r.,
 2. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2012r. PIG-PIB. Warszawa 2013.
 - 3.
 4. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.,
 5. Ustawa Prawo ochrony środowiska z dn. 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, tekst jednolity z późn. zm. wraz z rozporządzeniami wykonawczymi),
 6. Ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 z 1998 r. z późn. zm.),
 7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990, Nr 16 poz. 95, z późn. zm.)
 8. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 lipca 2004 [Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.],
 9. Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 [tekst jednolity - Dz. U. 2011 nr 12, poz. 59 z późn. zm.],
 10. Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 [Dz.U. 2013, poz. 856],
 11. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 [tekst jednolity - Dz. U. 2013, poz. 1205.],
 12. Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku [tekst jednolity - Dz. U. 2013, poz. 21],
 13. Ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2011 r, Nr 152, poz. 897],
 14. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne [tekst jednolity - Dz.U. 2012, poz. 145, z późn. zm.],
 15. Prawo Geologiczne i Górnicze z dnia 9 kwietnia 2011 [Dz. U. 2011, nr 163, poz. 981 z późn. zm.],
- oraz akty wykonawcze do wymienionych ustaw.
16. Jedenasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca 2012 rok. WIOŚ w Katowicach, 2013.
 17. Kleczkowski A.S. (red.), 1984 - Ochrona wód podziemnych. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 328.
 18. Kleczkowski A.S. 1990 (red.) – Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony. Skala 1:500 000. Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH, Kraków.
 19. Malinowski J. (red), 1991 – Hydrogeologia – Budowa geologiczna Polski. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
 20. Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012 (raport końcowy). Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Puławy 2012 r.
 21. Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Koziegłowy, WIOŚ w Katowicach, 2013.
 22. Państwowy Monitoring Środowiska,. Wyniki Badań wód powierzchniowych – rzeki, 2012 rok, WIOŚ w Katowicach, 2013.
 23. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2008-2011, IGSMiE, 2007.
 24. II Polityka ekologiczna państwa. Warszawa, czerwiec 2000 r.,
 25. Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008 r.,
 26. Pomiar monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 kHz – 3GHz w środowisku wykonane dnia 18 czerwca 2012 r. na terenie zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Koziegłowach, WIOŚ 2013.
 27. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2008-2011, IGSMiE, 2007.
 28. Program ochrony środowiska dla powiatu myszkowskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019, Częstochowa, 2012.
 29. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018.
 30. Projekt Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Katowice, 2013.

31. Stan środowiska w województwie śląskim w roku 2011, WIOŚ w Katowicach, Biblioteka monitoringu środowiska. Katowice 2012.
32. Stan środowiska w województwie śląskim w roku 2012, WIOŚ w Katowicach, Biblioteka monitoringu środowiska. Katowice 2013.
33. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2012 Gmina miejsko-wiejska Koźiegłowy. Urząd Statystyczny w Katowicach, 2013.
34. Strategia Miasta i Gminy Koźiegłowy, Koźiegłowy, 2000 r..
35. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Koźiegłowy, Koźiegłowy 2005.
36. <http://www.kozieglowy.pl/>
37. www.gminy.pl
38. www.stat.gov.pl/katowice
39. <http://www.nfosigw.gov.pl/>
40. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>
41. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>
42. <http://rpo.slaskie.pl/>
43. www.gddkia.gov.pl
44. <http://www.stat.gov.pl/vademecum>
45. <http://www.polskaniezwykla.pl>